XIV. évfolyam. Budapest. 97. szám. Csütörtök, 1880. április 8.

Szerkesztő- s kiadó-hivatal:
Budapest IV. hímző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. szám.
Csak bérmentes levelek fogadtatnak el. Kéziratok vissza nem küldetnek.
Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva:
Egy évre . . . . . 20.—
Félévre . . . . . 10.—
Negyedévre . . . . . 5.—
Egy hóra 1.80
Egy szám 6 krajczár.

EGYETÉRTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetések és nyiltterek
felvétetnek árszabály szerint
a kiadó hivatalban:
Budapest IV. hímző-utcza és kalap-utcza sarkán 1. sz.
Hirdetések felvétetnek a külföldön:
Bécsben: Oppelik A.-nál, Stubenbastei Nr. 2.
Mosse Rudolfnál, Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Voglernél, Wallfischgasse 10.
Daube G. L. és társánál, Wollzeile Nr. 12.
Párisban: Havas, Laffite & Comp.-nál, Place de la Bourse.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és társánál.

Bitang jószág.

Magyar ember a gazdátlan jószágot bitang jószágnak nevezte eddig. Nevezze ezen tul vallás- és tanulmányi alapnak. Bitang jószágnak nem szokott lenni sem pásztora, sem gondviselője. A vallás- és tanulmányi alapot is vegyék el Trefort Ágoston kezéről. Ha ez óriási javak az isteni gondviselésre, a véletlen szerencsére vagy szerencsétlenségre, az időjárás szeszélyére bizatnak: még akkor sem fognak ugy pusztulni és ugy elpusztulni, mint ha ezekre Trefort Ágoston visel gondot, mint ha ezekre az ő szemei vigyáznak, mint ha ezeket az ő kezei kormányozzák. Elpusztul ezeknek tőkéje is, jövedelme is. Biztosan jövedelmező tőkepénzeit belefekteti a miniszter hasznavehetetlen ingatlanokba, költséges, fényüzéses épitkezésekbe, kamatot nem hozó kölcsönökbe. Adósságokat csinál nagy kamatra s kölcsönöket s előlegeket ád kamat nélkül. Vasuti papirokat vesz, zálogol, csereberél. Erdőt, mezőt, tőkét, jövedelmet összevissza hány, vet, forgat, kuszál, üzérkedik, kufárkodik, pazarol, fényt üz, tékozló gazdaságot visz, — akár egy szatócs vagy egy vásároló czigány.

Épen ma osztá ki a képviselőház tagjai között azon országos bizottság jelentését, mely az uralkodó által a kultuszminiszter kezelése alatt álló vallási és tanulmányi alapok és alapitványok megvizsgálására még az 1877-ik évben kineveztetett. Sok nógatásra, sok erélyes felhivásra volt szükség, hogy a miniszter ezt a jelentést elvégre napvilágra hozza. Most már megtette valahára. Előttünk van a jelentés s elborzadunk attól a gondolattól: minő kezelés lehet az, melyet egy Sennyey, egy Ordódy, egy Bánhidy, egy Szlávy, egy Muzslay is oly kegyetlenül elitél. Ezen urak mellett még Majláth György, Haynald Lajos, Wenckheim László és Marsovszky Jenő voltak a bizottság tagjai. Am nézzük végig még egyszer e névsort. Vagy nagy urak, kiknek sem kedvük, sem idejük, sem gyakorlatuk ahhoz, hogy óriási tőkepénzek és uradalmak, gazdasági, jogi és pénzügyi kezelését tiz évről apró részletekig átvizsgálják, vagy olyan alázatos kormányhivek, kik keresztet vetnek magukra, ha a miniszter gazdálkodásában hibát kell észrevenniök. És még ezek az urak is föltétlenül s minden enyhitő körülmény kizárásával itélik el Tréfort gazdálkodását.

Vizsgálatuk, jelentésük szerint a vallási és tanulmányi alapnak több mint 33 millióra menő tőke értéke a legkedvezőbb számitás szerint is mintegy 1 és fél száztólival apadt 1876-ig. Ha pedig a vett birtokoknál nem a vételárt, hanem a valódi értéket: az épitkezéseknél nem a befektetett tőkét, hanem a jövedelmezőségnek megfelelő tőkeértéket s a papiroknál nem a névleges összeget, hanem az igazi valutát veszszük számitásba: akkor az alapok és alapitványok tőkefogyatkozása az utolsó tiz év alatt megközeliti tán a 10 száztólit is. A szemlaki és tinójárási birtokot s a Belleznay kertet megvette például a miniszter összesen 3 millió 6 százezer forinton, tehát olyan tőkén, melynek 5%-tóli évi jövedelme 180,000 frtra rug s e három birtok az utolsó nyolcz évi átlag szerint nem hozott többet évenként 90,000 frtnál. E három birtoknál tehát komoly számitás szerint közel 2 millió tőkeérték veszett el s csak az elmaradó haszon tiz év alatt megközeliti az egy milliót.

És miként mennek az épitkezések és miként járnak el egyéb üzletekkel. A tiszai vasuttól zálogba vett a miniszter 900,000 forint értékű részvényt, s erre kölcsönül adott 1 millió és 90,000 forintot. Látott valaha a világ olyan zálogkölcsönüzletet, melyben a tőkepénzes nagyobb összeget adjon a zálogra, mint a mennyit az valósággal ér? Csak ez egyetlen tételnél közel kétszázezer forintot dobott ki az ablakon a miniszter. Sztán azok az épitkezések! Nagyváradon 257 ezer forintos gymnazium, Aradon 478 ezer forintos liczeum, Budán 800 ezer forintos gymnazium s a Lipótvároson is olyan, melyről csak isten tudja és az épitési vállalkozó, mennyibe kerül és mennyibe fog kerülni. Persze szépek azok az épületek, de a szép épület sok pénzbe és a sok pénz mellett lehet a nagy nyereség. De a tudománynak nem szép és drága és nyereséges épületekre, hanem alkalmas épületekre van csak szüksége. A nevelés és közmivelődés magasztos czéljaira nem szükségesek emlékszerű paloták — ugymond a bizottság helyesen, — mostoha anyagi körülmények között szerény hajlékba vonuljon az amugy is igénytelen tudomány.

Az alapitványi javak tőkeértékének nagy csökkenését s általában e javak kezelésének nyomorultságát a következőkben fedezte fel a bizottság: Először: az alapitványok évi költségvetései helytelenül és alaptalanul számittatnak ki, a rendkivüli kiadások mindig nagyok s a deficitek kölcsönnel fedeztetnek; másodszor: az alapok biztosan jövedelmező tőkéiből bizonytalan és e mellett csekélyebb hasznot hajtó ingatlanok vásároltatnak; — harmadszor: az épitkezések fényüzéssel, könnyelmüen, hibás számitással, szükségen felül teljesittetnek; negyedszer: az alapok és alapitványok tőkéiből kamat nélküli előlegek és kölcsönök adatnak egyéb alapoknak és alapitványoknak, mely kölcsönök 1876-ig már 1.334,68 frtra rugtak; végre ezekhez járul a felette rosz gazdálkodás a házilag kezelt és a bérbe adott ingatlan birtokokon is. A házilag kezelt birtokból nincs jövedelem, az erdők gondozása elhanyagoltatik, a bérletileg kezelt javaknál pedig csak a behajtatlan hátralékok szaporodnak rettenetesen. Ime ilyen képét adja Trefort gazdálkodásának a bizottság.

És csodálatos dolog. Ezt a gazdálkodást rég ismeri már az ország, rég ismerik már a főpapok. Az alapitványi jószágok kezelésének minden mértéket tul haladó silánysága példabeszédessé vált már az országban. Mamelukérdemek, kortesszolgálatok, miniszteri rokonságok, tönkrejutott mágnások életbiztositási és nyugdijintézetét képezik ez alapitványi javak s az ezek kezelésére hivatott tisztviselői állások. De ez még a kisebb baj. A parlamentáris és felelős miniszter kezel egy 33 milliós értéket, melynek kezeléséért nem felelős. Az ország egy csomó miniszteri tisztviselőt tart és fizet, kik állami tisztviselők, kik ezeket a javakat kezelik, de a kik azért felelősségre nem vonhatók sem a parlament, sem a biróságok előtt. Mert a kormány nézete szerint itt a király legfőbb kegyuri joga az ur. Ehhez majd még hozzá szólunk, de megjegyezzük, hogy nem a legfőbb kegyuri jog az, mely elbitangolja ezt a nagy értéket, hanem a miniszter és közegei. Tudja ezt, látja ezt az ország, hanem azért a kormány csak gazdálkodik s pártja csak tovább szavaz.

Budapest, április 7.

Az egyesült elenzéki pártnak ma kellett volna tanácskozni és határozni a felett, mily állást foglal el azon nézetekkel szemben, melyeket báró Bánhidy Béla néhány nap előtt a „P.-Lloyd"-ban kifejtett. Minthogy azonban a párt tagjai csekély számban voltak jelen, a tanácskozás jövő hétfőre halasztatott. E tanácskozás eshetőleges eredménye — mint értesülünk — már is élénk mozgalmat idézett elő a párt tagjai között.

Bismarck herczeg visszalépésének hire nagy érdeklődést keltett fel a magyar politikai körökben is. Az épen most folyamatban levő vám és kereskedelmi alkudozások sorsa, mely bennünket oly közelről érdekel, jelentékeny változást szenvedhet. Bismarck visszalépése által, noha egyelőre nehéz volna megmondani, hogy e változás előnyös vagy hátrányos lenne-e ránk nézve. Ezenkivül az osztrák-magyar külügyi kormány ez időszerinti külpolitikája majdnem kizárólag Bismarck személyére támaszkodik, nem is emlitve, hogy Andrássy gróf azon befolyást, melyet még bécsi hatalmi körökben élvez, főleg Bismarck barátságos figyelmének köszönheti. Politikusaink közül sokan akként vannak meggyőződve, hogy az esetben, ha Bismarck visszavonulása csakugyan bekövetkeznék, az osztrák ház szorosabb, bensőbb s formaszerübb viszonyra lépne az orosz udvarral, mely körülmény nem csak Európa viszonyaira gyakorolna alakitó befolyást, de saját parlamenti és politikai viszonyainkat is esetleg közelről érintené, a mennyiben többeket s köztük gr. Andrássy Gyulát is arra inditaná, hogy közvetlenül fellépjen a politika szinterére. Daczára e kombinációknak itt még sem hiszik, hogy Bismarck herczeg visszavonulása, bármily komoly legyen is az iránti vágya, hamarjában bekövetkezzék.

Szlávy József kineveztetését péntekre vagy szombatra várják. Szlávy helyébe aztán a jövő héten Péchy Tamás fog a képviselőház elnökévé megválasztatni. Az uj Presse ez alkalomból ismét több miniszter változási kombinácziót emlit fel. Azt is emliti, hogy Budapesten Széll Kálmánnak a kabinetbe való lépéséről is beszélnek. Ha sikerülne Széllt a Tisza kabinetbe megnyerni, a mi kevés valószinüséggel bir, akkor Szapáry hajlandó átengedni Széllnek a pénzügym. tárczát s átvenni a közlekedésügyi miniszteriumot. Szapáry ugyanis (eltekintve attól, hogy ő a pénzügyekhez s a közlekedési ügyekhez egyformán ért) hosszabb időn át volt közlekedési államtitkár. Ha Széll nem lép a kabinetbe, akkor Zichy József gróf, a volt kereskedelmi miniszter vagy pedig Szapáry Géza gróf a fiumei kormányzó fog kineveztetni Péchy helyébe közlekedési miniszternek. Az uj miniszter aztán Pozsonyban lép fel képviselőnek, mely kerületnek mandátumát Szlávy leteszi. Az uj „Presse" szerint egyéb változások a Tisza miniszteriumban jelenleg nem terveztetnek.

Az egyesült ellenzék ma d. u. tartott értekezletén a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium költségvetése tárgyaltatott. Felszólalások történtek az ipari s mezőgazdasági szakoktatás fejlesztése s a mezőgazdaság egyes ágainak szükségszerü emelése érdekében, nem különben a statistika, különösen az ügyforgalmi statistika ügyében szükséges intézkedések iránt.

Az osztrák reichsráth képviselőházában kisebbségben levő német alkotmányhüpárt vezérei tegnap este Schmerling lakásán közös értekezletet tartottak az urakháza alkotmányhü pártjának végrehajtó bizottságával. Az urakházában az alkotmányhü párt tudvalevőleg többségben van s igy az alkotmányhü párt akcziójára nézve, nagy jelentősége van annak, ha az urakházának alkotmányhü pártja támogatja a képviselőházi kisebbségnek törekvéseit. Mint a „N. W. Tagblatt" jelenti a megegyezés csakugyan létesült köztük s ennek eredménye észlelhető lesz a képviselőház vitáinál. Az értekezleten, mely különben formulázott megállapodásokat nem hozott, hanem csak bizalmas eszmecserére szoritkozott, jelen voltak az urakházának tagjai közül: Schmerling, Hasner, Schönburg hg, és Wrbna gróf, a képviselők közül pedig Kopp, Sturm, Klier és Klinsky.

Budapest, április 7.

„Soha!" Ez az immár stereotyppé vált röpke szó hangzott el ismét a Spree partján Vilmos császár ajkáról Bismarck herczegnek — szintén stereotyppé vált — lemondására. „Megmaradok elhatározásomnál, hogy soha!" igy felelt a császár a kanczellárnak egészségi állapotával is indokolt és megujitott leköszönésére. A számtalan kanczellárkrizis közt, melyekkel Bismarck herczeg Németországot és Európát meg-megrettenteni szokta, ez érkezett legváratlanabbul s látszik legkevésbé indokolva. — Az csak nem lehetett ujság előtte, hogy a szövetségi tanácsban a kisebb számu lakosságot képviselők majorizálhatják a nagyobb szám képviselőit, s épen a postautalványok bélyegilletményének kérdése lett volna az, mely az „Európával játszó" államférfit fölvilágositotta s oly határozott leköszönési szándékra birta? Alig hinné el komolyan akárki is a hirt, ha nem épen a „Norddeutsche Allg. Zeitung", a kanczellár legbizalmasabb közlönye bocsátotta volna világgá; igy azonban mégis komoly számba kell venni a nevezetes krizist, melynek eldőlése kétségtelenül fontos volna egész Európára nézve még akkor is, ha Anglia élére egy uj s az előbbivel tendenczióiban homlokegyenest ellenkező kormány nem állana, s ha épen e pillanatban nem emlegették volna Olaszországnak a német-osztrák-magyar szövetségben való hospitálását, a három-császári szövetség föleleventését. És bizonyára sokkal inkább ebben keresendő Bismarck herczeg leköszönésének oka, mint a postautalványok bélyegeiben. A czár és Vilmos császár közt legutóbb folyt szivélyes levélváltás egyáltalában nem felelt meg annak a rideg viszonynak, mely Németország és Oroszország közt Bismarck működése folytán már az ősz óta uralkodott, s közel volt a föltevés, hogy Vilmos császár ő felsége a kanczellár feje fölött folytatja Sándor czár ő felségével a szeretetreméltóskodást, mely különösen a téli palotában elkövetett merénylet óta vált feltünővé. Igaz, hogy Bismarck herczeg a napokban születésnapja alkalmából, szintén sok szeretetremé tóságban részesült az egész pétervári udvartól, de a lekenyerezés, ugy látszik, nem sikerült, s a német kanczellár megmaradt elfoglalt álláspontja mellett, mely Oroszországra nézve nem éppen kedvező. Minden annak föltevésére vezet, hogy Bismarck herczegnek nem sikerült kiegyenlitenie azt a viszályt, mely Vilmos császár oroszbarát politikája és az övé közt kétségtelenül s már hosszabb idő óta uralkodik, s most, akár a három-császári szövetség, akár csak a szoros német-orosz barátkozás által, veszélyeztetve látja saját politikáját, s hogy ez lehet a bélyeges papirosba takargatott leköszönési kérvény valódi oka. A császár, mint a táviró jelenti, mára magához hivatta a kanczellárt, további tanácskozás végett. E tanácskozás eredményét kivánesisággal várjuk, de épen nem hisszük lehetetlennek, hogy Vilmos császár ragaszkodik annyira „soha" el nem bocsátandó kanczellárjához, mint Sándor czárhoz s hogy az előbbi kedvéért egy kissé ismét föláldozza az utóbbit, Bismarck herczeg pedig, „betegen", tovább megmarad a német politika intézőjének.

Magára a szövetségi tanácsban előfordult esetre nézve a következőt jelentik még Berlinből:

A szövetségi tanács szombati ülésén történt először, hogy egy és ugyanazon állam képviselői a birodalmi alkotmánynyal ellenkezőleg divergáló nézeteket adtak elő. Bismarck igen kedvetlen a miatt, hogy a szövetségi tanácsba a kormányok valódi képviselői az ülésszakban hanyagabbul járnak, mint valaha. A szombati ülésben az ismeretes szavazáskor 13 kormány volt helyettes által képviselve, ugy hogy a kisebb államok 16 szavazata a szövetségi tanács két tagjának volt kezében. — Bismarck herczeg elbocsátási kérvénye által, melyet a császár semmi esetre sem fog elfogadni, nyilván a szövetségi tanács reformját akarja előidézni, mert a szövetségi tanács ellenzéke az utóbbi időben kényelmetlen kezd lenni rá nézve. Bismarck azzal is indokolja elbocsáttatási kérvényét, hogy ama beneficziummal, melyet a szövetségi alkotmány IX. szakasza a szövetségi tanács kisebbségének nyujt, nem akar élni. Eme IX. szakasz szerint ugyanis a szövetségi tanács minden tagjának joga van megjelenni a birodalmi gyülésben s ott, kormánya nézeteinek képviselője gyanánt minden időben meg kell hallgattatnia, még akkor is, ha e nézeteket a szövetségi ianács többsége nem fogadta el.

Az angol választások a grófságokban lassan haladnak előre. Ma 45 ujabb választási eredmény van előttünk, és pedig: az összes eddigi 478 választásból 283 esett a liberalis, 163 a konzervativ és 35 a home-rule párt javára, vagyis, a liberalisok eddig a konservativek és home-rulerek fölött együttvéve 85 szavazattal vannak többségben. A home-rulerek közül, kik egy kerületet nyertek, a többi közt megválasztatott Parnell is, az obstructionisták feje. A mi az uj kabinetet illeti, melybe mint ismét erősitik — Gladstone nem fog belépi, az a hir érkezik Londonból, hogy számos szélsőradikális képviselő megválasztatása folytán valószinüleg Fawcett és Cowen is belépnek a kabi-

AZ „EGYETÉRTÉS" TÁRCZÁJA.

Budapest, április 7.

Budapest fővárosának a német szinház ügyében hozott határozata a külföldi német sajtóban sok félreértésre adott okot. E félreértéseket igen sajnáljuk, mert nem óhajtjuk — de érdekünkben sincs — hogy félreértések alapján a szomszéd nemzet közvéleménye ellenünk ingereltessék.

Budapest képviselete márcz. 31-én tartott közgyülésében a német szinház bezáratását határozta el: „mert nem volt engedélye s mindamellett három hónapon keresztül engedély nélkül játszottak benne, mert csődben lévén a szinház, tulajdonképeni tulajdonos nincs is, kinek az engedély megadassék és, mert végre a német szinház oly veszedelmes rosz karban van, hogy a közönség életbiztonsága sem engedi meg a szini előadások további folytatását."

Ezek voltak a főváros közgyülésének legfőbb indokai. A külföldi német sajtó, a helyett, hogy ez indokokat ismertette volna meg közönségével, egyszerüen ugy állitotta oda a dolgot, hogy a német szinház bezáratása egyedül és tisztán csak azért határoztatott el, mert német szinházi előadásokat a főváros többé türni nem akar.

Más oldalról a magyar sajtó, felhevülve a bécsi rendőrségnek a magyar irodalmi termékek elárusitását tilalmazó rendelete által, a főváros határozatát különbféle magyarázatokra alkalmas glossákkal kisérte.

Innen van a félreértés.

Ha egy szinház oly állapotban van, hogy életveszélyes abba bejárni, akkor a hatóság kötelessége azt bezáratni. Ha koncessziót nem kért, akkor is helyes, a szini előadások betiltása. De az, hogy a szinház zárattassék be, csak azért, mert német, nem volna helyes.

Elszász-Lotharingiában megtörtént ugyan a francia szinházak bezáratása, de ezzel nem lehetne indokolni nálunk a német szinház eltiltását. Bismarck országlásánál ne keressünk példát, ott, a hol la force prime le droit — az erő a jog feletti elv uralkodik, — de igen is keressünk egy szenvedélyes nemzetnél, Olaszországban, a hol 61 és 62-ben igen nagy ellenszenv nyilvánult Franczia ország iránt, de azért annyira nem mentek, hogy Turin, Milano vagy Florenczben a franczia szinházak bezáratását követeljék. Es keressünk hozzánk még nagyobb hasonlatosságu országot, — Amerikát — a hová németek ép ugy bevándoroltak, mint mi hozzánk, és a hol német falukat, kerületeket majdnem egész városokat képeznek, saját nyelvü iskola, templom és szinházakat tartanak. A praktikus yankee ezt engedi, jól tudja, hogy a 2-ik vagy 3-ik generáczió tökéletetes yankee lesz. Mi sem panaszolkodhatunk a Németországból bevándorlottakra és most németajku magyar polgártársainkra, nem csak a fővárosban, a hol napról napra látjuk a legszebb magyarosodást, hanem a vidéken sem. Tiz év előtt, a Ferencz csatorna mentében, Torzsa községébe jöttem egy bécsi ujságiróval. A község tanácsa együtt volt, és németül tárgyalt. A végén a bécsi iró azt kérdezte: Önök németek? „Igen", és erős mellükre verve, „de magyar szivvel" volt a válasz.

Amerikában 1848-ban az államgyülésében egyik tag azt kérte, hogy németül beszélhessen. Az elnök nagy tapintattal azt mondta: „Tessék!" Csak egy parszor beszéltek ott németül, azóta és most már senki ezen joggal nem él. Ha nálunk 47—48-ban ily bölesen oldatott volna meg a horvát beszéd kérdése, mennyi baj kerültethetett volna el! Batthyányi Lajos megkisértette, de a szenvedély a két országban a kedélyeket rohamra korbácsolta és lett borzasztó testvérharcz. Husz év után az határoztatott, hogy magyar parliamentben beszélhetnek horvátul a horvát képviselők. A németajku polgártársaink, kik fővárosi képviselő tagok, maguk hozzájárultak ahhoz, hogy a fővárosban a tanácskozás csak magyar nyelven vezetessék.

De ha kedvük van, német szinházba járni, azt sem a jog, sem a méltányosság alapján meg tiltani nem lehet.

Tekintsünk a multba és meritsünk abból tanuságot: ugy lehet jelen működésünk üdvös, és hazánkban szebb jövőre remény.

Türr István.

Olympia kisasszony.

BOUVIER ELEK REGÉNYE. 34

MÁSODIK RÉSZ.

Egy sajátságos divatáru-üzlet.

I.

Az Olympia-czég.

(Folyt.)

— De én ezer frankot adtam neked.

— Az igaz . . . én nem is teszek szemrehányást, hanem egyszerüen felsorolom a tényeket. Sőt ellenkezőleg, ezzel menteni akarlak . . . Minden eladatott, még fehérneműm sem volt. A málháknál voltak: én segélyforrás és fedél nélkül voltam, az ezer frank már át volt adva . . . tizszer irtam neked, soha sem kaptam feleletet; én Palmyrával elmentem a hölgy-utczába, ott megtudtam, hogy még éjjelre sem jösz haza . . . Képzelheted dühömet, féltékenységemet; akkor irtam az utolsó levelet, melyben tudtodra adtam, hogy többé nincs szükségem reád . . .

— Igen és még mást is irtál . . . Te épen az ellenkezőt mondád!

— Az igaz, én ocsmány dolgokat irtam. Az én helyzetemben, te ugyanazt tetted volna . . . Akkor végleg megalkudtam Palmyrával. Én nem játszhatom az urnőt. Ő nekem szolgálatot tett és ez által tekintélyem megszünt; én kényszeritve vagyok elfogadni feltételeit és az első az . . .

— Oh! azt már tudom, veté oda gunyosan Henrik; e feltétel az, hogy engem ne láss többé . . .

Ismét egy pillanatnyi csend következett, mely oly mérvben nyomasztó volt, hogy Costolade felkélt és a pinczért hivta, hogy hozzon gyümölcsöt. Henrik az asztalra könyökölt. Neki is türnie kellett, ő pénz nélkül volt . . . és a sziv is hiányzott nála; most keserüen igy szólt:

— Végre is igaz, te szabad vagy, tehetsz a mit akarsz . . . Te kényszeritve vagy Palmyrával lenni, ott kell laknod.

— Igen . . .

— Egyedül?

— Oh! igen . . . És sietve hozzá tevé: midőn átadta az üzletet, mindenekelőtt igy szólt: Tudod Olympia, a házban nem lakhat férfi — ha Henrikkel akarsz maradni, külön lakást kell tartanod.

— Te e pillanatban nála maradsz?

— Igen, viszonzá gyengén és zavartan Olympia.

— Egy szobában laktok?

— Oh! nem . . . mindegyiknek külön szobája van . . .

— Nos tehát, hisz akkor szabad vagy . . .

Ugy látszik a nő nem hallotta . . . a fiatal ember folytatá:

— Akár ott maradsz, akár nem maradsz . . . Te szabad vagy . . .

— Oh! nem! . . . oh! nem. A háznál nem; ezt át kell látnod . . . Én későn jöhetek haza, de haza kell jönnöm.

Ismét nyomasztó csend állott be, Henrik az asztalra dobta asztalkendőjét, fuldokolva felkelt, az ablakhoz közelitett és igy szólt:

— Hadd el . . . tehát vége! utolsó leveled igazat mondott.

Az ablak párkányára könyökölt, állát kezére hajtá, dühöngött, fogait csikorgatta és alig fékezhette magát. Hajdan Henrik zajt ütött volna és ki vitte volna akaratát; zsarnokságával lesujtotta volna a nőt, kit kedvesének nevezett, de ki tulajdonkép rabnője volt. De azon idény óta, melyet a Szent Anna kórházban töltött többé nem volt akarata, a szenvedések megtörték; ő nem mert többé kitörni, mindig attól tartott, hogy a harag kitörését viszszaesésnek vehetnék. Mert — ez volt a jövőben életének gyötrő szelleme — a kórházban nem mondották, hogy azért bocsájtják el, mert tévedés volt őt bezárni, sőt ellenkezőleg még nagyitották felhevülését, ellenszegülését, tiltakozását; mint kötözni való bolondot fogták el és ápolás alá vették, és szerencsére nagy nehezen ki is gyógyitották. A legkisebb szabálytalan mozdulatra, az első elkapattatásra, egy téves eszme nyilvánitására, mint a vészharangot, rögtön e gyászos mondatot fogja hallani:

— Most ujra őrülési roham szállta meg.

Ő nem mert sem vitatkozni, sem küzdeni; ő türelemre volt kárhoztatva. Ezen elaljasult természet, melyben hiányzott az erkölcsi alap, ezen ember ki kaczagott mások könnyei felett, most a gyülölet és fájdalom enyhitésére szinte a könnyekhez fordult. A párkányra támaszkodva könnyezett — ezek igazi; fájdalmasan átérzett könnyek voltak.

Ő le volt sujtva, ő azt hitte, hogy határtalanul szerettetik, ő e'türte a szenvedéseket és a rosz bánásmódot, hogy később e vonzalomban leljen vigaszt.

Most egészen egyedül állott, és Olympia e pillanatban szerelmüknek halotti torát ülte meg.

Olympia meghalotta zokogását, és e fájdalom mélyen meghatotta; midőn észre vette, hogy a fiatal ember megértette azt, mit ő vonakodott bevallani, zavara megszünt, rögtön felkelt és Henrikhez közelitett, karjait nyaka körül fonta, ajkait arczára illeszté, és igy szólt;

— Mi lelt Henrik, megőrültél, miért sirsz? Hát mit tehettem volna?

— Ne szólj hozzám . . . én semmit sem kérek tőled . . . hagyj szenvedni . . .

— Nem, nem ezt nem akarom; én még mindig szeretlek Henrik, nagyon szeretlek, öregem. De okosnak kell lenni. En kényszeritve vagyok Palmyrának engedelmeskedni.

— Igen, ő és mindig csak ő.

— Az én hibám-e? azt akarod, hogy szakitsak vele? akarod, hogy holnap ismét együtt legyünk, és én ujra hajdani Costolade legyek, kit üldöznek, azt akarod, hogy elfogjanak?

— Nem! nem! de én azt akarom, hogy szeress,

— Hisz én szeretlek, nagy gyermek; szerethetnék-e valaha mást, mint téged. Térj már eszedre és vedd ugy a dolgot, a hogy van. Te családtál számitásodban; én oly szerencsés voltam, hogy kitüzött czélom sikerült. Nos tehát ne gondolj másra, mint boldogságunkra, ez legyen főfeladatod. Jelen helyzetemben segélyedre lehetek kutatásaidban, hátha sikerül, hogy még megnyered ez ügyet . . . . Én majd pénzt adok neked . . .

— Ah! nem, elég volt! Tudod, hogy e pénzt el nem fogadhatom . . .

— Mit kivánsz . . . Szolj, és én engedelmeskedem . . . Csak ne sirj.

(Folytatása következik.)

23

Lapunk mai számához egy iv melléklet van csatolva

netbe. A kormányelnök lord Granville lesz (a felsőházban) és lord Hartington lesz az alsóház vezére. Az uj kormány első teendői közt emlitik egy királyi biztosság kiküldését, mely Irország panaszait lesz megvizsgálandó.

A bolgárok ismételt panaszai ellenében, hogy török rablócsapatok törnek be falvaikba, a „P. Ll." egy szalonikii levelet ismertet, mely hajmeresztő dolgokat beszél a maczedónai muzulmanoknak a bolgár és görög rablóbandáktól való szenvedéseiről. A mult hónapban Kuks és Milis bandavezérek betörtek Szelaova városkába s azt teljesen kifosztották. Egyenesen csak a mozlim lakosságot akarták bántani, legalább a köztereken azt hirdették, hogy a keresztyéneknek semmi bántódásuk nem lesz. Márcz. 17-én a rablóbandák egészen Szalonoki tőszomszédságáig hatoltak. Hol Kerim effendi birtokát fölgyujtották s több embert megöltek. A zereszi mutesarif elhatározta, hogy a fenyegetett helyekre apró csapatosztályokat küld, de a zereszi mohamedán lakosságot roppant félelem fogta el, mert a bolgár bandák megüzenték, hogy az összes mohamedánokat fölkonczalják.

Madridból jelentik mai kelettel: A demokraták egy nyilatkozatot tettek közzé, melyben követelik a vallási szabadságot, az egyleti és gyülésezési jogot, a közoktatási szabadságot az általános szavazási jogot, a deczentrálizácziót, a kötelező katonai szolgálatot, a takarékosságot a közigazgatási költségekben, a pénzügyek ellenőrzését, a birák elmozdithatlanságát és Cuba egyenjogusitását a fővárossal. Az emlitett iratot 279 szenator és képviselő és 21 hirlapiró irta alá.

Beszélgetés Gladstoneval.

A ma reggel lapunk táviratában jelzett érdekes interviewt a „W. Allg. Ztg." levelezője következőleg adja elő edinburghi táviratában:

„Nagy tévedés," mondá Gladstone, „azt hinni, hogy a liberalis párt politikája a keleti kérdésben a keleten való orosz terjeszkedésre nézve kedvező lesz. Én sohasem fogom lerombolni ama bástyákat, melyek valódi védbástyák az ellen; de Oroszországnak a jövőre nézve épen kezére dolgoztak és sajnálandó eszközökkel éltek.

Az „osztrák esetet" (Austrian incident) illetőleg roszakaratuságot hánytak szememre. Nem olvastam mindent, a mit erről irtak; sok dolog hamisan lehet szinezve. Ismerem én a különbséget Ausztria előbbi régimeje és a mai, szabadszellemü közt. Nincs eszemben félreismerni egyes osztrák kabineteknek a haladás körül való érdemeit s csak a külügyi politika tekintetében gyanakszom. Gyülölöm a Metternich nevet, igen, háromszor is mondom, gyülölök mindent, a mi az ő, fölszabaditandó népek ügyeibe való beavatkozási rendszerére emlékeztet. Meg kellene engedni, hogy odalent a fölszabaditott szláv fajok magok épitsék ki jövőjöket, nem pedig országukat eltulajdonitani. A ki tudja, hogy mit jelent ez az angol mondás: „hands off!" (félre a kézzel!) az ismeri politikámat. „Hands off!" mondom még egyszer. A mit a multkor Ausztria keleti politikájáról mondtam, azt kötelességem volt mondani. „I am the wachtful dog that barks." (a házőrző kutya vagyok, a mely ugat.) A jó őrző kutyának meg kell tennie kötelességét. Nem azt mondtam én, hogy „ugy van minden", csak azt: „It may happen" (megeshetik.) Az őrző kutya figyelmeztet.

Engem nem lehet elbolonditani; nem kell mindennek bekövetkezi, de (mosolyogva) ismétlem: „I am the watchful dog that barks." Ismétlem: tisztelem, becsülöm az osztrák nép és minden szabadszellemü osztrák kormány szabadságszeretetét, hazaszeretetét, de „félre a kézzel" más szabad népek javától és országától! Beszélnek német-osztrák szövetségről és angol csatlakozásról; ahhoz előbb sokkal többről kellene tudomással birni, mielőtt — mint a „Ninetcenth Century"-ban már kijelentettem — egy vérmes és könnyelmü bizonyitványt aláirnánk (before signing a sanguine and lightminded certificate).

Ahhoz, a mit „Friends and foer of Russia" (Oroszország barátai és ellenségei) ozimü czikkemben irtam. nincs hozzátenni valóm; az volt politikám mindig. — A levelezőnek az uj minisztérium iránt tett kérdését Gladstone azzal szakasztotta félbe: „Tekintsen ma mindenben, a mit mondok, magán egyénnek" (private indivadual).

A képviselőház bizottságaiból.

A képviselőház **pénzügyi bizottsága** ma délelőtt tartott ülésében a vallás és közoktatásügyi miniszternek pótszükségletéről szóló javaslatot tárgyalta, melyben a nem magyar ajku tanitók póttanfolyamára forditott többletek fedezésére 150,000 frt póthitel engedélyezése terveztetik.

Minthogy ezen összegek kiadása az 1879-ik évi XVIII. t. cz. által igazoltatik, a bizottság e költségek ellen kifogást nem emelt, de minthogy más részről ez összegek már a mult évben tényleg kiadattak: nem tartja korrektnek, hogy azok fedezete a folyó évben póthitel alakjában törvénybe igtattatik. A bizottság a törvényjavastatról oly értelemben fog jelentést tanni a háznak, hogy a tulkiadás bejelentése egyelőre tudomásul vétessék: annak elszámolása s a tulkiadás feletti határozathozatal azonban a zárszámadásokban eszközöltessék.

A képviselőház **igazságügyi bizottsága** ma d. u. 5 órakor Horváth Lajos elnöklete alatt tartott ülésében folytatta a magyar csődtörvényjavaslat részletes tárgyalását.

Mindenelőtt hitelesittetett a márczius 20-diki ülésben elfogadott §§-ok szövege. Erre a bizottság a közadó által kötött jogügyletekről szóló II. fejezet t vette tárgyalás alá.

A 18. §. változatlanul, a 19. §. a visszakövetelési jogra vonatkozó tétel kihagyásával, a 20. §. pedig azon változtatással fogadtatott el, hogy a tömeggondnok a határidő alatt nem jogát gyakorolni," hanem szándékára nézve „nyilatkozni" tartozik.

A 21. §., mely a nyomtatás közben teljesen megváltoztatva lett, következő szövegben állittatott helyre: „Ha a vételi vagy szállitási szerződés oly dolgok iránt köttetett, melyek piaczi vagy tőzsdei árral birnak és a kikötött teljesitési idő a csődnyitás után jár le, ugy a tömeggondnok, valamint a másik szerződő fél nem teljesitést, hanem csak kártéritést követelhet. E kártéritési követelés a vételár és a piaczi vagy tőzsdei ár közti azon különbözet szerint állapitandó meg, mely a teljesités helyén, vagy az erre nézve irányadó kereskedelmi piaczon a csődnyitás napján keletkezett s a kikötött teljesitési időre szóló ügyletek tekintetében mutatkozik."

A 22. §. elvileg elfogadtatott ugyan, de szabatosabbnak találtatván előadónak azon szövege, mely az enquéte elé került, a szakasznak ily értelembeni megváltoztatása határoztatott el.

A 23. és 24. §§-ok változatlanul fogadtattak el, a 25 dik § pedig olykép szövegeztetett: Azon törvények, melyek a csődnyitás joghatályát a jelen törvényben nem emlitett jogviszonyok tekintetében szabályozzák: érintetlenül maradnak.

Erre a bizottság áttért — a közadós jogcselekvényeinek megtámadásáról szóló III. fejezetre, s ezt elvben vita nélkül elfogadta, részletes tárgyalását pedig a jövő ülésre halasztotta.

A telekkönyvi szabályok némely kiegészitéseit tartalmazó, s legközelebb e bizottsághoz utasitott törvényjavaslat tárgyában előadóvá Schmausz Endre választatott meg. A műemlékek tárgyában beadott törvényjavaslat előadójának kérdése még egyelőre függőben tartatott.

Legközelebbi ülés pénteken d. u. 6 órakor.

UJDONSÁGOK.

— április 7.

— **Lapunk mai száma mellékletének tartalma: Országgyülés. Alapitványok és alapok. Törvényjavaslat a Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozó és ármentesitő társulatok és Szeged sz. k. város részére kötendő állami kölcsönről. Törvényjavaslat Szeged sz. k. város ujjáépitésének keresztülviteléről, s az erre szükséges költségek viseléséről. Közgazdaság.**

* Időjárás Budapesten. Egész nap borult. Este szapora eső esett. Hőmérő állása reggel + 7, délben + 12 R0.

— Személyi hirek. Gr. Szapáry Gyula miniszter ma reggel Gyöngyösre utazott. — Nagy Péter erdélyi reform. püspök a magyarországi ev. ref. egyházkerületek superintendenseinek gyülésére Budapestre érkezett. — Nagy-Becskerekről irják nekünk, hogy Jekelfalussy belügyminiszteri osztálytanácsos, Lauka Gusztáv és Hilóczky Béla igazságügyi osztálytanácsos tegnapelőtt este oda érkeztek, a megyeházának nagyobbitása érdekében a megye és a kir. kincstár közt fölmerült nehézségek kiegyenlitése czéljából. — Mende Bódog országgyülési képviselő a jövő vasárnap tartja esküvőjét Weinhaendler Irma kisasszonynyal a család ungmegyei birtokán. Az esküvő után az ifju pár Olaszországba utazik. — Márkus István országgyülési képviselő, ki az utóbbi időben sokat betegeskedett, mint a „Magy. Föld" irja, már javuló félben van; a napokban Szombathelyre ment, honnét teljes felgyógyulás végett Olaszországba utazik. — Kolozsvárról jelentik, hogy a város polgármesteréré ujolag Simon Elek választatott meg. — Eszterházy Miklós gróf, a volt osztrák miniszternek, Eszterházy Móricznak fia, f. hó 14-én vezeti oltárhoz Bécsben Schwarczenberg Francziska herczegnőt.

— A német szinház ügye, mely pár nap óta pihent, ma ujra napirenden van. A Pester Lloydban és több ma reggeli bécsi lapban erről a következő meglepő dolgokat olvassuk:

A fővárosi tanács tegnapi (keddi) teljes ülésében Alkér tanácsos azt az utasitást nyerte, hogy az engedély megtagadására, illetőleg a német szinház azonnali bezáratására vonatkozó határozatot „ne küldje el a szokott módon, hanem az ügyet jövő csütörtökön a tanács teljes ülése elé terjeszsze." Gyakorlatilag ez annyit jelent, hogy a golyó visszatartatik a csőben és pedig helyes okból, mert attól tartanak, hogy a lövés a lövőre fog visszapattanni. A dolog ugyanis a következőleg áll: Az utóbbi napokban Kamermayer polgármesterrel közölték magánuton, hogy a német szinház csődtömege a fővárosi közgyülés legutóbbi határozatát nem fogja elfogadhatni, minthogy Pucher József tömeggondnok 1879. szeptemberében az összes tanácsüléséből kérelmére engedélyt kapott, hogy a elenlegi szinházigazgató, Müller Róbert, 1880. junius végéig adhat szini előadásokat, hogy Müller, ez engedélyre támaszkodva, számos f. évi junius hó végéig terjedő szerződést kötött s hogy e szerint, ha a törvényhatósági bizottság határozata végrehajtatnék, kártéritési pert fognak inditani a városi hatóság, illetőleg a tanács ellen. — A polgármestert e közlemény nem kevésé lepte meg. Szeptemberben szabadságon volt és később is, midőn az engedélyezés meghosszabbitásának kérdése tárgyaltatott a tanácsban senki sem emlitette e fait accomplit. A VIII. osztály vezetőjét, kinek ressortjába tartozik az ügy, azonnal tegnapelőtt magához hivatta, de ennek se volt tudomása nevezett engedélyezésről és pedig mint kitünik, minthogy szeptemberben ő is szabadságon volt és az erre vonatkozó iratok nem feküdtek a többi megelőző okmányoknál, ugy, hogy jelentésének szerkesztésénél nem lehetett tekintettel az időközben beállt körülményre. Az illető iratokból azonban kitünt, hogy a polgármesterhez érkezett jelentés egészen igaz. Mult évi szeptember hóban Müller Róbert egy kérvényt nyujtott be a tanácshoz az iránt, hogy engedtessék meg neki a gyapju-utczai német szinházban 1880. évi junius végéig szini előadásokat tarthatni. A kérvény oly hátirattal csatoltatott vissza a kérvényezőhez, hogy a városi hatóság a szóban forgó szinházra nézve csak a csődtömeget ismerheti el jogos képviselőnek, nyujtsa be tehát a tömeggondnok a kérvényt. Pucher József, a tömeggondnok követte az utasitást és kifogástalanul megkapta ama végzést a „tanács teljes üléséből, mely szerint a kérvény a gyapju-utczai szinházban 1880. évi junius végéig német előadások tartására jóváhagyólag tukomásul vétetik. Ily körülmények közt világos volt, hogy a szinház rögtöni bezárására vonatkozó rendelet nem volt keresztül vihető, hacsak a tanácsot nem akarták annak a veszélynek kitenni, hogy e szabályzat foganatositásából a Müller igazgatóra és a csődtömegre háramló kárt (és ez könnyen ezrekre rughat) viselje. Jövő csötörtökön eldől, mi lesz ebben az esetben a további teendő. Ez nem lehet kétséges. A végzés végrehajtását függőben fog kelleni tartani és az ügyet ujabb megfontolás végett a törvényhatósági bizottság elé terjeszteni. Mindenesetre különös világot vet az ügy közigaztásunkra. Egy szinházi konczesszió köttetik és a tanácsban senki se tud róla bizonyosat. Néhány hónappal az engedmény megszünése előtt kérvény nyujtatik be, ha nem is oly alakban, de kérelem alakjában az engedmény meghosszabbitására; azonban egy embernek se jut eszébe, hogy a kérvény elintézése előtt az előiratokba pillantson. S mindezeknek méltó befejezéseül néhány hónap alatt az előzményekről megfeledkezve a törvényhatósági bizottságnál oly határozatot hagynak hozni, mely, ha esélyességi vagy méltányossági tekintetből is, bizonyára nem hozatott volna, ha valakinek csak sejtelme is lett volna a történtekről.

Ezeket mondja a Pester Lloyd: A mi értesülésünk szerint a dolog máskép áll, s addig is, mig holnap az eredeti okmányokra támaszkodva, kimeritő és az igazságnak teljesen megfelelő rajzát adhatnók ez ügynek, álljon itt megbizható oldalról nyert informacziónk:

A szinházzal kötött szerződés egyik pontja értelmében a főv. tanácsnak bejelentendő volt, minden olyan változás, a mi a német szinház vezetése körül előfordul. E pont értelmében Müller Róbert, mikor a vezetést átvette, 1879. év szeptemberében, bejelenté a tanácsnak, hogy ezentul ő lesz az igazgató. A tanács nem akart Müllerrel szóba állni, mert illetékes bejelentőül csak a tulajdonos csődtömeg képviselője szerepelhetett. A bejelentést (és nem a kérvényt) tehát benyujtotta Pucher, s erre irta rá a tanács — alig a teljes ülés, mert Kada, a kis tanács ülések elnöke által van aláirva, teljes tanácsülések elnöke pedig a polgármester távollétében az első alpolgármester Gerlóczy — szóval a tanács, hogy „Jóváhagyólag tudomásul vétetik". Ezt a végzést kézbesitették Puchernek is, meg Müllernek is. Némely közigazgatási hivatalnokoknak hanyagsága okozhatta csak, hogy e jóváhagyó tudomásvétellel ellátott bejelentés szövegében szó nélkül hagyták azt a megjegyzést, hogy Müller szeptembertől 1880. évi junius 30-ikáig szándékozik igazgató lenni.

Igy áll a dolog. Mindazok, kik a hivatalos stylus titkaiba beavatva vannak, első tekintetre belátják, hogy szini engedélyt kérő beadványra a tanácsi végzés nem hangozhatik ugy, hogy „jóváhagyó tudomásul vétetik," hanem legalább is az állna ott: az engedély megadatik!

Ha tudniillik ez a tanácsnak hatalmában állna. De nem áll hatalmában. Szini engedélyt csak a törvényhatósági bizottság adhat ki s ha ilyesről lett volna szó, a közgyülés elé került volna az ügy, mint került a gyapju-utczai szinház engedélye a napokban, s vele együtt Müller Róberté a nyári szinkörre nézve.

Igaz, hogy fel lehet tenni, miszerint Müller Róbert, a kezében levő bejelentésre támaszkodva, igénynyel fog előállani, talán nagy kártéritési öszszeget kér. Ez igen is lehet per tárgya, de az esetleges elmarasztalás a fővárosi törvény értelmében nem a város közönségét, nem a közvagyont, hanem a tanács azon tagjait éri, kik az illető ülésen jelen voltak, s kik határozatukért vagyonilag is felelősek.

A bécsi lapoknak közigazgatásunkról — sajnos — ujra beszéd tárgyat fog adni az a mód, a melylyel e most felkavart szinigazgatói bejelentési ügy elintéztetett. Egyes hivatalnokokat vádolni nem akarunk; csak azon egy vonást emlitjük föl, hogy a német szinházra vonatkozó ügycsomóban nem volt a Müller Róbert-féle bejelentés, hanem máshová tétetett, ugy, hogy a Müller-féle igazgatósági bejelentésnek nem az a levéltári száma van, a mi magának a szinházi ügynek. Ez magyarázza meg, hogy a most kérdésben forgó „engedélyi" ügyről a német szinházi ügy kapcsában nem volt tudomása senkinek, s az, ki ezt a kabátja zsebében hordozta, most oly nagy meglepetést okozhatott a famosus irattal a polgármesternek. Különben, akármilyen jelentéktelen dolognak a tanács előtti referálása soha se szokott történni az előiratok nélkül. — Ez esetben ugy történt!

Végre még megemlitjük, hogy azon hir, mintha a belügyminiszter az extra dominium felebbezésre vonatkozó határozatot feloldotta volna, né külöz minden alapot. A belügyminiszternek lehetetlen addig határoznia, mig az iratok előtte nem fekünek, lehetetlen még a felebbezés tárgyalásába is bele bocsátkoznia a végzés kiadványozása előtt, a mi még, épen a P. Lloyd értesitése szerint is, nem történt meg.

— Tabakovics öngyilkossága. Nagybecskereki levelezőnktől a következő levelet kaptuk e hó 6-áról: Tabakovics Gusztáv Torontálvármegye jeles tollu főjegyzője és Szörénymegye részére a napokban kinevezett kormánybiztos ma reggel kivégezte magát. A tegnapi nap volt kitüzve arra, hogy rendeltetése helyére elutazzék s ugyanez nap kivégezte magát. Anyagi viszonyainak terhei nyomták, a tiszta jellemü férfiu magasabb állásra, idegen helyre terhelten menni nem akart, itt hagyta 6 apró gyermekből álló családját — minden segély nélkül. A megyében és a politikai pályán huszonöt évi szolgálat után, a jeles hivatalnok, páratlan ember, jövedelmezőbb hivatal elfoglalása előtt az életet oly terhesnek tálta, hogy annak terhei alatt összeroskadt. Előbb mérget vett be, midőn pedig ez hatásosnak nem bizonyult, sziven lőtte magát. Hivatala a legnagyobb rendben találtatott, halála az egész közönségre megdöbbentőleg és lesujtólag hatott, annyival inkább, mivel senki sem sejthette, hogy a szerencsétlen ily végzetes szándékot táplál. Tabakovics ugyanis nyugodt, kedélyes magaviseletet tanusitott; derült, boldog családi életet élt s általában köztiszteletben és becsülésben részesült. — Az öngyilkosság okáról levelezőnk határozott értesitést nem ad; a lapokban különféle versiókat olvasunk erről. Igy némelyek azt állitják, hogy a szerencsétlen elmeháborodásban követte el az öngyilkosságot; mások sértett hiuságot emlegetnek. Tabakovics ugyanis alispán akart lenni Torontálban, de ezt Hertelendy főispán meggátolta. Ismét mások amerikai párbajról beszéltek. Hogy Tabakovics és Hertelendy közt éles ellentétek forogtak fenn, ez kitünik Tabakovics leveleiből, melyeket a „Függetlenség"-hez intézett, s melyekben előadja, hogy tovább nem türheti Hertelendy főispán visszaéléseit s absolutistikus törekvéseit s általában a legelitélőbb kifejezésekkel emlékezik meg annak müködéséről. Ez az eset ujabb bizonyitéka annak, hogy a délvidéken az állapotok már valóban tarthatatlanok, s hogy sürgető követelmény ott mentől előbb rendet csinálni.

Tabakovics Gusztáv, mint itteni ismerőseitől értesülünk, teljesen vagyontalan ember, neje Dániel lány, Dániel Béla volt országgyülési képviselő testvérhuga; 6 gyermeke van, a legidősb Budapesten tanul az egyetemen. Tabakovics 1864-ben lett szolgabiró, csak később tette le az ügyvédi vizsgát, 1869-ben választatott meg megyei főjegyzőnek s e hivatalát mostanig viselte.

— Stefania herczegnő életéből. A belga herczegnő egyik nevelője, Brosseline, életrajzot közöl a leendő osztrák császárnéról egy német képes lapban. A czikkből némi érdekkel bir a következő episode: „Stefania herczegnővel épen „Tell Vilmos"-t végeztük be, melyet szerepekkel felváltva olvastunk. Ekkor beszéltem neki első izben a Habsburg-ház hatalmáról és nagyságáról s az osztrák birodalom jelentőségéről. Törekedtünk a herczegnővel megértetni, hogy mily magasztos feladat ily birodalom uralkodója lenni, s mily komoly szellemi és szivbeli képzettségre van szükség ily feladat méltó megoldására. Épen amint igy beszéltünk, hoztak egy képes folyóiratot, mely akkor közölte Rudolf főhg arczképét vadászöltözetben, a mint épen sasvadászatról hazatért. Az ifju herczegnő ekkor látta először mostani vőlegényének arczképét; azelőtt nem csak hogy nem látta, de nem is hallott róla. Mi mindig sejtettük, hogy a herczegnő egykor Rudolf főherczeg neje lesz, s örömmel ragadtuk meg az alkalmat, hogy róla minden szépet és jót elmondjunk, hogy mily komoly tanulmányokat tett, barátságos modorával hogy meg tud nyerni mindenkit, s hogy bizonyára csak oly herczegnőt fog egykor menyasszonyává választani, ki érzületre nézve hozzá hasonló lesz. Többet nem mertünk neki mondani. A herczegnő érdekkel nézegette a képet, s e reggelt sohasem feledte el többé sőt később is gyakran emlegette azt."

— A pesti vadásztársaság falkavadászatai minden ősszel nevezetes mozzanatát szokták képezni a főurak fővárosi társas életének. A királyi család is részt vesz e sportban, midőn Gödöllőn mulat. A vadásztársaság részvénytársulatot képez, s teljes czime ez: „pesti róka-, kopó-, falka vadásztársaság", s elnöke gróf Eszterházy Miklós falkanagy. Megyeren nagyszerü istállói vannak. Szinte megfoghatatlan, hogy e nagyszerü istállótelepen levő különféle ingóságokat a társaság birói uton lefoglaltatni hagyta kétszáz forint követelés fejében. Ugyanis a IV. ker. járásbiróság a napokban (april 3-án) birói foglalást vezetett ez ingóságokra Tömöry György és és Havas Sándor javára.

— A vén katonák ellenőrzési szemléje. A honvédelmi miniszterhez kérdés intéztetett az iránt, hogy oly honvédek, kik katonai kötelezettségük utolsó évében vannak, tekintettel azon nagyon rövid időre, mely őket a hadsereg kötelékében tartja, behivandók-e ellenőrzési szemlére? A honv. miniszter ennek folytán azon választ adott, hogy miután az ellenőrzési szemlék czélia a hadkötelesek és különösen a tartalékosok létéről tudomást szerezni, s azokat személyenkint ellenőrizni, a hadkötelezettség utolsó évében levő oly honvédeket, kiknek szolgálatában csak rövid idő van hátra, ellenőrzési szemlére behivni nem szükséges, s a határozatról a törvényhatóságok is értesittettek.

Rejtélyes gyilkosság. Egy városi csősz ma délután a lóversenytéren tul levő kls tó partján egy meggyilkolt 30–35 éves erőteljes testalkatu fiatal egyén hulláját találta. A nyak késsel teljesen átmetszve volt s a nagy mészáros kés ott feküdt a hulla mellett. A meggyilkolt egyén tetőtől talpig csinos uj ruhában volt. Ruházata áll: fekete nadrág, barna kabát, fekete kerek kalap, egészen uj topánból, fehér inge S. P. betükkel van jegyezve. — Orvosilag megvizsgáltatván, konstatáltatott, hogy a halálnak ezelőtt 3 nappal kellett beállani. — Ezen egyén teljesen ismeretlen levén, a rendőrség által személyazonosságának megállapitása végett lefényképeztetik. Öngyilkosság, vagy gyilkosság esete forog-e fenn, mindezideig kideritve nincs ugyan, s arra csak is a vizsgálat leend hivatva, mindamellett a fenforgó körülmények azt gyanittatják, hogy a meghalt egyén gyilkosság áldozata, mert nála semmiféle okmány, de egyuttal egy krajczár sem találtatott, s igy valószinüleg megöletett és kiraboltatott.

— Vonatkisiklás. Ma éjfélután fél 2 órakor az osztrák államvaspálya vonalán Köbö kut és Kürt állomásai között a 129. számu tehervonatból 7 teherkocsi kisiklott. A balesetet az okozta, hogy a vágányon keresztül feküdt egy bika, s midőn a vonal mozdonya az állatot széjjelmorzsolta, olyan erős lökést kapott, hogy hét kocsi kiugrott a sinek közül. Az utána jövő vonat utasai a kocsik megérkezett másik vonatra szállottak át, s a közlekedés e vonalon folyton igy tart, mig az összetört kocsik elszállitva nincsenek. Az egész esetnél emberélet áldozatul nem esett. A ma reggel érkezett bécsi vonat emiatt késett 3 órával,

— Hirek a városból. Topita József volt fővárosi lakatosmester, utóbbi időben lopásért fenyitve volt egyén, a fáradságos s roszul jövedelmező lakatos mesterséget oldalba rugva, nejével Josefinával azon furfangos keresetmódot találta ki, hogy ismerőseiknél együttesen látogatást tettek, s mig neje a háziasszonyt a konyhában szép szóval tartá, férje a nála levő álkulcscsal s finom feszitő vassal ládát, kasznit szép csendesen kinyitott s onnan az értékesebb holmit zsebre rakva, gyanu nélkül tisztességesen tovább állottak. Igy Bayer nevü sógorától 140 frt értékü külömböző holmit, Janischek sógorától 360 frt értékü ékszert továbbitott el az ügyes tolvajpár. Az utóbbi esetnél azonban rajta vesztettek, letartóztatták őket, s most a kir. ügyészségnek fognak átadatni. — A lakó bosszuja. Nemrég a lapokban „Fővárosi csendélet" czimen egy közlemény jelent meg, melyben bizonyos Keresztes Lajos fővárosi lakos panaszkodik, hogy a Szigony-utczában a betöréses tolvajlások s utczai rablások napirenden vannak. Tegnap Keresztes önként jelentkezett a kapitányságnál s kijelenté, hogy ő ezen közleményről mit sem tud, azt Dankó Adolf vele egy házban lakó tisztviselő irta az ő neve alatt, mint ő maga neki bevaltotta azért, hogy magát a háziuron — ki neki a lakást házbérhátralék miatt felmondta — meghosszulja, veszedelmes hirét keltvén az utczának, hol a lakok vagyona és élete nincs biztonságban.

— Fehér holló. A Sopronban olvassuk a következő esetet: Buczolits Gáspár fülesi sertéskereskedő mult hó közepén Barcson vasutra szállott, mely állomáson jegyet váltott. A pénztárnok azonban két ötvenessel többet adott neki vissza mint valóban vissza járt. Épen harmadszor csöngettek. B. sietett a kocsiba, utközben azonban észre vette, hogy 1 db ötvenessel többet kapott és csakhamar visszasietett a pénztárnoknak adni, ki azon közben hibáját észre vette, midőn már a vonat elrobogott, ujra megolvasta pénzét és ekkor reá jött, hogy nem egy, hanem két ötvenessel kapott többet, mint járt volna. A legközelebbi állomásnál tehát kiszállt és a második ötvenest is visszaküldte a pénztárnoknak.

— Népesedési mozgalom a fővárosban. Február hóban, Budapesten — mint a fővárosi statistikai hivatal közli — élve született 1193 gyermek, elhalt 916 egyén, a születések többlete tehát 277. — A folyó év két havában 2271 születés és 1914 haláleset fordulván elő, ez időszak alatt a születések 357 esettel voltak tulsulyban a halálozások felett. A mult év megfelelő szakában pedig élve született 2149 gyermek, és elhalt 2070 egyén, s igy a születések többlete ez évben 79-et tett. A folyó év eddigi népesedési mozgalma e szerint kedvezőbbnek mondható. Az e hóban elhalt 916 egyén közül 873-nél jelentetett be a tartózkodás tartama az ez utóbbiak közt volt 40, ki egy éven alul tartózkodott a fővárosban. — Halálozásiok arányszáma (a népességet az év közepén 327,788-ra tévén) 1000 lakosra: általában 33.5, az egy éven felüli lakosságál 25.4, az öt éven felüli lakosságnál 20. Az e hóban elhaltak kora: 0–1 éves 241, (köztük 155 törvenyes, 86 törvénytelen), 1–5 évig 180 (köztük 140 törvényes, 40 törvénytelen,) 20 évig 52, összesen 20 évig 473, 30 évig 93, 40 évig 48, 60 évig 146, 80 évig 106, 80-on tul 19, ismeretlen koru 3, összesen 916. Ez összeállitásból kitetszik, hogy e hóban 241 egy éven aluli gyermok halt el, és ezek az összes elhaltak 26.3 százalékát teszik. — A mult hóban az egy éven aluli gyermekek az összes elhaltak 25.4 százalékát tették. — Erőszakos haláleset e hóban 19 fordult elő. — elő, ebből volt 1 gyilkosság, 10 öngyilkosság és 7 baleset, mig 1 esetben az erőszak réma nem volt megtudható. A nevezetesebb halál-okok: a tüdőgümö 326 és tüdőlob, hörglob, mellhártyalob 114. A születések arányszáma 1000 lakos után volt 43 7, s igy 4.2-vel magasabb mint a mult hóban. Törvénytelen gyermek élve született 408, s ezek az összes születések 34.2%-át teseik. A fiu születések 21 esettel mulják felül a leány születésekot. Esketés az egész hóban 322 fordult elő. Az esketett párok közt volt 56 vegyes vallásu. Utólagos házasság által törvényesittetett 10 fiu, 12 leány. A folyó év két havában eskettetett 548 pár.

— Kiszolgált katonák alkalmazása. A közmunka- és közlekedési miniszterhez számos kérvény szokott érkezni kiszolgált katonáktól vasuti alkalmazásért. A miniszter a megyékhez intézett körrendeletben tudatja mindazokkal, a kiket illet, hogy neki arra, hogy a vasuttársulatok kiket alkalmazzanak bárminemü közegül, épen semmi befolyása sincsen, s az illetők folyamodjanak egyenest a vasuttársulatokhoz. Ez alkalommal szükségesnek látja a kiszolgált katonák polgári alkalmazása ügyében kelt 1873-diki törvényczikk igen sokszor félremagyarázott intézkedéseit is érinteni. Azon előnyök, mik e t. cz.-ben elősorolvák, csak is oly kiszolgált katonákat illetnek, kik legalább 12 évet tényleg a hadseregnél szolgáltak, s ebből legalább nyolcz évet, mint altisztek töltöttek el. A kik tehát egyszerüen hadkötelezettségüknek tettek eleget, semmi ilyes előnyre nem számithatnak.

— A félmilliós sikkasztás. Börzei körökben némi feltünést kelt az a körülmény, hogy a Rothschild-ház hütlen hivatalnoka Strasser, bár állomásán be lehetett avatva a pénzpiaczot illető titkokba, mégis egyre vesztett a börzén. Még feltünőbbé teszi-e a dolgot az a körülmény, hogy Strasser folyton azokban a papirokban és irányzattal spekulált, mint a bécsi Rothschild-ház. E sajátszerü jelenség magyarázata hihetőleg az lesz, hogy Strasser a Rothschildeknak csak bécsi spekulaczióiba volt beavatva, mely spekulacziók azonban csak egy részét teszik az európai fővárosokban lakó Rothschildek közös és összmiveleteinek, melyeket Strasser nem ismerhetett. — A két ügynök, ki Strassernek a börzejátékot közvetitette, mint tegnap emlitettük, már szintén elfogatott. Ezeknek nevei Kanicz Manó és Bergmann Henrik. Kanicz a börzei körökben igen ismert egyéniség volt. Budai születésü ember, a krach előtt nagy vagyonnal birt, ezt elvesztvén, a börzei ügynökségből tartotta fenn magát. Ő kötötte Strassernek a legtöbb üzletet. Minden este találkoztak egy a börze melletti kávéházban, leszámolás végett. Itt egyenlitette ki Strasser a napi differencziákat, melyek néha oly nagy összegre rudtak, hogy a börzeügynököknek tudniok kellett, honnét veszi megbizójok a pénzt. Kanicz tegnapelőtt este szintén a kávéházban várta Strassert, s midőn ez ott (elfogatása miatt) nem jelent meg, épen hozzá indult a fedezet behajtása végett, midőn az utczán két rendőr őt magát is elfogta. Bergmann a másik börzeügynök kevesebbet érintkezett Strasserrel, azonban ez is elfogatott. A két ügynök lakásán házmotozást tartottak s a Strasserrel való üzletre vonatkozó könyveket és irományokat lefoglalták.

— Dynamit a szószék alatt. Angliában a választások nem kisebb szenvedélylyel folynak, mint nálunk, sőt e tekintetben az angolok még tán felülmulnak bennünket is, mint azt a következő eset mutatja: Carlow grófság egyik választógyülésén Mr. Gray dublini polgármester, egyszersmind az egyik párt jelöltje, közlé, hogy az ellenpárt több csomag dynamitot tett a szószék alá. Az ördögi tervet szerencsére még idejekorán fölfedezték s a dynamit eltávolittatott. Ő azonban — ugymond — távol van attól, hogy az ellenjelöltet gyanusitsa e merénylettel.

— A berlini botrány-krónikából. Berlini lapokban olvassuk a következő történetkét: Egy düsseldorfi fiatal festő, ki régóta Berlinben lakik, s személyes szeretetre méltó voltánál fogva hamar kedveltje lett az ottani előkelő hölgyvilágnak, nemrég egy a sport körökben ismert főurtól megbizást nyert. A müvésznek a megbizás értelmében a főur feleségét kellett lefesteni, egy rendkivüli szépségü hölgyet, ki azonban kissé nagyon is emanczipált hajlamainál fogva bizonyos hirrel bir. A hölgy előbbi foglalkozásának tulajdonitható valószinüleg, hogy az ülésekre kissé szabad öltözéket választott, mely a müvész szép formák után epedő szemét a kelletén tul elforditotta a vászontól. Egy nap a férj igen alkalmatlan időben jött haza, s a müvészt oly mulatságban találta feleségével, mely az arczképfestéssel a legtávolabbi összefüggésben sem áll. Jogos megbotránkozását meglehetős válogatatlan szavakban fejezte ki, végül pedig a vállalkozó müvészt arczul ütötte. A festő erre párbajra hivatta ki a sértett férjet, de a kihivásnak nem lett meg a kivánt hatása, mert a főur azzal az ellenvetéssel utasitá azt vissza, hogy a kihivó nem párbajképes. A kellemetlen história azáltal jutott nyilvánosságra, hogy a festő mult vasárnap egy nyilvános helyen ellenfelének visszaadta az arczonütést. A botrány további fejleményeit Berlinben nagy feszültséggel várják.

— Kóterbe került herczeg. Henrich porosz herczeg jelenleg a világ körül utazásán fáradozik. A napokban Japánban mulatott, a hol azonban kissé meggyült a baja a rendőrséggel. A herczeg ugyanis vadászaton volt szolgáival s ez alkalommal kihágást követett el az ottani vadászati törvény ellen s azonkivül több földművelő birtokán kárt tett. A földmivesek ennélfogva megtámadták a herczeget és kiséretét, kik fegyverüket használták ellenök. Az eset tudomására jutván a rendőrségnek, ez a német herczeget minden kisérőjével együtt elfogatta és bezáratta. Azonban felsőbb hivatalnokok közbelépésére csakhamar szabadon bocsáttatott.

Rövid hirek. A **Weninger** Vincze életrajzára a keresk. ifjak társulata által kitüzött pályadiját Jelenik Imre nyerte el. A pályadij 5 arany volt. — **Egy kenyér ára.** Egy nagyváradi kenyérsütőnő József napja alkalmából diszkenyeret küldött föl a királynak. A kir. kabinet-iroda ő felsége nevében 10 darab aranyat küldött a kenyérsütőnőnek. — **Egyetemi jubileum.** Az egyetemi százas bizottság jegyzője Sz. Nagy Kálmán felkéri a bizottság tagjait, hogy e hó 10-én d. u. 5 órakor a központi egyetemi épület II. em. 3. sz. tantermében jelenjenek meg. — **Megint Sacher Masoch.** Mint a P. Journal irja, Sacher-Masoch április 18-ától kezdve „Belletristische Blaetter" czim alatt heti lapot indit Budapesten. — **Gizella** osztrák főherczegnő és Lipót bajor herczeg ujonszülött fiát e hó 6-án keresztelték meg Münchenben. A herczeg György Ferencz József Luitpold Mária neveket kapott. A keresztapa Ferencz József császár volt, kit Luitpold bajor herczeg képviselt a szertartáson. — **Gastein** fürdő ez idén üli meg 1200 éves jubilaeumát. A fürdőt ugyanis a 680-ik évben fedezték föl. A jubileum megülésére nagy előkészületeket tesznek.

A hivatalos lapból. Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi magyar miniszter dr. Zafféry Károly, szatmári egyházmegyei áldozárt és szatmári kath. főgymnáziumi rendes tanárt, a fiumei állami felsőbb középtanoda rendszeres igazgatójává a szabályszerü illetményekkel kinevezte. A földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi miniszter Pongrácz Ferencz postatisztet, a nagyszebeni postaigazgatósági kerületben ideiglenes postafőtisztté nevezte ki. A pozsonyi pénzügyigazgatóság Maklár Zsigmond III. osztályu adótisztet a pozsonyi adóhivatalhoz II-od osztályu adótisztté nevezte ki.

Névváltoztatás. Kucsera László esztergomi lakos vezetéknevének „Kőrösi"-re kért átváltoztatása megengedtetett.

Vásár. A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, megengedte, hogy Gömör- és Kis-Hontmegye területéhez tartozó Sumjácz-Veresko községben, az április hó 12-re engedélyezett országos vásár, ez évben kivételesen ugyanazon hó 19-én tartassék meg.

Szinház, müvészet.

— Hangverseny. A „Hungaria" dísztermében ma egy fiatal müvész, Schönberger Benő, a bécsi konservatorium volt növendéke s Door tanitványa adott egy sikerült hangversenyt. A fiatal ember kitünő technikával rendelkezik; jeles mesternek jeles tanitványa, ki kétségtelenül a hangversenytermek kedvencze lesz. Ma már van annyi preczizió játékában, mint sok „meglettebb" müvész társáéban. — A tizenhét éves ifju sokoldaluságát a kitünően összeállitott programm is mutatja; játszotta Schumann „g-moll" sonátáját — Beethoven-Seiss német tánczáit, Chopin F-moll ábrándját s még néhány salon piécet, a többi közt Rameau érdekes Rigaudonját. — A csinos fiut sürü tapsokkal halmozták et. — A hangverseny közöket Ney Dávid éneke töltötte be. Brahmstól és Schuberttől énekelt dalokat oly hatással, hogy egyet meg is kellett ismételni.

— A népszinházban maismét vendégszereplés volt. Gerőfiné már nem tagja a népszinháznak, Erdősi kisasszony még a nyáron távozik és e kettő távozása tette szükségessé a vendégszerepléseket szerződtetés czéljából. A mult heti vendégszereplés bizonyára nem fog számba jönni, ha

a szerződtetésre eljő az idő, de a mai vendég alkalmasint nagy konkurrencziát fog csinálni azoknak, kik utána próbálnak majd szerencsét. Abonyiné Kovács Ella, ki ma a „Piros bugyelláris"-ban játszta a biróné szerepét a fővárosi közönség azon része előtt, mely látogatta s budai szinkört, nem lehet ösmeretlen. 1876-ban volt itt, nem ugyan mint kezdő, a mint azt a népszinházi hivatalos jelentés mondotta, de itt volt s a közönségnek tetszett. Hogy 1876-ban nem volt már kezdő, mit sem von le érdemeiből és készséggel ismerjük el, hogy azóta szépen haladt, sok modorosságtól szokott le azóta, hangja is érczesebb, játéka elevenebb — egy szóval — szerződtetésével nem vesztene a népszinház, ha csak a későbbi vendégszerepléseknél nem tünik fel valami uj csillag. A közönségnek határozottan tetszett s ha vendégszereplése nem vezet is szerződtetésre, meglehet elégedve a mai fogadtatásával. Holnap különben operettében, Boccaccióban mutatja be magát. A mai előadásról felemlitjük még, hogy Csillag őrmestert Egri játszta dicséretes buzgalommal és szivesen jelentjük ki, hogy ha nem volt is Tamássy eredeti őrmestere, a szerepet nem ejtette el.

— „A legény bolondja" Kórodi Péter pályanyertes népszinműve pénteken kerül először szinre a népszinházban. A főpróbát holnap fogják megtartani. Az első előadás jegyei holnap, csütörtökön d. e. 10—12 óráig adatnak ki a népszinház pénztáránál. „A legény bolondja" előadása iránt ugy a fővárosban, mint a vidéken rendkivüli az érdeklődés. A jegyek oly nagy keresletnek — a Patti előadásokat kivéve, — soha sem örvendtek, mint most. Távoli megyékből tömegesen érkeznek megrendelések, a Balaton vidékéről pedig — hova Kórodi való — pénteken d. u. egész karaván érkezik a fővárosba, köztük a szerző anyja s több oly öreg, kik még soha, vagy igen ritkán voltak Pesten. A nyomtatott példányokból is több száz darab van vidékre megrendelve.

— A hol a „Proletárokat" nem adhatják. Csiky Gergely a napokban Temesváron időzvén, az ott vendégszereplő szintársulat igazgatója Gerőfi fölkérte, engedje előadatni Temesváron a „Proletárok"-at. Mint a „Temesi Lapok"-ban olvassuk, Csiky kijelenté, hogy a „Proletárok"-nak Temesváron és Aradon való előadását semmi áron nem fogja megengedni.

— Az egri müked velői társulat f. hó 4. este az egri jogász-segélyző-egylet javára szini előadást tartott, mely egyike volt a legélvezetesebbeknek s oly jól sikerült, hogy öreg szinészektől sem lehetett jobbat várni. Az előadott szindarab Tóth Kálmánnak „Nők az alkotmányban" czimü három felvonásos müve volt, melynek egyes szerepeit Dominkovics Mária, Speciár Mariska és Bene Málieska urhölgyek s Piller Ede Ligetkuty Iván stb. oly kitünő alakitással s müvészi tökélylyel játszottak, hogy a müértő közönség tetszését teljesen megnyerték. Jutalmuk: több koszoru, virágcsokor és óriási taps volt.

Egyletek, társulatok.

— A magyarhoni földtani társulat ma délután ülést tartott, melyben az elnökök akadályoztatása folytán Bruimann Vilmos elnökölt. A tárgysorozatot Ráth Lajos értekezése nyitotta meg, s előadván, hogy Zsigmondy Béla a tiszavidéki vasuttársaság megbizásából 209.5 meter mélységü kutat furt, terjedelmes táblázatban ismerteti a rétegek alkatrészeit, az ott talált édes vizi állatok maradványait, előadja továbbá, hogy a felső rétegek is mutatják, hogy a mélyebb helyeken a pangó vizek később korig is fentartották magukat, mikből következteti, hogy ama vidék is része az alföldi nagy bentonnak. — Zsigmondy Béla még a furt kutot ismertetvén, Halavács Gyula értekezett déli Szörénymegye földtani viszonyairól. A Neogen-tenger egy öble huzódik le majdnem Mehádiáig, ettől keletre édes vizü tó volt; ismerteti e két különböző vizből lerakódott földrétegeket, bemutatja ama vidék földtani térképét és ott gyüjtött közetek s kövületeket. Stern Hugó Szörénymegyéből érdekes erupczió közeteket mutatott be; Franzenau Ágoston pedig Ferenczvölgyről (Máramarosmegye) mint uj lelhelyről baryt és markasitot. Tausz Ferencz egy közetcsiszoló gépet mutatott be, melyet ő maga készitett, s mely azon czélra szolgál, hogy a nagyitó vizsgálat alá veendő közetek igen gyorsan a legkisebb darabokig csiszolhatok legyenek és igy a fáradságos kézzel való csiszolást ki lehet kerülni. Végül Kászonyi József értekezett az ásatásokban lelt halak és azok fajairól; még több kisebb folyó ügy elintézésére választmányi ülés tartatott.

— A philologiai társaság ma dr. Hatala Péter elnöklete alatt ülést tartott. A felolvasások sorát dr. Hatala Péter nyitotta meg, ki a sémi esetekről értekezett. Fejtegette a sémi nyelvágak az arab, héber, szir, khald, asszir, szamaritan, ethiof nyelvjárásokon az esetek (catus) jelen állapotát, s történeti viszonyát általában. Jelenleg csak az irodalmi arabban vannak esetek: u és un végzetekkel a nominativusban; i és in végzettel a genitivusban s a és an végzettel az accusativusban. A kettős szám és a többes szám csak két eset jelzőt bir, egyet a nominativusra s a másikát a genitivus és accusativusra. A vulgaris arabnak az irodalmi arabhoz való viszonyáról kimutatta értekező, hogy a többi sémi nyelvágakon is a casusok kérdésében ily viszony fejlődött, azon nyelvjárások régibb korszakában. — A casusok a nomenhez csatolt demostratio szócskák által képződtek. Első casus az accusativus vala. — Utána Fináczy Ernő, Csengeri Jánosnak néhány sikerült műforditását Cattallusból olvasta fel. A költemények: Ajánlás, Testvére sirja mellett, Szemrehányás, Lemondás, Csókrablás, Káröröm, Utazás előtt, czimeket viselik. Végül dr. Boros Nándor szintén néhány müforditását Mimnesmosból olvasta fel. Dr. Baszel Aurelnek mára kitüzve volt értekezése „Thukydides beszédeiről" közbejött akadályok miatt elmaradt. Több tárgy nem lévén az ülés véget ért.

— A magyar mérnök- és épitész-egylet április 10-án (szombaton) esti 6 órakor az egyesület helyiségeiben (régi Lloyd-épület, Duna felőli oldal II. emelet) egyetemes szakülést tart, melynek tárgya: Kruspér István értekezése: A Pothenot-feladatról.

— Ungvárról irják nekünk: Az izr. szent egylet (Kevra Kadisa) e hó 3-án, mint mindig husvét utolsó napján, választá tisztviselőit. Megválasztattak: Fisch Ignácz elnök, Berkovics Zsigmond alelnök, Roth Adolf (gőzmalomtulajdonos) pénztárnok és Reinitz Samu beteglátogatónak. Megjegyzendő, hogy az egylet 1778., tehát már 102 év óta müködik, s miután e vidéken a szegénysorsu elem tulnyomó, igen széles és üdvös hatásköre van. Ugyancsak Ungvárról irják nekünk, hogy az ottani haladó zsidó község az orthodoxxal egyesülni akar, mi végett e hó 3-án tartatott az első értekezlet. A fusio biztosan létre fog jönni, ha az orthodox község a haladónak tetemes passzivait átveszi, a mire hajlandónak mutatkozik.

— Felhivás. A buda-óbudai és budapesti egyesült honvédegyletek nagyszámu tagjainak kétszeres megbizásából nyert meghatalmazás folytán felhivom mindazon t. cz. 1848/9-iki honvédbajtársakat, kik a „Budapesti egyesült hondvédegylet" április 11. napján azaz vasárnap d. u. 4 órakor a megyeház nagy termében tartandó alakuló közgyülésen részt venni óhajtanak, hogy minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Megbizatásomhoz képest ezen alakuló közgyülés támogatására és a már megerősitett alapszabályaink előterjesztésére a honvédegyletek orsz. közp. választmányát tisztelettel meghivom. Baranyay Péter korelnök.

— Az „Eötvös" jótékony egylete havi választmányi ülésében Strausz Béla alelnök jelenti, hogy Lederer Sándor a közgyülésen megválasztott diszelnöknek az egylet által e czélra különösen készittetett diszes oklevél küldöttségileg átnyujtatott. Lederer e kitüntetésért meleg háláját fejezte ki a küldöttségnek és megigérte, hogy az egyletet mindenben pártolni és jótékonysági czéljaiban támogatni fogja.

— A „Tudomány- és müegyetemi olvasókör"-ben a VIII-ik szépirodalmi tudományi szakosztály által april hó 10-én 6 órakor e kérdésben: Megfelel-e Augier Fourchambault családja a dráma kellekeinek, tud. vitatkozás tartatik. Meghivott szaktanár: Szász Károly. Szakosztályi elnök: Traub József. Előadó: Ballagi Bela j. h.

— A fővárosi szeretetházi egyesület Weisz B. F. elnöklete alatt tegnap tartotta rendes évi közgyülését. A felolvasott évi jelentésből kiemelendő, hogy a mult évi közgyülés óta az egylet által ápoltaknak száma 19-ről 27-re emelkedett; a gyermekek nemcsak tanittatnak, de főkép neveltetnek munkásság és szorgalomra; — a gyermekek egészségére dr. Torday Ferencz az intézet főorvosa és dr. Bányay Fülöp vigyáznak. Az egyesületnek ez idő szerint van 209 rendes, 56 alapitó és 37 pártoló tagja, a jövedelmet még mindig legnagyobb részt a pártfogók adakozásaiból meritik. Az egyesület vagyona 6292 frt 20 kr. Az egylet köszönetet szavazott Simigh Istvánné és Marcsekényi Nándorné asszonyoknak, kik az egylet körül a gondnoki tisztet teljesitik. Következett a választás: Tiszteletbeli elnöknek Andrássy Gyula grófné, elnöknek Weiss B. F., alelnöknek Rostaházy plébános és alelnöknőnek br. Aczél Béláné választattak. Utóbbi jelen nem levén elhatároztatott, hogy Rostaházy és Falk Zsigmond adják tudtára a megválasztatást, a kik is rögtön elmentek, és a báróné kiséretükben megjelenvén. (Zajos éljennel fogadtatott.) Weisz B. F. inditványa folytán Ráth Károly főpolgármester, Kamermayer K. polgármester, Somogyi Károly a közgyülés által egyhangulag tiszteletbeli tagokká választattak. Tisza Kálmánné is részt vett a közgyülésben.

— Az országos kisdedóvó egyesület a napokban Tisza K.-né elnöklete alatt rendes évi közgyülést tartott. P. Szathmáry Károly titkár felolvasta a választmány megbizásából általa szerkesztett évi jelentést, melyből kiveszszük, hogy a tudvalevő óvodák száma 231, mintegy 380 óvóval, körülbelül 20,000 kisdeddel és 200,000 forint fentartási költséggel. Alakulóban van 14. Ezek szerint 10 év alatt az óvódák száma kétannyira emelkedett. A képezdék száma csaknem több az elégnél s igen félő, hogy ha a képezdék növendékeik számát nem korlátozzák, másfelől a terjesztés nagyobb mérvben nem eszközöltetik, a végzett növendékek nem lesznek elhelyezhetők. Az óvódák terjesztésével az egyesület egymaga foglalkozva s elég sikeresen, meggyőzően bizonyitja az évi jelentés, hogy a magyar nyelv érdekében nem rég hozott törvény csak ugy fog czélhoz vezetni, ha az iskolákat magyar nyelvü óvódák előzik meg. A bőven előadott statisztikai adatok alapján a jelentés öt inditványt tesz, nevezetesen, hogy 1. az egyesületi képezdék és mintaóvódák ne kifelé bővittessenek, hanem belsőleg, szellemileg emeltessenek, — 2. hogy a kisdednevelési irodalom pártoltassék, — 3. a főváros felszólittassék a kisdednevelés rendszeresitésére. — 4. Az óvódai törvény sürgetése, 5. az óvódák terjesztésére ujabb erélyes müködés meginditása. P. Szatmáry Károly inditványozza, hogy az óvók lapját az egyesült évi 150 frttal segélyezze, miért annak szerkesztője az egyesületnél titkár mellett tollnoki teendőkben segédkeznék. Kralovánszkynénak ezen segélyezési mód ellen némely aggályai vannak, de Madarász József pártoló felszólalása után az inditvány elfogadtatott. Ugyancsak Szatmáry a választmány határozatából előterjeszt egy inditványt az irói és müvészek körének segélyezése iránt; a választmány ugyan 100 frt segélyt javasol, de csak 200 frttal lehet alapitóként lépni a körbe, mire Tisza Kálmánné inditványozza, hogy az egyesület 200 frtos alapitványt tegyen le. Inditványának megtételénél az egyesület érdekei kötelezik őt annak kijelentésére, hogy az irók és müvészek körének azon tekintélyes része, mely a sajtó szerkesztésén müködik a legtöbbi évben az eddig tanusitott jóakarattal nem támogatta az egyesületet, némelyik lap az egyesület közleményeit fel sem vette, másik csupán kivonatosan és hézagosan közölte, a közvacsoráról pedig egyik hirlap sem emlékezett meg. Igen szivesen teszi meg inditványát az alapitvány iránt, de óhajtja, hogy ezen alkalomból hirlapjaink ezentul ismét a korábbi készséggel támogassák az egyesületet mindazon törekvéseiben, melyekkel a közjónak kivan szolgálni. (Meg lehet győződve az egylet, hogy ügyei ezután is, mint eddig, kellő figyelemmel fognak tárgyaltatni a sajtóban. Hogy azonban ezt ügyek közül mi bir általános érdekkel mi nem, ezt csakis a sajtó képes megitélni.) Ezután az évi jelentésben foglalt inditványok, Szatmáry inditványai az irói 200 frtos alapitványnyal együtt elfogadtatván, köszönet szavaztatott a vall. és közokt. miniszternek az egyesület támogatásáért és az ez évi 10.000 frtnyi segélyért, a szeretetház egyesületnek a kisdedeknek tovább képzés végett történt átvételeért, Szentpály Szabó Jankának 2 kötet „Két nővér" czimü ajándékozott könyveért, — a folyó évi költségvetés 21,677 frt kiadással és 31,077 frt 90 kr bevétellel megállapittatván, a számadások, a mérleg, mely, 131,608 frt 72 kr egyleti vagyont tüntet ki egyenleg gyanánt helyben hagyatván, a pénztárnoknak a felmentvény kiadatott.

Fővárosi ügyek.

— Az adókivető bizottságok holnap 8-án a következő III. osztályu kereseti adóköteles felek adóját fogja tárgyalni: a VI. kerület 1454—1457, a VIII.—X. ker. a ferenczvárosi 281—280-ig.

— A tüzoltósági kiadások alábbszállitása végett a főváros azon eszközt is megragadta, hogy felhivta a biztositó társaságokat, miszerint a tüzoltóság költségeihez bizonyos évi öszszeggel járuljanak. Minden társaság megvonta támogatását, csupán az egy első m. ált. biztositó társaság ajánlott fel évi 1000 frtot s egyszersmind azon biztositási dijakból, melyek a főváros részéről 80-ban nála fizetendők lesznek 30%-ot leengedni. Ezen ajánlatot inditvány fogja követni, hogy a főváros jövőre minden biztositását ezen társulatnál eszközölje.

Törvényszéki csarnok.

— Esküdtszéki tárgyalások. Pap Gyula tanárnak a Függetlenség ellen inditott rágalmazási sajtópörében a B. S. szerint az esküdtszéki végtárgyalás f. hó 23-ára tüzetett ki. Az államügyészségnek Inczédy László ellen inditott felségárulási sajtópörében pedig a végtárgyalás május 15-én lesz.

— Vezerle Gyula bünügyében az iratok már áttétettek a budapesti kir. fenyitő törvényszékhez, s a vizsgálat vezetésével Czárán István biró bizatott meg, ki csak pár nappal ezelőtt fejezett be egy Vezerle ellen folyamatban lévő bünvizsgálatot. Vezerle, ki tudvalevőleg dr. Füzessery Géza nevére három darab 1000 forintos váltót hamisitott s ezek közül kettőt értékesitett is, konokul tagadja a terhére rótt hamisitást, sőt még tanukra is hivatkozik, kik állitólag a váltók valódiságáról tudomással birnának. A hamisitás oly ügyességgel követtetett el, hogy még maga Füzessery is jóllehet soha sem irt alá váltót, csak nehezen ismert rá a hamisitásra.

TÁVIRATOK.

Bismarck lemondása

Berlin, aprilis 7. (Az „Egyetértés" távirata.) Senki sem hiszi, hogy Bismarck lemondása el fog fogadtatni. Általrnosan megvannak győződve arról, hogy csak azért nyujtotta azt be, hogy kieszközölje az alkotmány változtatást, mely által lehetetlenné tétetnék, hogy jövőben a szövetségtanácsban leszavazzák Poroszországot, Bajorországot és Szászországot a kis államok, melyek Németország tartományának csak hatodrészét képviselik.

Berlin, ápr. 7. (Az „Egyetértés" távirata) Bismarcknak a császár által el nem fogadott lemondása semmi összefüggésben nincs a külpolitikával. Bismarck még tegnap szivélyes levelet kapott a császártól.

Berlin, apr. 7. (Az „Egyetértés" távirata.) A birodalmi kanczellár lemondását előidéző esetről, jó forrásból a következő hallatszik:

A szövetségtanács szombati ülésében Württemberg ismételte azon már a bizottságokban előterjesztett inditványát, hogy a postautalványok s posta előlegek nyugtai bélyegilleték mentesek legyenek. Hoffmann s Bitter a porosz pénzügyminiszter ellenezték ezen inditványt tekintettel a birodalmi pénzügyi helyzetére. Igy állt a dolog a mint a főpostaigazgató két meghatalmazotta jelent meg az ülésben s az emlitett nyugták bélyegmentességét védelmezték. E bélyegmentesség aztán Würtemberg, Szászország, s több kisebb állam szavazatainak segélyével Porosz- és Bajorország szavazata ellenében keresztül vitetett. — S igy tehát nem áll az, hogy ugyanazon szövetségi államnak képviselői különböző nézetet nyilvánitottak, de igaz az, hogy ilyesmi történt a birodalmi képviselők részéről, mert a birodalmi belügyminiszter (Hoffmann) s a főpostaigazgató egymás ellen léptek fel. A porosz kormány (Bitter) s a főpostaigazgató közti nézeteltérés is igen kellemetlen. De mindennek oka az, hogy a birodalmi postaigazgatóval e kérdésben előbb nem érintkeztek. Csak az a kérdés, hogy Bismarck elkeseredése ki ellen irányul, a postaigazgató vagy pedig Hoffmann és Bitter ellen. Természetes, hogy ennek folytán a nevezett miniszterek állásának megingásáról szóló hirek terjedtek el.

Ami a kisebb államoknak meghatalmazottakkal való képviseltetését illeti, ez már több évi szokás, mely többnyire Poroszországnak vált javára, mert a meghatalmazottak többnyire vele szavaztak.

Berlin, ápr. 17. (Az „Egyetértés" távirata.) A birodalmi kanczellár lemondása eddig sem visszavonva, sem elfogadva nincsen.

Berlin, ápr. 7. (Az „Egyetértés" távirata.) A Norddeutsche Allgemeine Zeitungnak fel nem tünőleg nyomott közleményét, Bismarck lemondásáról több lap átnézte. A lemondás hire a birodalmi kanczellárhoz közel álló parlamenti köröket is meglepte,

Berlin, ápr. 7. Parliamenti körökben biztosnak mondják, hogy a szövetségi tanács ujra megkezdi a bélyeg-illeték feletti tárgyalást, hogy azáltal bebizonyitsa előzékenységét a birodalmi kanczellár nézetei iránt.

Berlin, ápr. 7. A Wolff-ügynökség megczáfolja ama hirt, hogy Bismarck herczeg már három nap előtt adta be lemondását, melyet a császár el nem fogadott, mire a birodalmi kanczellár megujitotta ebeli kérvényét. Bismarck herczeg csak tegnap adta be lemondását, a „Nordd. Allg. Zeitung" által közölt indokolással. A császár ez iránti határozata mégismeretlen.

Berlin, apr. 7. (Az „Egyetértés" távirata.) A Vossische Zeitung" irja: Hogy a birodalmi kanczellár aránylag jelentéktelen vereségét lemondási kérvénynek indokolására használta fel, az összes politikai köröket a legnagyobb mérvben meg fogja lepni. A vitás kérdésnek praktikus jelentősége nincs is, mivel nagy valószinüség szerint a birodalmi gyülés az egész bélyegadót el fogja törölni. Hogy a kanczellár lemondása elfogadtatassék, azt képzelni sem lehet.

A „National Zeitung" megjegyzi a „Norddeutsche" s a „Post" czikkeire: A szövetségtanács müködésében ezáltal egy csodálatos pont van érintve. Ezen meglepő hirre részünkről később teszszük meg megjegyzéseinket.

Az angol választások.

London, april 7. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Diplomacziai körökben a következő miniszteri lista forog kézrül-kézre: Miniszterelnök Granville, külügyi államtitkár Derby vagy Kinsberley, gyarmatok minisztere Forster, pénzügyminiszter Gladstone, hadügyi miniszter Visconnt Cardwell, a tengeri miniszter Childers.

London, ápr. 7. (Az „Egyetértés" távirata.) Lord Hartington tegnap este beszédet tartott, melyben igy szólt: Azt mondják nekünk, hogy a berlini szerződés Beaconsfield fáradozásai által jött létre. De a berlini szerződés nem hajtatott végre. A Törökországtól függő összes feltételek nincsenek teljesitve s ha a liberálisoknak szemökre hányják azt, hogy Oroszországnak meg fogják engedni a berlini szerződés megsértését, azt kérdezzük, mit tett Beaconsfield, hogy Törökországot kötelezettségeinek teljesitésére birja. A görög határ kérdés nincs megoldva, Armenia kormányzata nem javult s Törökország többi provincziái reformok nélkül maradtak. Ezek a jelen kormány hagyományai. Az uj kabinet külügyminisztere semmiesetre sem fogja azt mondhatni, hogy a jelen kabinet, Európát teljes békében hagyta hátra, s hogy viszonyaink egész Európával kielégitők."

London, april 7. A szabadelvüek győztek a Bedfordi, Berwicki, Carnarvoni, East-Derbyi, North-Nottinghami, Badnori és Ayri grófságokban.

Bécs, ápr. 7. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Fentartással jelentem az itteni politikai körökben ma szóba jött hogy Bismarck lemondásának elfogadása esetén Andrássy ismét külügyminiszter lenne, hogy a berlini szerződés végrehajtását az angol liberális kormány által esetleg támaszható nehézségekkel szemben keresztül vigye. Azt is beszélik, hogy Szlávy a közös pénzügyminiszterség elfogadásának egyik feltételéül Andrássy külügyminiszterségét állitotta fel. Bismarck lemondása e kombinatiót ujra felszinre hozta. A két magyar közösminiszterkedésétől várják aztán a magyarok elégületlenségének lecsillapitását.

Páris, ápr. 17. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) A belügyminiszter rendeletére egyes departemenetokban a prefektek az engedélynélküli szerzetek ellen több rendszabályt léptettek életbe, melyek elvonják a missiókra nézve eddig fennállott kedvezményeket. Továbbá a püspököknek ezentul nem lesz szabad egyházmegyéjükből eltávozni, a konkordatumban megszabott kormányengedély nélkül.

Páris, ápr. 7. (Az „Egyetértés" távirata.) A „Gaulois" azt irja, hogy Napoleon herczeg levele már hosszabb idő óta el volt határozva. Mult év julius 30-án a herczeg a vidéki bonapartista lapok képviselőihez azt mondá: Az én vallási nézeteim kevés szóval jelezhetők. Én nem vagyok atheista, én a concordatum embere vagyok. A napoleoni hagyományok az igazi demokrata s szabadságszerető eszmék kifejezései. Az én irataimban ismét felfogják találni a családi traditiókat. En szeretem a köztársaságot, de nem annak vezetőit, kik vagy gazok, vagy elhasznált dörék. Gyülölöm a kizárólagosságot s a vallásszabadságot, a legszélesebb értelemben fogom fel a politika kizárásával. És óhajtom az 50 év óta elfelejtett konkordatum visszaállitását. Nagypénteki ebédeim sok beszédre szolgáltattak okot, nőm pénteken sohasem akart hust főzetni s igy barátaimmal étkeztem, s nem törődtem azzal nagypéntek van-e vagy nem."

Egy későbbi alkalommal azt mondá a herczeg, hogy a jezsuita szakasz nem illik a közoktatási törvénybe. A jezsuiták kiutasitása a belügyminiszter dolga.

Lulu halála után, a bonapartista képviselők 5-nek kivételével, egyenként felkeresték Napoleon herczeget. Rouherrel csak egyszer levelezett.

Konstantinápoly, ápr. 7. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Ujabb hir szerint a szultán oda nyilatkozott, hogy Montenegró követelményei tárgyában a minisztertanács által hozott határozatot semmi szin alatt megerősiteni nem fogja.

Pétervár, ápr. 7. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Charkowban a haditörvényszék előtt kilencz nihilista ellen folyik a végtárgyalás. — Azok közt heten egyetemi hallgatók, az egyik paraszt és egy Jelissejewa nevü kisasszony, orosz ezredes leánya. Mindnyájan azzal vádoltatnak, hogy titkos kormányellenes összeesküvés tagjai, kik forradalmi felhivásokat és könyveket terjesztettek.

Páris, ápr. 7. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Ma este a konzervativ bonapartisták előkelőségei értekezletet tartottak Napoleon herczeg levele elleni nyilvános tiltakozás tárgyában.

Páris, április 7. (Az „Egyetértés" tudósitójának távirata.) Napoleon herczeg levele nagy feltünést kelt. A „Pays" kijelenti, hogy nem akar ily császárságot; az „Estafette" s az Ordre helyeslik a manifestumot, Gaulois nem ért egyet azzal. A köztársasági lapok kétlik, hogy sok bonapartista fog csatlakozni a herczeghez. A „Republique Française" szerint 7 senator sem fog ahhoz csatlakozni, de figyelemre méltó az, hogy a herczeg ez alkalommal először lép fel mint trónkövetelő; ha e szerepét komolyan veszi, rendőrbiztos által kell rendre utasittatni. A loyalista lapok dühősen kelnek ki a vörös herczeg ellen, s reménylik, hogy a konzervativ bonapartisták nagy része átmegy hozzájuk.

Pétervár, ápr. 7. (Az „Egyetértés" távirata.) Tegnap a czár, amint rövid időre el akarta hagyni a halállal küzdő nejét, elájult s csak nehezen volt magához térithető. Sándor czárnak Livádiába tervezett átköltözködése Melikoff ellenzése folytán elmarad. Ha a czárnő meghal, a czár hosszabb ideig sógorának, hesszeni Sándor herczegnek lesz vendége.

Berlin, ápr. 7. A Vilmos császár egészségi állapota annyira megjavult, hogy ma már sétakocsizást tett.

Páris, ápr. 7. A „Pays" czikket közöl Cassagnac Páltól, melyben ő azon reménynek ad kifejezést, hogy Napoleon herczeg fiai máskép gondolkoznak, mint apjuk; reájuk számitanak a császári herczeg eszméjének megvalósitásánál! Az idézett hirlap emlékeztet ama körülményre, hogy a császári herczeg utódjául nem Napoleon herczeget, hanem fiát ő jelölte ki.

Róma, április 7. A kamra az elnök-választást keddre tüzte ki.

Szófia, április 7. Az uj miniszterium megalakittatott. Tagjai: Zankoff elnökség és külügy, Karaweloff pénzügy, Stojanoff igazságügy, Tischeff belügy, Gazeler közoktatásügy.

Bécs, ápril. 7. Képviselőház. A pénzügyminiszter előterjeszti a melbourni kiállitáson való részvétel számára kért 10,000 frtnyi póthitelről szóló javaslatot.

A költségvetés folytatólagos vitájában Plena birálat alá veszi a kormány pénzügyi politikai tevékenységét. A kiegészitési adó a jelenlegi kormány munkája, mely nem igen sokat törődött az adó előterjesztésekkel. Az utolsó aranyjáradék emisszió kedvező árfolyama aligha vezethet valakit tévutra. A hiányokat csak nagyszabásu müveletekkel lehet legyőzni, a midőn egyrészt a katonai és a polgári közigazgatást egyszerüsitik, másrészt a bevételi forrásokat szaporitják. A kormány azonban nagy adó politikát csekély eszközökkel akarna kifejteni.

Egy többség, mely az adóreformot ellenzi, nem bir világos pénzügyi programmal. Szóló roszszalja a jelenlegi koalicziós miniszterium tevékenységét, melynek legnagyobb büne az, hogy a konzervativ középpárt bomlásnak indulását elősegitette és a nemzeti aspirácziókat felébresztette. Ő azt hiszi, hogy a kormány exprimentuma a nemzeti követelések tulságossága folytán hajótörést fog szenvedni. (Élénk helyeslés és taps a baloldalon s a karzatokon.)

Hermann üdvöt lát a föderativ közigazgatásban; a czentralizaczió csak az elégedetlenséget és a gonosztettek számát szaporitotta, ezt az állapotot a föderativ közigazgatás egy csapással fogja megváltoztatni. A birodalmi tanács illetékessége szoritkozzék birodalmi ügyekre; a többi ügyek a tartománygyülés hatáskörébe tartoznak.

Menger azt mondja, hogy az előtte szóló pártja nem bir érzékkel az állam iránt s birálja a kormány közgazdasági akczióját. A koalicziós programm csak akkor bir jogosultsággal, ha a nemzetiségek kibékitésére, bizonyos politikai eszmék alapján törekszik. Egy kiegyezési miniszteriumnak a birodalmi eszme terjesztésén kellene fáradoznia. Ausztria német lakossága nem fogja harcz nélkül nézni hogyan adják fel a birodalmi érdekeket.

Adamek birálja a pénzügyi gazdálkodást 1868. év óta. A 320 milliónyi uj adósságteher a legutóbbi négy évi közigazgatási időszak vivmánya. Ennek következménye a nemzetgazdasági hanyatlás. Segélyt csakis az autonom közigazgatási reformtól várható és az általános adóreformtól. Azzal a szabadelvüséggel, mely a föderalismus ellen harczol és a szabadsággal visszaélve, azt a nemzetiségek elnyomására használja, nem reményelhető a kibékülés, a melyhez csak az összes jogok egyenlő tiszteletben tartása vezethet. Ausztriának, — amint a trónbeszéd is kiemeli — az összes népek szabadsága őrének kell lennie; Holnap a vitát folytatják.

KÖZGAZDASÁGI TÁVIRATOK.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, apr. 7. (Az „Egyetértés" távirata.) Az aranyjáradék kibocsátását erősen paralyzálta a Bismarck lemondásáról szóló hir és a mai előtőzsdén a hangulat lanyha volt. Járadékok meglehetősen szilárdak voltak ugyan, de játékpapirok általában visszamentek és különösen anglo-bank részvényei nyomottak. Csak azon körülmény, hogy Bismarck demissiójának elfogadását kétségbe vonták, mentette meg az értékeket a nagyobb árveszteségtől. Vasutak szilárdabbak.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 284.10, angol bank 151.10, unió-bank 111.80, bankegyesület 144.90, magy. hitelbank 272.25, államvasut —.—, Károly-Lajos vasut 265.25, lombardok 81.90. észak-nyugoti vasut —,—, alföldi vasut —.—, ostrau-friedlandi vasut —.— tramway 245.50, innerbergi vasut —.—, járadék 73.12½ magyar aranyjáradék 104.12½, 20 frankos arany —.—.

A déli tőzsde kezdetén a birodalmi kanczellár-krizisről érkezett kedvező hirek megszilárditották az irányt.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 284.50, angol bank 152.50, unió bank 112.—, bank-egyesület 145.—, magyar hitelbank 272.25, államvasut 279.—, Károly-Lajos vasut 266.—, járadék 73.17½, innerbergi —.—, magy. aranyrente 104.20—, 20 frankos ar. 9.48—.

Az üzérkedés később is tartozkodó maradt ugy, hogy élénkebb üzlet ki nem fejlődhetett. Az üzlet vontatott és az árfolyamváltozás csekély. Valamivel szilárdabbak járadékok, lanyhább magy. hitelrészvény.

Jegyeztetik: Hitelrészvény 284.90, angol bank 152.30, unió bank 111.90, magyar hitelbank 272.—, bank egyesület 145.25, Károly-Lajos vasut 265.60, gőzh. részv. 609.—, kassa-oderbergi 127.75, papirjáradék 73.17½, birodalmi márka 58.57½, magy. arany rente 104.22—, 20 frankos arany 9.47½, London 119.—.

Délután 2 órakor jegyeztetik: Hitelrészvény 284.80, angol bank 152.30, unió-bank 112.10, magyar hitelbank 271.50, bankegyesület 155.25, államvasut 279.25, Károly-Lajos vasut 265.50, gőzhajó részv. 609.—, tiszai vasut 246.25, tramway 245.25, lombard 80.80, papirjáradék 73.20—, m. aranyjáradék 104.27½, 1864-ki sorsjegy 175.—, községi sorsjegy 118.80 innerbergi —.—, 20 frankos arany 9.47½, birodalmi márka 58.55—.

Zárlatkor a következő jegyzések történtek:

Bécs, april 7. Hitelrészvény 284.90, lombard 81.—, arany jár. 88.45—, London 118.90, galicziai 265 50, 1864-es 174.50, 1860-as 130.25, Frankfurt 57.95, nemzeti bank 841.—, angol-osztrák 152.20, allamvasut 279.—, Napoleond'or 9.48—, rente 73.17—, hitelsorsjegy 176.75, porosz pénzutalv. 58.55, Arany 5.58—, török sorsjegy 16.—, ezüst járadék 73.70, Csendes.

Bécs, april 7. M. földteherm kötv. 91.25 erdélyi föld. kötv. 91.25, magy. záloglevél 102.25, erdélyi vasut 139.—, magy kel. vasut 84.50, Magy. sorsjegy 114.80, szőlődézsma 92.25, arany járadék 104.25, magy. vas. kölcsön 126.25, magy. hitel 271.25, alföld 156.50, magy. éjszak-kel. vas. 146.25, kel. vasuti elsőbbs. 81.90 tiszai vasut 246.25, kincst. utalv. 1873. 150. -

Bécs, april 7 Hitelrészv. 285.30, magy. hitel 271.50, lombard 81.60, magy. aranyjár. 104.55, rente 73.55—, angol-osztrák 152.20, államvasut 279.25, Napoleon'dor 9.47—galicziai 265 50, osztr. aranyr. 89.70. Üzlettelen.

Bécsi gabnatőzsde.

Bécs, april 7. (Az „Egyetértés" távirata.) Még tegnap este érkeztek Budapestről táviratok az ottani igen lanyha határidőüzletről ugy, hogy a mai üzletben a hangulat igen nyomott volt. Mindazonáltal a szokványbuza, mely Budapesten 12 frton kináltatott, itt nem szenvedett oly nagy veszteséget, mert tulajdonosok a forcirozott kinálatok által nem ártanak önmaguknak. Buza tavaszra kezdetben 12.35-ön kináltatott, zárul délben 12.45 pénz, buza májusra nagyobb tételekben 12.50-en adatott el, zab tavaszra 7.70, tengeri majus—juniusra 7.95-ön fizettetett.

Az effektiv-üzletben eladatott 1000 mm. prima syrmiai buza 13.30 és 2500 mm bácskai 12.75 frtjaval készpénz mellett fogyasztási czélokra.

Szesz. Nagyobb kinálalat folytán az árak hanyatlottak, kész áru a folyó hóra szállitva ma 37 és 36.75 frtra történt kötés és maradt zárlatkor 36.75 áron.

Hivatalosan jegyeztetett: Buza tavaszra 12.40 - 12.45, május—juniusra 12.50 12.55, őszre 10.60—10.65, rozs magyar 10 25—10 60, zab tavaszra 7.70—7.75, őszre 6.80—6.85, kereskedelmi zab 7.60—7.70, tengeri május—juniusra 7.90—8.—, kész áru régi 8.20—8.30, uj 8.20 - 8.30.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, april 7. Bányák jól tartatnak, osztrák járadék kerestetett.

Papirjáradék 62.40, magyar aranyjáradék 88.90, 10 milliós kölcsön 69.90, hitelrészvény 489.—. lombard 141.—, kassa-óderbergi 55.—, orosz papirpénz 214.40, ezüst járadék 62.75, m. kincst. utalv. —.—, k. vas. elsőbbs. kötv. 81.75, állam-vasut 480.—, galicziai 113.80, romániai 53.50, váltó Bécsre 170.50. Szilárd.

Frankfurt, april 7. Papirjáradék 62.31, osztr. aranyjár. 76.31. osztr. hitelrészvény 243.62, osztr. államvasut 238.50, lombard 70.1/8, magy. galicziai vas. 116.—, váltóárfolyam Bécsre 170.85, ezüst járadék 62.93, magy. aranyjár. 88.93 osztr. bankrészvény 718.—, galicziai 227.—, Erzsébet nyugati vasut 162.37, tiszai vas. elsőbbs. 83.1/8, magy. kincstári utalv. —.—, váltó Bécsre —.—. Szilárd.

Páris, april 7. 3%-os évjáradék 83.37, törlesztési évjáradék 84.95, lombard 182.—, magy. aranyjáradék 90.1/8, 5%-os évjáradék 119.—, osztr. államvasut 600.—, török sorsjegy 35.50, osztr. aranyjár. 76.—. Hausse.

Külföldi gabnatőzsdék.

Páris, april 7. (Zárlati árfolyamok). Buzaliszt folyó hóra 31.90, májusra 30.90, májustól 4 hónapra 28.70, julius—augusztusra 27.25. Liszt folyó hóra 65.—, májusra 65.—, májustól 4 hónapra 61.50, julius—augusztusra 57.25, Repczeolaj f. hóra 76.25, májusra 77.—, májustól 4 hónapra 80.—, utolsó 4 hónapra 80.25. Szesz f. hóra 73.—, májusra 71.75, májustól 4 hónapra 70.—. utolsó 4 hónapra 74.—. Olaj tartva, buza csendes, egyéb baisse, szép.

Berlin, april 7. (Zárlati árfolyamok). Buza april—májusra 215.50, szept—októberre 200.50. Rozs loco 170.—april—májusra 167.—, május—juniusra 165.75, szeptember—októberre 153.75. Zab april—májusra 145.50, május—juniusra 147.—. Repczeolaj loco 52.—, april—májusra 51.80, szept-októberre 55.50. Szesz loco 61.—, april-májusra 60.50, aug—szeptemberre 62.30, szept—októberre 58.—.

A hurut, köhögés, rekedtség, mell-, gyomor- és gégefő-bántalmak ellen.

Hivatalos gyógyjelentés

az első valódi HOFF JÁNOS-féle malátakivonat-egészségi gyógytápszer-készitményekről.

Dr. Robicek főtörzsorvos Gráczban a Hoff János-féle malátakészitmények gyógyértéke felől hivatalosan következő módon nyilatkozik:

A csász kir. 7 számu helyőrségi kórházból Grácz. Folyó évi november 10-éről kelt beeses levele folytán felkéretik, a fenti helyőrségi kórház számára az ön maláta-egészségi söréből ismét egy szállitmány küldésére, miután az a Boszniából váltóláz járványnyal visszatért számtalan betegnél s nevezetesen az olyanoknál, kiknel az agyvérszegénység következtében őrülési rohamok s álmatlanság állott be, valódi jótékony hatásunak mutatkozott.

Grácz, 1878. november 25

Dr. Robicek, főtörzsorvos.

Hoff-féle
malátakivonat-egészségi sör

Legfelsőbb helyen 52-szer kitüntetve.

Malátacsokoládé és Hoff-féle malátacukorkák.

Ő felsége

a dán király Hoff János gyáros urral szárnysegéde által tudatta, miszerint malátakivonatának értékét igen nagyra becsüli. „Én" igy hangzik a királyi nyilatkozat, „örömmel tapasztaltam a Hoff-féle malátakivonat gyógyhatását ugy saját magamon, mint udvarom több tagjainál.

A csaknem minden európai állam csász. kir. udv. szállitója: Hoff János csász. kir. udvari tanácsos urnak, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a főbb porosz és német rend lovagjának Bécsben, Stadt, Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.

A legujabb gyógyjelentés Ausztriából.

Mélyen tisztelt csász. kir. tanácsos ur, a legtöbb európai állam udvari szállitója.

Késztetve érzem magamat önnek a kitünő malátasör és czukorkák által nyujtott segélyért mélyen érzett köszönetemet nyilvánitani. Mult őszszel már oly rövid lélekzetem volt, hogy szolgálatomat teljesiteni képtelen voltam.

Öt láda malátasör és nehány zacskó czukorkák használata által ismét erős és egészségesnek érzem magamat, lélekzetem ismét könnyü, és mellfájdalmaim eltávolittattak mit már nem reméltem, minthogy már 59 éves vagyok Istenem kivül csak önnek, tisztelt ur, köszönhetem ezt és kész vagyok fentit mindenki előtt az igazsághoz hiven megerősiteni. Kérem 28 patáczk malátakivonat sör, 5 font csokoládé és 5½ zacskó czukorkának megküldését.

Neunkirchen — Hálás tisztelettel — **Schoppen,** bakter

A világ-közönség kiáltványa.

Egész legiója a Hoff-féle malátakészitmények által nyavalyájoktól megmenekült egyeneknek, a legmeghatóbb kifejezésekben nyilvánitották hálájokat és a Hoff János-féle maláta-gyógytápszerek mellett téritettek. Ezeknek felülmulhatása a lehetetlenséggel határos. Azonban már az magában véve is elég vigasz minden szenvedőnek, ha azt mondhatja önmagához; miért ne lehetne a gyógyulás üdve nekem is épen ugy osztályrészem, mint ama sok más ezer és ezer egyénnek? A mit már az orvosok, királyok s egy világ-közönség magasztal, annak már csak jónak kell lenni. egy ember öltökor óta fennáll és bebizonyult, hogy a valóban értékes mindig folyvást keresett marad

Fiókraktár: Budapesten,

zsibárus-uteza 7. sz.

Raktárak Török József király-uteza. 20
Weninger S. M.-nél Budán főuteza.

ÁRAK: Maláta-kivonatu egészségi-sör 1 palaczk 60 kr, 12 pal. 6 frt, 25 pal. 15 frt, 58 pal. 30 frt **Maláta-csokoládé** I. ½ kilo 2 frt 40 kr. ¼ kilo 1.30, ⅛ kilo 70 kr. II. ½ kilo 1.60, ¼ kilo 90 kr, ⅛ 50 kr, III. ½ kilo 1 frt, ¼ kilo 60 kr, ⅛ 35 kr. **Maláta-czukorkák** 1 zacskó 60, 80 és 15 kron. — **Gyermek-tápmalátalisst** 1 frt. — **Sürített maláta-kivonat** üvegese 1 frt, v. 60 kr is. — **Egy kész maláta-fürdő** 80 kr. **Maláta-szappan** 80 60. 40 és 20 kron. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. A csomagolás legolcsóbban számittatik.

Óvás

A t. cz. közönség az utóbbi időkben igen elterjedt utánzott **Morison labdacsoktól,** melyek **Párisból** származnak intettik. 44

Nincs raktáraink Franciaországban a valódi labdacsok csak nálunk készülnek, és egész biztonsággal csakis azon ismertebb üzletekben kaphatók, a kik **Grosse Gyula krakói** nagykereskedő és osztrák-magyar főügynökünk meghatalmazványával igazolhatnak. A nevezett államban más ügynökünk nincs.

Angol egészségi társaság
33. Euston-Road London.

Magyarország, Horvát-, Szlavon- és Erdélyországban egy jó czikkhez

ügynökök

felvétetnek, kiknek mellékjövedelem nyujtatik. Alkalmas volnának: müködő hivatalnokok, kiknek szabad idejük is van, nyugalmazott hivatalnokok, postamesterek, kisebb kereskedők város és mezővárosokban. — Igénylők forduljanak Oppodi és Ellenbergerhez, Budapest, Deák-uteza 7. sz.

Sumatra gyémántok.

A valóban pompás kövek rendkivüli tüzzel birnak, viztisztaságuak, s csupán a próba által különböztethetők meg a valódiaktól. Szállitunk viteldijmentesen gyürüket, tömör double-aranyból, dbját 3, 4 frtért, **fülbevalókat,** tömör double-aranyból, párját 5, 6 frtért az összeg bérmentes megküldése mellett Gyürüknél a bőség megjelölendő

Tömör arany-double mellgombok kövekkel 3, 4 forintjával, és tömör arany-double óraláncok, legujabb jellegben, 3, 4, 5, 6 forintjával, szintén kaphatók.

Ékszer-áruk

gyári raktára:
Bécs, Praterstrasse 16.

Első budapesti butor-bazár.

I. CSOPORT.

Hálé-szoba.

1 pár 1 ajt. siffon	33 frt
1 pár nyoszolya	22 frt
1 ajtó mosdószekrény	12 frt
2 éjjeli szekrény	12 frt

Ebédlő-szoba.

1 12 szem. ebédlő-asztal	16 frt
1 kredencz, pohárszék	25 frt
6 nádszék	15 frt
1 diván	30 frt
1 fakeretü tükör	15 frt

Fogadó-szoba.

1 ripsz garnitura	110 frt
1 diszasztal	20 frt
1 aranykeretü tükör	20 frt

II. CSOPORT.

1 pár 2 ajtaju siffon	45 frt
1 pár nyoszolya	30 frt
1 drb 2 ajtaju mosdó	16 frt
2 drb éjjeli szekrény	14 frt

Ebédlő-szoba.

1 18 szem. ebédlő-asztal	20 frt
1 kredencz álványnyal	35 frt
6 finom nádszék	18 frt
1 diván gobelinből	40 frt
1 fakeretü tükör	20 frt

Fogadó-szoba.

1 gobelin garnitura	130 frt
1 diszasztal	25 frt
1 aranykeretü tükör	25 frt
1 ezüstállvány	12 frt

III. CSOPORT.

1 pár faragott 2 ajtaju siffon	50 frt
1 pár faragott nyoszolya	40 frt
1 pár márványalapu éjjeli	18 frt
1 drb 1 ajtaju mosdószekrény	20 frt

Ebédlő-szoba.

1 24 szem. ebédlő-asztal	35 frt
6 gót nádszék	36 frt
1 finom kredencz márványból	60 frt
1 fakeretü tükör	30 frt
1 tükör, alá asztal márványnyal	18 frt
1 gobelin ottomán	60 frt

Fogadó-szoba.

1 finom selyemgarnitura	140 frt
1 faragott disz-asztal	30 frt
1 aranykeretü tükör	30 frt
1 conzol-asztal márványnyal	18 frt
1 ezüst-szekrény	50 frt

IV. CSOPORT.

1 pár finom siffon	60 frt
1 pár finom nyoszolya	60 frt
1 pár márványalapu éjjeli	25 frt
1 pár márványalapu mosdó	35 frt

Fogadó-szoba.

1 finom franczia garnitura	200 frt
1 finom disz-asztal	40 frt
1 aranykeretü tükör	40 frt
1 arany-conzol márványnyal	30 frt
1 ezüst szekrény	60 frt
1 öltöző tükör faragott	40 frt
1 női iró-asztal	35 frt

Ebédlő-szoba.

1 finom kredencz	75 frt
1 ebédlő-asztal	50 frt
6 faragott gótszék	42 frt
1 faragott keretü tükör	40 frt
1 faragott conzol márvány	25 frt
1 finom ottomán	70 frt

V. CSOPORT.

1 pár igen finom siffon	80 frt
1 pár igen finom nyoszolya	75 frt
1 pár igen finom éjjeli	50 frt
1 drb mosdó márványnyal	40 frt
1 jutte diván	40 frt
4 taborette	40 frt
1 pipere-asztal tükörrel	20 frt

Ebédlő-szoba.

1 finom márványalap kred.	100 frt
1 finom ebédlő-asztal	80 frt
6 finom faragott gótszék	50 frt
1 fin. faragott fakeretü tükör	50 frt
1 fin. márványalapu conzol	35 frt
1 ottomán franez. Bourette	80 frt
2 karszék hozzá	45 frt
4 taborette	50 frt
1 szervéttapréz	15 frt

Fogadó-szoba.

1 finom egész behuzott garnitura	250 frt
1 disz-asztal	50 frt
1 arany keretü tükör	100 frt
1 arany conzol márványlap.	40 frt
2 drapperia felszerelve	50 frt
1 finom ezüst-szervante	75 frt

Vidéki megrendelések 20%-nyi előleg beküldése mellett utánvéttellel is szállittatnak. Meg nem felelő áru 14 nap alatt az átvételtől, visszavétetik és az összeg visszaadatik. Csomagolás 4% Képes árjegyzékek ingyen.

Első budapesti butor-bazár

OPPODI és ELLENBERGER

Deák-utcza 5-ik szám I. emelet.

Fiókuzlet: N.-Kanizsán Ellenberger és Társa czég alatt.

Poudre de Serail.

Blaha Louiza müvésznő kedvencz arczpora.

Ezen arczpor vegytanilag tökéletesitve minden ártalmas szerektől mentes és oly kitünő tulajdonságokat központosit, hogy minden eddig a külés belföldön készitett porokat sokszorosan felülmulja; nagymérvü federje az arczot az időjárás kellemetlen befolyásától megóvja, az arcznak és a testszinnek ifju és természetes szinezetet kölcsönöz, ugy hogy a legélesebb szem sem képes a port rajta észrevenni, mely kitünő hatásáért **Blaha Louiza** asszonyság következő sorokkal tüntette ki.

Tiszt. *Müller J. L.,* ezelőtt **Vadász Ferencz özv. utóda,** illatszerész urnak
Budapesten.

A **Poudre de Serail,** melyet ön feltalált, **valóban kitünő és neméhen páratlan** mert nemcsak az arczon láthatatlan és tartós, de egyszersmind rendes használatnál ártalmatlansága által az arczra oly különös jótékony hatást gyakorol, a minőt még eddig semmiféle arczpornál nem tapasztaltam, mely kiváló tulajdonságáért jövőben mint kedvencz arczporomat kizárólag fogom használni és meg vagyok győződve, hogy felülmulhatatlan jóságáért általános elismerésnek fog örvendeni.

Tisztelettel

Blaha Louiza.

Minden doboz POUDRE DE SERAIL a mellékelt bejegyzett védjegygyel van ellátva 60 kr és 1 frt dobozokban, valódi minőségben csupán a feltalálónál **Müller J. L.** ezelőtt **VADÁSZ FERENCZ özv. utóda**-nál illatszerész a „Virág királynéhoz" **Budapest, koronaherczeg-uteza 2. sz.** kapható.

Vidéki megrendelések pontosan teljesitetnek. Franczia és angol illatszerek készletben tartatnak. 49

Elegans

Felöltöny 10. 12, 17, 25; 50.
Papi felöltöny 24, 28, 32, 35, 40.
Öltözék (complet) 16, 20, 25, 30, 60.
Gyászi öltözék 30, 35, 40, 45, 50.
Séta kabát (kamgarn) 16, 25, 35, 40, 60.
Vadász kabát 9, 12, 15. 18, 30.
Utazó köpeny (angol façon) 25, 30, 35, 40, 50.
Nadrág 6, 8, 10, 12, 18.
Liberia öltözék 20, 25, 30, 35, 40.
Gyermek felöltöny 9, 11, 13, 16, 20.
Gyermek öltözék 10, 13, 16, 20, 30.

Mindez a legujabb façon szerint gondosan készitve a legolcsóbb szabott árak mellett (az időviszonyokat tekintve).

Az ár minden darabon kitéve van.

Téli áruk 10% lerovattal a határozott áron alul csupán

ROTHBERGER JAKAB
csász. és kir. udvari szállitónál
Legnagyobb
uri- és fluruha-raktárának,
Budapesten,
Kristóf-tér 2. sz. I. emelet
a „Nagy Kristóf"-hoz.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. 17

Az ezelőtt RUSTON-féle most Prágai gépépitészeti részvény-társulat fiókja Budapesten,

(ezelőtt HÁRTMANN-féle hajógyár)

ajánlja jó hirnévnek örvendő berendezését

a gőzhajó (kerék- és csavargőzös),
vasuszályhajók,
kotro-gépek, stb.

épitésére a legjobb és legujabb szerkezet szerint s a legelfogadhatóbb feltételek mellett, mint szinte

gőzgépek és kazánok

épitésére.

Továbbá elfogad mindennemü gép és kazán ***javitásokat, gőzhajók, malmok, szeszfőzdék, mezőgazdaságok*** stb. számára, egyáltalán minden a gépészeti szakmába vágó munkákat ugy Budapest mint a ***vidék részére.***

Egyszersmind raktárom tart mindennemü ***épitési eszközöket a szárazföldi és vizi-épitészet számára és hajófelszerelési eszközöket,*** ugymint; emelő-gépeket, épitészeti darugépeket, horgonyemelőket, buzaemelőgépeket, szivattyukat, gőzfecskendőket, fuvókat, horgonyokat, csigasorokat, stb. stb. a legjutányosabb árak mellett.

Megkeresésre felvilágositások vagy átlag árkiszámitásokkal a legkészségesebben szolgálnak.

Levél czim: ***A prágai gépészeti részvénytársulat fiókja Budapesten.***

Sürgöny czime: ***Prágai hajógyár Ujpest,*** Gyárhelyiség: ***A külső váczi-ut az angyalárok mellett.*** 198

Corvin Mátyás kocsi keserüviz.

Magyarország legtartalomdusabb közé sorzott, Nevezetesen idült gyomor- és bélhurutban, alhasi vérpangásból származó székrekedésben, máj- és léptőmülésben, elhajosodásban, idült bőrbetegségekben, s egyáltalán a test egyéb szerveinek azon bántalmaiban, melyek aranyeres pangásból származtak.

Kapható minden füszerkereskedésben és gyógyszertárban a bel- és külföldön.

Raktára Budapesten: Radocsay és Bányai uraknál.

Nagybani megrendelések
224 **Stöger Károly,** kutigazgatónál
Komáromban

CLARIDAD

(természetes hajszin) méreg-ólom és ezüsttől ment.

Az egyedüli biztos hatásunak ismert szer, mely **8—10 nap** alatt a hajnak természetus fekete, barna vagy szőke szinében visszaadja, és fejkorpát 5—6 nap alatt eltávolitja.

NB. Claridad foltokat hátra nem hagy, és fejbőrt, kezet vagy fehérnemü be nem piszkitja stb. Az üveg **Claridad használati utasitással** 1 frt 50 kr beküldése vagy utánvét mellett szétküld **Behrendt Gusztáv Bécs, verl. Kärntnerstrasse 48. — Pesten, Radocsay és Bányainál** koronaherczeg-utcza II. gyarmatáru kereskedés, **Brünnben Eder F.** gyógyszerész Bäckerstrasse. 138

Szakkörökben általánosan elismert és kitünő

CEMENT

olcsón kapható **Benkó Károly és társa** nyerges-ujfalusi gyári raktárából. 159

Budapesten, V. Béla-utcza 1. sz.

Minden résztvett kiállitáson ki lett tüntetve.

Brogle J. és Müller

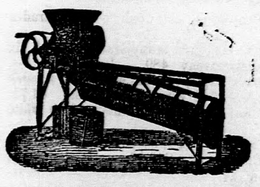

gép és **rostalemez gyára**
BUDAPESTEN,
a Margit-hid közelében,
készit
Trieureröket (konkolyválasztó)
6 különféle nagyságban
Trieur hengereket malmok számára.
Koptatokat. 78
Szelelő-rostákat.
Szitákat és rostákat cséplőgépek számára.

200 forintért jotállás mellett egész uj rugonyos hajtó (kutscher) kocsik, valamint minden alaku **uj kocsik igen jutányos áron** állnak nagy mennyiségben eladásra, ezek közt még **halottas kocsik** is vannak.

BOGDÁN JÓZSEF
30 *raktárában,*
Muzeum-körut 10-ik szám
Kocsi-gyár helyiség:
páva-utcza 10. szám. alatt saját házában
BUDAPESTEN.

Színes nyomatott

Fél Oblong

monogramm!

1 skatulya 50 db levélpapir és 50 db boritók erős fehér angol bordás papir 1 frt 25 kr, 1 skatulya 50 db levélpapir és 50 db boritók erős különféle szinü bordás papir 1 frt 75, 1 skatulya 50 db levélpapir és 50 db boritók fehér valódi angol stanley papir 2 frt 50 kr.

fenti monogrammal együtt

1 skatulya 50 db fehér levélpapir 50 db boritók nagy elegáns egyes betükkel 1 frt.

levélpapir és boritók négyszögalakban

25	levélpapir és 25	boritók betüvel	1 frt 60
25	„ 25	„ bohócz alakokkal	1 „ 80
50	„ 50	„ kétszinü monogrammal	2 „ 50

Ezen kivül levélpapir és levelező lapok nagy raktára, jelvények, virágok, ibolyák, fecskék, kutyák és árnyképekkel stb. 174

Látogatójegyek

á la minute ..... 60 krtól felfelé 100 dbja
könyomatu ..... 1 frt 20 „ „ 100 „

Legujabb utasok levélpapir.

25 levélpapir, 25 boritók . . . . . 1 frt 60 kr.

UJ Nines hamis pénz többé **UJ**

PRÓBAKÖ

arany, ezüst, ékszerekhez stb. mellényzseb forma, nélkülözhetlen minden kereskedő, pénztárnoki hivatalnok, aranymüves és magánzónak dobozokban á 85 kr. **Árusitóknak megfelelő árleengedés.**

Boschan Edénél, Bécs,
papirkereskedés Stefansplatz, Jasomirgottstrasse 6.

Gyönyörü szép

HÖLGYRUHAKELMÉK

a legkedvezőbben megszerezhetők 9054

HAMBURGER ADOLF-nál,
Budapest, koronaherczeg-uteza 8. sz.

Minták kivánatra azonnal ingyen és bérmentve birhová küldetnek.

Katonaság részére.

A legnagyobb egyenruha készitő-raktár Magyarország, Ausztria és a mellékkormányok részére a hol cs. kir. tábernokok, törzs- és főtisztek, m. kir. honvédek valamint egyéves önkéntesek (minden szakmabeliek,) m. kir. posta hivatalnokok, távirda, vasuti és pénzügyőrök, ép ugy minden magán-egyletek u. m.: tüzoltók, forrászek, veterának és lövészek, magukat szabály szerint olcsón és jól felruházhatják és felszerelhetik

Tiller Mór és testvére
a m. kir. hadsereg szállitóinál.
Budapest, országut, Károly-kaszárnya.
Bécs, Mariahilferstrasse, Stiftskaserne.

Árjegyzékek kivánatra ingyen. Megrendelések utánvét mellett leggyorsabban teljesittetnek. 56

HIRDETÉSEK

a lap részére,

felvétetnek

a kiadó hivatalban

(himző-utcza 1. sz. a.)

16

évi siker a mellett tanuskodik, hogy Thedo tanár

szakálhagymája

a legjobb és legbiztosabb szere egy szép szakálnövés elérésére.

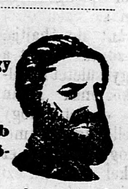

Számtalan férfi még a legjobb körökből is csak e szernek köszönhetik szép szakálukat.

Ez hihetlen gyorsasággal segiti elő a szakálnövést, ugy hogy 16 éves férfiak is legrövidebb idő alatt egy sürü és erős szakált kaphatnak, mi ezer meg ezer bizonyitványokkal bebizonyitatott.

Fürst József gyógyszerész urnak **Prágán.**

Örvendek önt arról tudósitani, hogy a nekem küldött szakálhagyma egy igen hatásos szer. Azon rövid időtartam, mely alatt e szert használom, elegendő volt egy erős szakálnövés ódézelésére. — Ismerőseim számára 2 csomagra van szükségem, és azok posta utjáni küldését kérem tisztelettel.

Linz, 1872. junius 25. **Linhardt M.**

Igen tisztelt gyógyszerész ur!

E szakálhagyma csakugyan megérdemli a csodaszer nevet, mert négy hét óta mióta alkalmazom a siker szembetünő, ugy hogy további négy hét alatt kivánságom teljesedésbe menend. Kérek stb.

Leitmeritz, 1872. jun. 29-én. **Korn A.**

Megvallom önnek, hogy valamint minden ilyen szert, ugy a szakálhagymát is hühónak tartottam, de esetleg meggyőződtem egy barátomnál ezen szer jelességéről és kérem önt a me.lékelt összegért egy csomagot ezen kitünő szerből küldeni.

Maradván tisztelettel **Michura A.**

Ára egy csomagnak **2 frt 10 kr** postai küldéssel 10 krral több. **Főraktár** Magyarországra nézve **Török József gyógyszertárába király-utcza 7. sz.** 55

Ezer me ezer ember köszöni egészségét e hires münek:

Több kitüntetés tulajdonosa.

Több kitüntetés tulajdonosa.

Az elgyengült férfi-erő

(tehetetlenség)

ennek soknemü okai és alapos gyógyitása.

Irta specialista

WEISS J.,

gyak. orvos és szülész, az itteni cs. k. katonai főkórházban volt osztályorvos, több bel- és külföldi tudományos és humanitási társulat rendes és tiszteletbeli tagja, és több kitüntetés birtok sa.

E mü annál inkább ajánlható, mivel nemcsak az elgyengült férfierő alapjául szolgáló kór-okokat kimeritően tárgyalja, hanem — ***a mi a létező müvek bármely czim alatt is, egyiknél sincs meg, — munkájához még gazdag tapasztaláson és szigoru tudományos elveken alapuló gyógyeljárást is csatolt.***

E munka, melyhez még könnyebb megérthetés czéljából számos bonoztani ábra van mellékelve, mindazoknak is fog tanuságot és segélyt nyujtani, kik kora ifjuságokban titkos bünt vagy kihágásokat üztek s ennek következtében elgyengült férfierőben és megrongált idegrendszerben szenvednek.

Kapható a szerző rendelő-intézetében Budapesten, koronaherczeg (uri)-utcza 8. sz. I. em.

Ára 2 frt 50 kr.

Ravissante haj-essentia

Dr LEJOSSE-tól Párisban.

kitünő hatással bir a hajtalaj tisztitására, mely a hajkorpa képződését és a haj kihullását meggátolja; igen kedvelt fejmosó szer, mert jótékony hatást eszközöl a fejbőrre. Egy üveg ára 1 frt 20 kr.

Akik ***valóban jó,*** a czélnak ***minden irányban*** megfelelő hajkenőcsöt óhajtanak, tegyenek egy kisérletet a

Pomade Ravissante

kitünő hajkenőcsesel, mely a hajat szépiti és ápolja, a hajtalajt megerősiti, a korpa képződését meggátolja, a haj kihullását m gakadályozza, annak természetes fényt és hullamos alakot kölcsönöz, és a legkésőbb korig védi a megőszülés ellen. Egy tégely ára 1 forint.

Ravissante hajápoló olaj.

Legjobb óvszer a haj őszülése és kihullása ellen, mely a korpa-képződést meggátolja a beteg hajat uj életre hozza és a haj növését bámulatosan előmozditja. Ajánlható azoknak, akik hajkenőcs helyett hajolajat használnak. Hatása csodálatos. Egy üveg ára 1 frt.

Valódi minőségben kapható

TÖRÖK JÓZSEF ur gyógyszertárában,
Budapesten király-utcza 12. szám.

Oppelik A.

1858-ban alapitott első osztrák

hirdetési irodája

Bécs, Stadt, Stubenbastei Nr. 2.

(a Wollzeile 36. számu sarokház.)

Ajánlja magát hirdetések felvételére az

összes bel- és külföldi lapok számára.

A beérkező megrendelések pontos és megbizható kivitelnek kezeskedik az általánosan mint szilárdnak ismert és e szakmában legrégibb czég Osztrák-Magyarországban.

Árjegyzék és költségelőirányzat ingyen és bérmentve. 14

Budapest, nyomatott Schlesinger és Wohlauer könyvnyomdájában. Károly-kaszárnya (rostély-utcza) 3. szám.

Az „Egyetértés" melléklete.
— 97-ik számához. —

ORSZÁGGYÜLÉS.

I.

A képviselőház mai ülésének egész idejét az állami gépgyár kérdésének botrányos ügye foglalkoztatta. Madarász Józsefé az érdem, hogy ez ügyet már harmad vagy negyedizben a ház tüzetes vitájának tárgyává tette. De Madarász Józsefnek minden buzgalma, fáradsága, mit ez ügyben közelismerésre méltólag kifejtett, ma ismét kárba veszett, mert a ház többsége az általa benyujtott határozati javaslatot elvetette, noha a vita folyamából Madarász álláspontjának helyessége elvitázhatlanul, meggyőzőleg kitünt. Madarászt fellépésében erélyesen támogatták Orbán Balázs és Simonyi Ernő. Boross Béni szintén pártolólag szólalt fel Madarász határozati javaslata mellett.

Holnap br. Kemény Gábor miniszter tárczájának költségvetése lesz napirenden.

A budget tárgyalás folyama alatt; holnaptól kezdve a ház ülései d. u. 3 óráig tartanak.

II.

A képviselőház ülése april 7-én.

Elnök: Szlávy József; jegyzők: Antal Gyula, Mednyánszky Árpád b., Baross Gábor.

A kormány tagjai Szapáry Gyula gr. kivételével mind jelen vannak.

A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesitése után az elnök bemutatja Miskolcz városának kérvényét, melyben egy tanitó-özvegy által követelt nyugalmi dij viselése alól magát fölmentetni kéri; Eör község kérvényét, melyben orvosiast kérnek adóleengedési panaszuk elutasitása miatt; a magyar általános iparegyesület igazgató tanácsának kérvényét, melyben az iparügyi miniszterium költségvetésében az iparczélok czimén előirányzott összeg fölemelését kéri.

Hegedüs Sándor az általa benyujtott kérvényt a közgazdasági bizottsághoz kéri utasittatni.

Baross Gábor e kérvényt pénzügyi megbirálás végett a pénzügyi bizottsághoz inditványozza utasitani.

Wahrmann Mór elkésettnek tartja a kérvényt, mert a ház valószinüleg még ma fog az iparügyi miniszter tárczájának tárgyalásába. (Felkiáltások: Hisz a tételt függőben lehet hagyni.)

A ház az iparegyesület kérvényét a pénzügyi bizottsághoz utasitja, a többit a kérvényi bizottsághoz.

Tisza Kálmán miniszterelnök a megjelenésben akadályozott pénzügyminiszter helyett négy törvényjavaslatot nyujt be. Ezek szólnak: a Szeged belterületének árviz elleni biztositására 1879-ben tett munkálatok költségeinek viseléséről s az államkincstárból Szeged városának ugyanez évben adott előlegösszegek megtéritésének elengedéséről; — Szeged város ujra épitésének keresztülviteléről, s az erre szükséges költségek viseléséről; — Szeged város területén emelendő épitmények adómentességéről; a Tisza mellékfolyói mentén alakult vizszabályozó s ármentesitő társulatok s Szeged városa részére kötendő állami kölcsönről.

E törvényjavaslatok a miniszterelnök kivánságához képest a pénzügyi bizottsághoz adatnak ki, azzal az utasitással, hogy azonnal vegye tárgyalás alá, hogy a ház elé mielőbb beterjeszthesse.

Vécsey Tamás bemutatja a kérvényi bizottság részéről a kérvények 31. sorjegyzékét. Kinyomatása elrendeltetik.

Következik a napirend: a közlekedésügyi miniszter költségvetésének tárgyalása.

Az állami gépgyár tételénél felszólal

Madarász József, ki mindenekelőtt az állami gépgyárra vonatkozó több pontot olvas fel azon emlékiratból, melyet a mérnök- és épitész-egyesület a közlekedési miniszterhez intézett:

Ezen gépgyárnak, mint állami intézménynek, főczélja kétségtelenül az lehet, hogy a gépipar fejlődését az országban minél sikeresebben előmozditsa; hazai szakerőket, magyar gépészmérnököket, gépészeket, müvezetőket és gépmunkásokat képezzen. Az állami gépgyár azonban csaknem tiz évi fennállása óta a czél érdekében alig tett valamit.

A gyárból eddig egyetlen egy gyakorlatilag képzett gépészmérnök, de még müvezető sem került ki. Magában a gépgyárban az igazgató, a főmérnök, s majdnem minden müszaki hivatalnok idegen ajku s magyarul nem tud. A müszaki könyvelés német nyelven vezettetik. A gyári munkák és munkások vezetésével megbizott mühelymesterek mindnyájan idegen ajku külföldiek a magyar munkásokkal nem értekezhetnek.

A magyar szakértelemnek és munkaerőnek ilyen szembeötlő mellőzése egy nagy fontosságu állami intézmény részéről a magyar szakértelem tekintélyét annyira sérti, gépiparunk fejlődését pedig annyira akadályozza, hogy a szakosztály kénytelen nagyméltóságod előtt az állami gépgyárban jelenleg uralkodó idegen szellemnek gyökeres megváltoztatását kérelmezni.

A hazai magán vállalatok, sőt a külföldiek is alkalmazták, alkalmazzák és megbecsülték szakembereinket, de az állami gépgyár magának magyar szakférfiakat nem talált.

Hogy az állami gépgyár a fentebb kijelölt feladatát olyan tévesen fogta fel, annak okát más körülményben keresni sem lehet, csupán abban, miszerint a gépgyár vezetése viszonyainkat nem ismerő, azokhoz nem alkalmazkodó idegen emberekre van bizva, kik kinevezésök alkalmával nyelvünket sem ismerték, s azt elsajátitani azóta sem igyekeztek. Az állami gépgyár a külvilág előtt jelenleg arról látszik tanuskodni, hogy egy olyan gyár igazgatására és müszaki munkáinak végzésére hazánkban ember sem találkozik. E látszatnak az állam részéről való megerősitése ellen a szakosztálynak fel kell szólalnia. A szakosztály önérzettel mondja ki, hogy az államgépgyár igazgatására és hivatalaira vannak alkalmas magyar szakemberek s ennek folytán nagyméltóságodat teljes tisztelettel arra kéri, hogy a gyárban a magyar szakértelemnek elvégre teljes érvényt biztositani kegyeskedjék.

Megkivánja ezt a magyar szakemberek, s a magyar munkaerő tekintélye, megkivánja az oly nagy fontossággal biró gépiparunk érdeke is.

Ez azon emlékirat, amelynek következtében szóló kötelességének tartotta: mint képviselő meggyőződést szerezni a felől, vajjon valók-e azok, a mik a mérnök és épitész-egylet ezen emlékiratában foglaltatnak. Azon kérdésére, melyet e tárgyban a miniszterhez intézett, a miniszter a kezelésre nézve megnyugtatólag nem nyilatkozott.

Behatóan czáfolja szóló ezután a közlekedési miniszterhez a gépgyár ügyében intézett jelentés adatait s bebizonyitva azt, hogy a felolvasott emlékirat adatai igazak, a következő határozati javaslatot nyujtja be:

Határozati javaslat.

Küldjön ki a ház egy hét-tagu bizottságot, a mely vizsgálja meg, mennyibe került az állami gépgyár, mi fektettetett bele, jövedelmei arányban állanak-e a reá tett kiadásokkal?

Vizsgálja meg vajjon a felügyelő igazgatóság kellően ellenőrizte-e az állami gyár vagyonát s annak igazgatását, vajjon a gyár kiadásai és bevételei részletesen kitüntetve megfelelnek-e a valóságnak, vajjon szükségesek-e és mily mérvben a további épitkezések és nem eszközölhetők-e nagyobb megtakaritások?

Vizsgálja meg, vajjon az igazgató a ministerium által engedett és rendelt hatáskörben mozgott-e, nem történtek-e részéről is terhes mulasztások, miként teljesitette feladatát magyar szakerők alkalmazása és kiképzésére nézve?

Vizsgálja meg mennyiben magyar és mennyiben német a gyárban használt kezelési nyelv.

A bizottság jelentése a ház által elváratván."

Madarász József, Kada Elek, Orbán Balázs, Novák Gusztáv, Szongoth Jakab, Degré Alajos, Németh Albert, Thaly Kálmán, Szalay Imre, Turgonyi Lajos.

Kéri e határozati javaslat elfogadását. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Szathmáry Miklós elhiszi, hogy az állami gépgyárban ninesenek hazánkfiai oly arányban alkalmazva, mint óhajtandó volna. De emlékezteti Madarászt, hogy 75-ben arról volt szó, hogy e gépgyárat be kell zárni, mert nagy deficzittel dolgozik. Akkor a szakminiszter arra kérte a házat, hogy legalább még egy évig hadd dolgozzék a gyár. Abban az időben állott a gyár élére a jelenlegi igazgató. Hogy mily eredményt mutatott fel, azt a költségvetés mutatja; és hogy érhette el? Ugy, hogy szakképzett embereket alkalmazott. Ha a kiküldendő bizottság meghagyná, hogy magyar embereket alkalmazzon, attól lehet tartani, hogy a fegyelem meglazul, az egyetértés megzavartatnék, a mi egy lenne a gépgyár bezárásával. A beadott határozati javaslatot nem tartja elfogadhatónak, inkább adassék utasitás a miniszternek, hogy szoros kötelességévé tegye a gyárigazgatónak, hogy egyenlő qualifikáczió esetében mindig a magyar embert alkalmazza. Ha visszaélés fog tapasztaltatni, akkor intézkedjék a miniszter ugy, hogy az többé meg ne történhessék. (Helyeslés jobbfelől.)

Orbán Balázs: Ezen gépgyár főhivatásának nemcsak, hogy meg nem felel, hanem azzal homlokegyenest ellenkező irányban halad. A háznak régibb tagjai emlékezni fognak arra, hogy a mikor ezen gépgyárt egy bukás szélén álló társulattal az állam kezére játszta a kormány, ezen nagyon is drága szerzemény azzal lett indokolva, miszerint e gépgyár mintaintézetül és tanmühelyül szolgáland, magyar gépészmérnökök, gépészek, szakvezetők és gépmunkások kiképzésére, hogy ez által a külföldi szakerőket honfiakkal helyettesithessük. (Élénk helyeslés balfelől.)

Azonban e gépgyárból 10 év óta egyetlen magyar szakember se került ki, sőt olyanok, kik külföldön e szakmában kiképezték magukat s ott alkalmazást s tehetségeiknek tért kerestek, megmaradni nem tudtak, mert az ott alkalmazott idegenek hetykesége és türelmetlen üldözése miatt megmaradniok nem lehetett. Nem tudtak megmaradni pedig azért, mert a gépgyárnak igazgatósága, vezérmérnöke, müszaki hivatalnokai és munkásai is mindig nagyrészt németek, minek következtében németül folyik ott az ügykezelés, németül vezettettnek a könyvek befelé s magyarul dijnokok által csakis kifelé vagyis a számszék elibe kerülő főkönyvek vezettetnek szemkiszurásból. (Igaz! ugy van! a szélső balon.)

Ezen menthetetlen eljárást nem lehet azzal szépiteni, hogy hazánkban a szakerők hiányoznának; hisz ha még nagy költséggel fentartott politechnikumunkból nem kerülnének is ki kellő előkészülettel biró fiatalok, tudjuk azt, hogy fiatalságunkból igen sokan képezik magukat e pályára Zürichben és más külföldi intézetekben, a kik közül igen sokan vannak alkalmazva a dunagőzhajózási társulat gépgyáraiban s más társulati vasutaknál, de nagyrészök — itthon a külföldiek miatt elhelyezést nem nyerhetvén — külországokban keresnek és találnak alkalmazást, mert nálunk, ha a gépgyárban, épitészeti hivataloknál s másutt valamely állomás üresedésbe jön, azt nem belföldivel, hanem kegyelt idegenekkel szokták betölteni. (Igaz! a szélső baloldalon.)

Vannak jeles technikusaink, a miként voltak jeles hajósaink is, valamint volt magyar hajózásunk is, akkor, a midőn az volt a jelszó, hogy tengerre, illetőleg Dunára magyar. Fájdalom, hogy csak voltak. Ma már azokat rég elsodorta a német befolyás; beevezték teljes gőzzel a priviligirte kaiserliche oesterreichische Donau-Dampfschifffahrts-Gesellschaft örvényébe, ugy, hogy most is könnyes szemmel néznek utánuk a részvényesek.

Ez a befolyás az, a melytől féltjük a gépgyárt, féltjük vasutainkat; féltjük minden intézményeinket, mert ha valamit e hazában nagy küzdelmek és áldozatok árán létrehozunk; azt minden módon befolyásolni törekedik azon áramlat, a mely nem türi, hogy Magyarországon valami nemzeti, valami önálló még a nemzetgazdászat terén is létrejöhessen! mely gyámkodik hivatlanul minden téren. (Igaz! ugy van! a szélső baloldalon.) S épen azért nem tür nagyobb számu magyar szakférfiut egy helyett, nehogy eszükbe jusson azoknak és nekünk is, hogy létjogunk van. Nehogy azok önállólag produkálván valamit, azon tudat ébredjen a nemzetben, hogy ő is tud önmagára, német gyámság vagy vezetés nélkül is produkálni s alkotni.

Lealázónak találja a gépgyárnál követett eljárást, főleg itt a fővárosban, mely oly magasztos példáit adá emelkedettségének, a mely évente milliókat költ tanitézetekre s a magyarosodás előmozditására, mig a kormány milliókat fordit a gépgyárnál, vasutaknál, épitészeti s erdészeti hivataloknál, vizszabályozásnál a germanizáczió tenyésztésére. (Igaz! Ugy van! a szélső balon.)

Nincsen senki e házban és e hazában, a ki a közlekedési miniszter magyar voltát és nemzeti érzelmeit kétségbe vonná. (Ugy van! Ugy van!) s épen az itéli el leginkább önök Récscsel kaczérkodó politikáját, hogy még egy oly derék tőről metszett magyar ember is, a mint a közlekedési miniszter, kénytelen ezen hazánkat lealázó állapotokat eltürni. (Ugy van! ugy van! a szélső baloldalon.) De mi azt önmegalázás nélkül tovább türni nem akarjuk s követeljük az állami gápgyár teljes reorganizáczióját, mert hogyan akarja a miniszter a vasutak magyarositását keresztül vinni akkor, midőn az állam maga ápolja a germanizáczió legerősebb terjeszkedését, a magyar szakerők kiküszöbölését eltüri s azok érvényesülését önmaga akadályozza meg.

Pártolja Madarász határozati javaslatát. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Hieronymi Károly államtitkár maga is kivánatosnak tartja, hogy a magyar ipar magyar kézben legyen. Madarász azt a vádját, hogy a gyár kezelése német, arra alapitja, hogy a számlák németek. De mire mutat ez, arra, hogy a megrendelők nagy része németül levelez, s az államnak semmi oka sincs arra, utasitani a gépgyárt, hogy a német megrendeléseket el ne fogadja. (Helyeslés jobbfelől.)

Ráth Károly mindazon dolgokat, melyekre nézve Madarász parlamenti bizottságot kiván, részéről földeritve látja és miután meg van győződve arról, hogy ép az ő kiváló érdeme folytán ugy a napi sajtóban nyilvánult közvélemény, mint az ezen házban folytatott vita is egenis hozzá fog járulni, hogy ezen bajok successive orvosoltassanak s mivel egészben véve örvend annak, hogy Magyarországnak van egy ily nagy gyára, mely a gyártás jelen szinvonalán áll s mely hivatva van egészséges versenyt folytatni a külfölddel szemben és pedig nagyobb mértékben, mint eddig: a beadott határozati javaslatot nem fogadja el.

Boross Béni nem lehet egyértelemben Ráthtal, ki nagyon hajlandó a nyelv kérdését az ipari és üzleti nyereségnek alárendelni. Madarász inditványára vonatkozólag megjegyzi, hogy mivel azt czélszerünek tartja, hogy az ilyen ügyekkel a közvélemény és különösen a parlament is foglalkozzék; mivel azon inditványból egyáltalában ki nem magyarázhatja, hogy egyik vagy másik érdemes állami tisztviselő állásának elvétele, vagy idegen szakértőknek kikergetését czélozza, mivel az inditvány elfogadása semmi egyebet nem fogna eredményezni, mint azt, hogy a ház, mely utóvégre az államkormányzat egyik főfaktora, meggyőződjék azon viszonyokról, melyek itt a vita tárgyát képezték, az inditvány elfogadásához a közügy érdekében kötelességének tartja hozzájárulni. (Helyeslés a szélső baloldalon.)

Simonyi Ernő: Mióta az 1867-iki kiegyezés után a második magyar miniszterium megalakult, az ezen miniszteriumban létesitett közmunka és közlekedési miniszterium elleni főpanasz mindig abban állt, hogy az ott alkalmazott egyének legnagyobb része nem magyar. Eleinte ugy is volt, azt nem tagadhatja senki. Szóló azt nem is veszi rosz néven, ha egy országban nem levén szakerők, azok a külföldről hozatnak be.

Igy volt ez más országokban is, igy volt Németországban, a honnan Zimmermann származott, a hol angolok alkalmaztattak először a gépgyárakban. De alkalmaztattak mint tanitók, mint olyanok, kik a német ipart fejlesztették. Azon körülmény, hogy 10 évi alkalmaztatás után most a kormány azt mondja, hogy most még mindig nincs ember, ki a professort helyettesitse, a ki 10 év óta tanit, arra birja szólót, hogy kimondja, hogy azon professor alkalmatlan az ő állására. Azt mondani, hogy a magyar ember nem alkalmas, az absurdum. Szóló sokat megfordult a világon mindenféle országban és azt találta, hogy magyar emberek odakünn a külföldön daczára mindazon nehézségeknek, melyekkel küzdeniök kell mint külföldieknek minden szakban, a melyre rá adják fejüket kiváló állást foglalnak el, igy vannak a gépgyárakban; a külföldön vannak Angolországban, Francziaországban; a legnagyobb gyárakban kitünő magyar emberek, kik kitünő állást foglalnak el nem azért, mert magyarok, hanem daczára annak, hogy magyarok, mégis feltudják magukat küzdeni épen tehetségük és munkájok kiválóságánál fogva. Mi Magyarországon most nagyon félünk a mi szomszédaink lármájától és meg kell vallani, némely hazai lapoknak, lármájától, a melynek érdekében fekszik de magyarizálni, Magyarországot germanizálni. Ezeknek a lármájától nagyon félünk. Mikor mi fenyegetőleg lépünk fel és azt mondjuk, hogy egy nehány német embernek el akarjuk venni keresetét és oda akarjuk adni az ugyan oly szakértelemmel biró magyar embernek, hát akkor nagy lármát ütnek. Természetesen igazuk van, ők védelmezik, a magukét, de hát nekünk nem arra kell gondolnunk, mert mikor róluk van szó, nem ugy gondolkoznak. Méltóztassanak megnézni, mit csináltak a poroszok évek óta a lengyelekkel? De hát eszébe jut-e valakinek azt mondani, hogy a poroszok elnyomják a lengyeleket, hogy barbárok, mig eszébe jutott igen sok embernek, hogy mi a horvátokat, oláhokat, ráczokat elnyomjuk. Nem kell ezzel gondolni, tul kell magunkat tenni ezeken a dolgokon s vége lesz a bajnak. Néhány év előtt a háznak egy igen kiváló volt tagja külföldön volt, talán Marienbadban, vagy más fürdőhelyen, s ott találkozott a strassburgi német szinház igazgatójával. — Azt kérdi tőle, hogy megy a német szinház? Már most jól megy, volt a felelet, most már kifizeti magát. Hanem — azt mondja a mi volt t. kollegánk — mégis veszedelmes konkurrencziát csinálhat neki a franczia szinház. Azt mondja az igazgató: A franczia nem, hiszen Strassburgban francziául játszani nem szabad!

Hát az semmi, hogy Strassburgban, hol kétszáz évig más nyelvet alkalmazni nem volt szabad, mint a francziát, azonnal eltiltják a franczia szinházat, az semmi, hanem ha mi azt kivánjuk, hogy a magyar állam oly hivatalnokokat tartson, kik a magyar nyelvet beszélik, ez absurdum, ez marhaság. (Tetszés a szélső balon.) De ha a németek a franczia területről kitiltják a franczia nyelvet, az természetes.

Pártolja Madarász határozati javaslatát (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Péchy Tamás miniszter hosszasan válaszol az előtte szólottak szavaira. A házat a Madarász határozati javaslatának mellőzésére kéri fel.

Madarász József, mint inditványozó zárszavával él. Megjegyzéseket téve az államtitkár s a miniszter szavaira ujból ajánlja határozati javaslatát. (Élénk helyeslés a szélső baloldalon.)

Boross Béni szavai félremagyarázása miatt szólal fel **Tisza Kálmán** miniszterelnök rövid felszólalása után, melyre **Madarász** válaszol; a ház többsége a határozati javaslatot elveti.

Az állami gépgyár költségeinek részleteinél **Hegedüs** Sándor, **Madarász** József, **Lukács** Béla, **Wahrmann** Mór, **Simonyi** Ernő, **Csatár** Zsigmond, s **Péchy** miniszter szólalnak fel. Az előirányzott összeg megszavaztatik.

Jókai Mór inditványozza, hogy a budget-tárgyalás alatt a ház ülései délutáni 3 óráig tartsanak.

Szederkényi és **Szalay Imre** holnap kivánnak határozni ez inditván felett. **Tisza** miniszterelnök pártolja az inditványt s a ház azt elfogadja.

A holnap d. e. 10 órakor tartandó ülés tárgya a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium költségvetésének tárgyalása.

Ülés vége d. u. 2 óra 10 perczkor.

Alapitványok és alapok.

Ma megjelent a következő czimü hivatalos publikáczió: „A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter felügyelete és kezelése alatt álló alapitványok és alapitványi alapok tárgyában 1877. évi január 11-én kelt legf. elhatározással kiküldött kilenczes bizottságnak ő Felségéhez intézett felterjesztése és az arra vonatkozó tárgyalási iratok." Első füzet. A közzéteendő 2-dik füzet a kilenczes bizottság többi tárgyalási iratait fogja magában foglalni.

A most közétetett első füzet tartalma a következő:

I. A vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1879. évi deczember 19-én 1443 eln. szám alatt ő Felségéhez intézet előterjesztése az alapitványok ügyében kiküldött bizottság tárgyalásaira vonatkozó iratok kinyomatása iránt.

II. Mailáth György országbirónak, mint a kiküldött bizottság elnökének levele 1878. január 23-ról, melylyel a bizottságnak ő Felségéhez intézett felterjesztését a tárgyalási iratokkal együtt átküldi.

III. A bizottságnak 1878. jan. 23-ról ő Felségéhez intézett felterjesztése, megbizatásában való eljárásáról.

IV. A vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1878. okt. 4-én 431 eln. szám alatt kelt előterjesztése, melylyel a bizottság felterjesztését ő Felségének bemutatja.

A gyüjtemény a következő bevezetéssel van ellátva:

Ő Felsége a közoktatásügyi miniszternek 1876. évi deczember 30-dikán kelt előterjesztésére 1877. évi január 11-dikén kelt elhatározásával a magyarországi alapitványok és alapitványi alapok, első sorban a magyarországi vallás- és tanulmányi alap legutóbbi tiz évi kezelési eredményeinek betekintése czéljából Mailáth György országbiró elnöklete alatt báró Bánhidy Béla országos képviselő, dr. Haynald Lajos kalocsai érsek, Marsovszky Jenő, Muslay Sándor, Ordódy Pál, br. Sennyey Pál és Szlávy József országgyülési képviselők és néhai Wenckheim László felsőházi tag, összesen kilencz tagból alakitott bizottságot azon megbizással küldte ki, hogy észleléseiről készitendő jelentését, s az alapok további kezelésére, valamint ezen kezelés ellenőrzésére vonatkozó javaslatait a kormány utján elébe terjeszsze.

A bizottság müködését 1877. febr. 3-án megkezdvén, a miniszter a bizottságnak nemcsak az 1866—1875. évi zárszámadásokban kitüntetett eredményekről szóló kimutatásokat és vonatkozó zárszámadásokat, hanem a vallás- és tanulmányi alapnak időközben elkészült 1876. évi zárszámadását és mindazon okmányokat és ügyiratokat is rendelkezésére bocsátá.

A bizottság követendő eljárásának megállapitása után első sorban a magyar vallás- és tanulmányi alap ügyeit tette beható tanulmányozása tárgyává, s munkálkodásának eredményét 1878, évi január hó 23-ról ő felségéhez intézett felterjesztésébe foglalta egybe. Ő felsége ugyanazon évi nov. 3-án kelt elhatározásával a bizottság müvére vonatkozó előterjesztést tudomásul vevén, a kegyes alapitványok, s különösen a vallás- és tanulmányi alap kezelésének ellenőrzésére egy ideiglenes bizottság felállitását jóváhagyta. Az ellenőrző bizottság ez ideig életbe nem lépvén, kivánatosnak mutatkozott addig is, mig ez ügyben végleges intézkedés fog tétetni, a kilenczes bizottság felterjesztését az ennek alapjául szolgáló összes iratokkal együtt közzétenni, hogy abból az érdeklődő körök a tárgyalt alapitványok állapotáról, vagyonságáról, kezeléséről s a kezelés eredményéről megfelelő tájékozást nyerhessenek.

Az I. számu irat indokolja a kinyomatásra s az iratoknak az országgyülés tagjaival és a püspöki karral való közölhetésre vonatkozó engedély kikérését.

A II. számu irat nem tartalmaz lényegesb mozzanatot.

A III. számu irat a bizottságnak 1878. január 23-ról ő felségéhez intézett felterjesztése megbizatásában való eljárásáról. Ez a következőket mondja:

A régibb fekvőségek értékét az 1858-ban eszközlött becslés szerint, a tőkéket ellenben névértékükben számitva, a vallásalap összes tiszta cselekvő vagyona 1866. év végén 23,985,000, 1876. végén pedig, az időközben vett ingatlanok értékéül a vételárt tekintve, 23.698,000 frtra becsült értéket képviselt, az érték tehát a lefolyt 10 év alatt 287.000 frttal csökkent. Ezen csökkenés azonban a vagyon reális értékét nem érinti, sőt a mennyiben a tőkéknek 1866. évi névértékü álladéka az által, hogy a régi alaku államkötvények egységesittettek és 3.326,450 frtnyi államkötvények eladattak, összesen 1.223,000 forinttal kisebb lett: az összvagyon tényleges gyarapodását jelezhetnők, ha a nagy terjedelmü birtokok vásárlására forditott tőkék azok értékének csakugyan megfelelnének.

A tanulmányi alapnak tiszta cselekvő vagyona, az 1866. évi, a fentebbiek szerint becsült 9.356,293 frtnyi értéket összehasonlitva az 1876. évi 9.191.247 frtnyi értékkel, 165,046 frttal apadt, de mert ezen apadással is szemben áll azon 789,000 frtra menő veszteség, mely az 1866. évi tőkék névszerinti álladékát a tőkék kicserélése, az államkötvények egységesitése, ezeknek és 1.283,000 frt névértéke földtehermentesitési kötvényeknek földhitelintézeti záloglevelekbe történt befektetése folytán érte: a 10 évi kezelés a tanulmányi alap vagyonának növekedését szintén eredményezte volna, ha a jövedelmet alig hajtó épitkezéseknek számitásba vett értéke helyes arányban állana az azokba fektetett tőkékkel.

A vallásalap fekvőségei, daczára a gyakori rosz terméseknek, s egyátalán kedvezőtlen gazdálkodási viszonyoknak, és amellett hogy birtokrendezésekre, vizszabályozásokra gazdasági épületekre és egyéb beruházásokra százezrek fordittattak — a lefolyt 10 év alatt az 1866. évi $2^{60}/_{100}$-tóli jövedelemmel szemben, becsértékük után, a cselekvő bérhátralékok betudása nélkül, tehát tisztán, évenként átlag $4^{96}/_{100}$-tólit, a tanulmányi alap fekvőségei, pedig hasonló körülmények mellett az 1866. évi $2^{51}/_{100}$-tóli jövedelem ellenében $4^{35}/_{100}$-tólit jövedelmeztek.

Mindkét alap tőkéinek átlagos évi jövedelme a lefolyt 10 év alatt $5^{30}/_{100}$-tóli volt.

Az eddig előadottak kétségtelenül arról tanuskodnak, hogy a vagyonkezelés az elmult 10 éven át éber figyelemmel volt a vallás- és tanulmányi alap vagyonértékének fenntartására és még inkább a jövedelmek fokozására. És ha a nagyobb jövedelmek ma mégsem elégségesek a két alap rendes szükségleteinek fedezésére; — ha sajnosan látjuk, hogy az utolsó évek vagyonmérlege megromlott, és hogy ma a korábbi évek fölöslegét aggasztó nagyságu hiányok váltották fel: vizsgálásaink lényeges részét mellőzhetlenül ezen kedvezőtlen viszony és tarthatlan állapot okainak keresése képezte.

Nem vélünk tévedni, midőn ezen okok elsejének azt jelezzük, hogy a költségvetések nem mindig helyes és alapos számitásokra fektettettek. A — főleg a közel mult években — felette magasra előirányzott, és igy be sem folyt rendes jövedelmekhez arányosittatott a rendes kiadások előirása; a lerovásban jelentkezett különbözetből eredő hiányt növelte még a rendkivüli kiadások sokszor százezrekre emelkedett összege; fedezetül kölcsönök vétettek fel és részben az alapok tőkéi is megtámadtattak.

Lehetetlen volt, hogy ezen kezelésnek már fennebb érintett következményei be ne álljanak;— helyes irányba való terelését feltétlenül szükségesnek tartjuk.

A vagyonmérleg megzavarásának második lényeges okát abban látjuk, hogy az alapok biztosan jövedelmező tőkéiből bizonytalan, és e mellett csekélyebb hasznot hajtó ingatlanok vásároltattak; és mi ennél még károsabb volt, hogy rendkivül költséges épületek emeltettek.

A vallásalap részére a lefolyt 10 év alatt a következő nagyobb ingatlanok vetettek meg; a szemlaki birtok 820.000 frton, tiszta jövedelme 8 évi átlag szerint 23,000 frt; a még százezerekre rugó beruházásokat igénylő tinójárási puszta 2,400.000 frt névértékü államkötvényeken, vagyis készpénzben 1,700,000 frton, 63.273 forinttal előirányzott tiszta jövedelemmel; végre a Budapest fővárosában a kerepesi-uton fekvő Beleznay-féle telek 352.567 frton, mely az első évben 6952 frtot, a második 1875—76. évben azonban már csak 3479 frtot jövedelmezett.

Ezen számok eléggé indokolják fennebbi állitásunk alaposságát, mert kétségtelenné teszik azt, hogy ezen ingatlanok jövedelmezősége ma távolról sem felel meg az azokba befektetett tőkék kamatjövedelmének; és mert e különbözet nem volt kiegyenlithető a rendes kiadásoknak megfelelő mértékben való megszoritásá által, szükséges következménye a már most minden évben mutatkozó deficzit.

Ezen sajnos eredmény óva int arra, hogy a vallásalap érdekeinek szigoru szemmeltartása nélkül ingatlanok egyátalán ne vásároltassanak, legkevésbbé olyanok, mint a milyen a Beleznay-féle telek, mert a vallásalap rendeltetése nem lehet az, hogy az egyetemi épitkezések telkeinek kikerekithetése czéljából amugy is megszorult helyzetében kölcsön vett pénzen oly ingatlanokat vegyen, melyek a tényleges viszonyokon alapuló alázatos meggyőződésünk szerint, eltekintve a vételárral szemben alig számbavehető jövedelmezőségtől — a befektetett összegért hosszú időn át a vétel alkalmával fennforgott feltevéshez képest ismét értekesithetők nem lesznek.

És ha már az elősorolt ingatlanok megvétele sem találkozhatik a tárgyilagos birálat helyeslésével, erre a vagyonkezelés igényt nem tarthat, azon szempontból, hogy a tanulmányi alap vagyonából a' lefolyt 10 év alatt tanintézetek épitésére 1,982.277 frt. fordittatott.

A nagyváradi gymnasium és jogakademia épületébe 256.980 frt. fektettetett.

A Bibics-alapitvány terhére épittetni kezdett aradi lyczeumnak 286,412 frttal előirányzott, összesen azonban 478,408 frtra emelkedett épitési költségeihez a tanulmányi alap 265,653 frttal járult. Ezen hozzájárulás — egyebektől eltekintve — már csak azért sem tartható indokoltnak, mert a lyczeum mai szervezete felekezeti jeleggel nem bir; mi különben a Bibics-alapitvány alapitójának nyilvánosan kifejezett szándékával is ellenkezik.

A főváros II. kerületében fekvő gymnazium az előirányzott 623,470 frttal szemben máig 800,000 frtba került.

A Budapest lipótvárosi gymnáziumnak épitési költségei, az előirányzott 313,000 frtot mostanig 100,000 frttal felülmulták. — Végre az országos mintarajztanoda telkére és épületére 300,000 frtot meghaladó, tényleg csak 10,900 frtot jövedelmező összeg fordittatott; oly intézet segélyezése tehát, mely, bármily üdvös hatással is legyen az a képzőmüvészetek fejlesztésére, csak a tanulmányi alap rendeltetésének félreismeréséből vonathatott ennek ily mértékü pártfogolása alá.

Az előirányzott, és a tényleges költségek közötti nagy különbségek elégséges illusztráczióját adják azon nem eléggé körültekintő számitásnak, melyre az épitési előirányzatok fektettettek. És e nagy kiadások annál sulyosabban nehezednek a tanulmányi alapra, mert a részben fedezetökül számitásba vett cselekvő hátralékok időközben vajmi csekély mértékben folytak be.

Távol legyen tőlünk azon állitás, mintha a tanulmányi alap rendeltetésének körébe uj tanintézetek épitése nem esnék ott, hol ezt a tanulmányi czélok sürgősen parancsolják; de másrészt határozott meggyőződésünk az, hogy az alap e rendeltetésének helyesen és rendes viszonyok között csak annyiban felelhet meg, a mennyiben ezt, megállapitott évi szükségleteinek kellő mértékben való fedezése után fennmaradt fölösleges jövedelmei megengedik. Ezen lelfogásból kiindulva, engedje meg felséged hogy helyeslésünket nyilvánithassuk mindazon uj épitkezések és átalakitások fölött, melyek a jelzett, — lehet, hogy szük, mindamellett csak a legrendkivülibb körülméuyek között tágitható — keretbe estek; de viszont felséged parancsa szerint feltétlen kötelességünknek tartjuk a legmélyebb tisztelettel kifejezni azon alázatos véleményünket, hogy részint tőkékből, részint kölcsönvett pénzből tanodai épületekre, tiz év lefolyása alatt, csaknem két millió forintot forditani, és igy ezen tőke kamatainak elvesztése következtében az alapot azon szomoru állapotba juttatni, hogy az ma márön erejéből rendeltetésszerü feladatának megfelelni nem képes, — nem lett volna szabad. — Nevelés és közmivelődés magasztos czéljainak előmozditására nem szükségesek emlékszerü paloták, — mostoha anyagi körülmények között szerény hajlékába vonuljon az amugy is igénytelen tudomány; ennek minél nagyobb mérvü terjesztése legyen a főczél; és ha ez tartatik ezentul mindenek felett szem előtt teljesülését reményelhetjük azon komoly óhajtásunknak, hogy a tanulmányi alap hosszu időn át elviselhetlen épitkezési kiadásokkal terheltetni nem fog.

Nagy mértékben apasztották végre, kivált a vallásalap vagyonának jövedelmezőségét azon, az 1876. évben már 1,334.680 forintra emelkedett előlegek, melyek kamat nélkül más alapok és alapitványoknak adatván, a zárszámadásokban a cselekvő hátralékok közé soroltattak; ezen igazságtalan megterheltetes tarthatlanságát felismerte ugyan a miniszter, sőt az elszenvedett kár megtéritését is meghagyta 1877. évi april hóban kiadott rendeletében, ezzel azonban ezen ügyet végleg rendezettnek nem tekintjük, mert miután, hódolatteljes véleményünk szerint, az eddig divott roppant mérvü előlegezések állandósitása még akkor is ellenkeznék a helyes kezelés követelményeivel, ha az előlegek után kamatok fizettetnének; a további elodázhatlan intézkedés tárgyát kell, hogy képezze az átfutó hitelmüveletek egyszerüsitése, az előlegezések korlátozása és az eddigiekből keletkezett követelés és tartozási viszonynak megszüntetése, oly módon, hogy a nyert előlegek az adós alapok tőkevagyonából mielőbb megtérittessenek, vagy legalább kellő biztositás mellett rendesen kamatozó tőkékké változtattassanak át.

Tartózkodnunk kell — az alapi jószágok állapotának kellő ismerete nélkül — a jószágkezelés körülményesebb megbirálásától; a nagy terjedelmü jószágok csak kis része kezeltetik házilag; a többi bérbe van adva, jövedelmezőség szempontjából kielégitő eredménynyel; nagy bérhátralékosok csak a csákovai és köveresi uradalmakra esnek, melyek teljes behajthatása, az e részben eddig kifejtett erély csekély sikere mellett — nem igen remélhatő. Az ebből származó kárért, — a csákovai kerületben létező kedvezőtlen éghajlati, bér- és gazdálkodási viszonyok mellett a vagyonkezelést ugyan kizárólag felelőssé tenni nem lehet, mindamellett véleményünk szerint a hátralékok rendkivüli felszaporodásának egyik okául az is tekintendő, hogy a vagyonkezelésnek nem mindig sikerült jó bérlőket nyerni; — a jövedelmek fokozására mindenekfelett irányzott törekvés czélját téveszti akkor, ha szédelgő vállalkozók tulmagas és igy be sem váltható igéreteiben és ajánlataiban bizik; az ennek folytán elszenvedett kárnál, a jövőt tekintve, még nagyobb az, hogy a kizsarolt bértelepekre megbizható bérlőt találni vajmi nehéz.

Az összes erdőterület házikezelés alatt áll. Az erdőkből az 1861. évtől az 1868. év végéig terjedő, időközben befolyt tiszta jövedelmet összehasonlitva az 1869—1875. évi időközivel a vallásalapnál 30 %, a tanulmányi alapnál. — daczára annak, hogy a csákovai kerületben levő 3050 hold erdőből 1873. óta a fának csekély kelendősége miatt alig folyik jövedelem, és hogy a mislyei uradalom erdeiből 600 holdon még vágásra fa nincsen, 47% emelkedés mutatkozik. Mindenesetre örvendetes körülmény és feltünő, csak hogy az erdőterülettel s viszont a jövedelemmel arányban nem áll azon csekély összeg, mely az erdő müvelésre fordittatik. És mert e mellett, ugy látszik, hogy a jövedelmek fokozása végett, a fordaévek leszállitásán felül, az okszerü szálkezelés helyett helyenként a sarjkezelés hozatott be: félünk a folytonos kiaknázás és viszont csekély beruházás azon természetes következményétől, hogy az erdők értéke idővel nagy mértékben csökkeni fog, és hogy igy elvész azon közkincs, melynek kell, hogy az országban első sorban az alapitványi kezelés legyen lelkiismeretes gondozója

Elismerésre méltó tevékenységet fejtett ki a vagyonkezelés az elmult 10 év alatt a vizsza

bályozások, a birtokok befásitása, és a birtokrendezések: a tagositások, az erdő- és legelőelkülönitések körül. És az elért eredménynek méltánylásán alapuló helyeslésre érdemes azon eljárás is, mely némely fekvőségek indokolt eladásánál követtetett; sajnos csak az, hogy a befolyt vételárak és váltságdijak nem mindig gyümölcsözőleg helyeztettek el, sőt el is költettek, mit elmulasztani, illetve tenni a vagyon állagának sértetlen fenntartása érdekében szabad nem lett volna.

A tőkék kezelésénél észlelhető azon igyekezetet, hogy a magánkölcsönök törlesztési kölcsönökké változtassanak át, a kevésbé biztositottaknak látszók pedig behajtassanak, és a befolyó készpénz nagyrészt földhitelintézeti záloglevelekbe fektettessék, csak helyeselni tudjuk, mert a tőkék ilyen kezelése egyszerübb és könnyebb, a kamatjövedelem biztos, a záloglevelek kisorsolása folytán valóságos tőkenyereség remélhető, és elvégre ezáltal az országos földhitel érdekei is nagy támogatásban részesülnek.

Helyeseknek tartjuk azon nagyobbmérvü pénzmüveleteket is, melyek szerint az egységes államkötvények eladásából befolyt pénzen hasonlólag földhitelintézeti záloglevelek vásároltattak. Ezen értékcserét azonban a földtehermentesitési kötvényekre is kiterjeszteni határozottan káros volt, mert az ezeknek eladásából és viszont a záloglevelek vételéből eredő névszerinti értékcsökkenés — mindkét papirnak kisorsolását figyelembe véve — valóságos tőkeveszteség, melyet az e becseréléssel elérhető kamatnyereség egyáltalán nem pótolhat; sajnos, hogy ilyen veszteség a tanulmányi alapot 1876-ban már tényleg érte!

Kölcsönök, a mennyiben ilyenek, tekintettel az alapok jelen nehéz viszonyaira, általában engedélyezhetők volnának, csakis teljes biztonság, a tőke épségét és gyümölcsözését minden eshetőség ellen megvédő biztositékok mellett levén engedélyezhetők: nem csekély aggodalmat keltett bennünk arról szerzett meggyőződésünk, hogy a vallásalap az egyetemi épitkezések építési alapjának, a jelzett feltételek teljes figyelmen kivül hagyásával, sőt kötelezvény nélkül 467,405 frtot, a tanulmányi alap pedig 362.700 frtot adott kölcsön. Lehetetlen, hogy ily körülmények között, midőn különben is időközben mindkét alap hitelre szorult, ezen, a zárszámadásokban bár tőke gyanánt elszámolt kölcsönzést másnak, mint átfutó, és igy mielőbb készpénzvisszafizetéssel kiegyenlitendő hitelmüveletnek tekintsük.

Nem elégséges óvatossággal bocsáttatott a pénzügyminiszter ideiglenes rendelkezésére azon 1.090,000 frt névértékü földtehermentesitési kötvény sem, mely felséged legmagasabb parancsa szerint, a tiszavidéki vasut részvényeivel tervezett müvelet czéljaira fordittatott, mert ezen kötvények kötelezőlevél nélkül, nem is a legfelsőbb elhatározásnak megfelelően a közalapokból, hanem csakis a vallásalapból adattak ki; mert továbbá a kézizálogként átvett 4500 darab vasuti részvény névértéke csak 900,000 frt, következésképp 190,000 frttal kisebb, mint a kölcsön adott érték; és mert végre a földtehermentesitési kötvények nem azon feltétel alatt szolgáltattak át, hogy az időközben kisorsoltak teljes értékben fizettessenek vissza, minek folytán a vallásalapot tetemes kár érheti. Ezen mulasztások jóvátétele nem szenvedhet halasztást, minden esetre pedig felette kivánatosnak tartjuk azt, hogy ezen kölcsön, mint ideiglenes hitelmüvelet, minél rövidebb időre nyujtatott legyen, hogy tehát az átengedett érték visszaadása által mielőbb kiegyenlittessék.

A tőkék kezelését illető ezen észrevételünk kapcsán, a törlesztési kölcsönre vonatkozólag azon kivánságunkat fejezzük ki, hogy a visszafizetett tőkerészletek, mint ilyenek, tehát a kamatoktól elkülönözve tétessenek bevételbe és azonnal gyümölcsözőleg helyeztessenek el.

A vallás- és tanulmányi alapnak multban és jövőben kezelésére vonatkozó ezen nézeteinknek és kivánságainknak sorát fejezze be azon nem eléggé hangsulyozható óhajtásunk előterjesztése, miszerint a vagyonkezelés ezentul azt tekintse legsürgősb kötelességének, hogy a sajnosan megzavart egyensulyt helyreállitsa és a megromlott vagyonmérleget megjavitsa; kövesse a kezelés minden ágazatában a legszigorubb takarékosság elveit; ezen két alap ellenében támasztandó igények között csak azok nyerjenek kielégitést, melyek azok rendeltetésének legszükebb körébe esnek; röviden: történjék mindaz, mi a jövedelmek okszerü fokozására és viszont a kiadások apasztására vezet. Ezek szigoru szemmeltartását megköveteli e két alap jól felfogott érdeke és rendeltetése, mely feladatául pusztán a jelen kivánalmainak elviselhetlen terheltetéssel járó teljesitését nem tekintheti.

Ezen, csak általánosságban körvonalozott tendők foganatositásának elegendő biztositékait azonban a tagadhatlanul mindenkoron legjobb szándékot és buzgó tevékenységet tanusitott mai vagyonkezelésben nem találhatjuk. Ezen vagyon igazgatása és jövedelmeink miként való felhasználása ellenőrzést igényel. Méltóztatnék királyi felségednek, legfőbb kegyuri jogánál fogva, a vallás- és tanulmányi-alap kezelésének végleges rendezéseig egyelőre, egy katholikus és független férfiakból álló ellenőrzési bizottságot kirendelni, melynek hatáskörébe esnék; tárgyalni a költségelőirányzatokat, megvizsgálni a zárszámadásokat, és az azokban kitejtett kezelési eredményeket megbirálni, tanácsával támogatni a minisztert, kinek viszont mindenkori tisztjében állana, a bizottság véleményét előre meghallgatni mindazon ügyekben, melyek a vagyon állagának átváltoztatását érintik, és mindazon kérdésekben, melyek a vagyon kezelésének elveire vonatkoznak, vagy melyek eldöntése, következményeiben a vagyon álladékára lényegesebb befolyással lehetne.

A IV. számu irat a vallás- és közoktatási miniszternek ez előterjesztésre tett megjegyzéseit tartalmazza. — Az irat vége igy hangzik:

„A mi az egyensuly helyreállitását illeti, erre való határozott és sikeres törekvésről tanuskodnak a két alapnak felséged által legkegyelmesebben jóváhagyott költségvetései, s bizton lehet remélni, hogy valamint a vallás-alapnál, ugy a tanulmányinál is a bevételek a kiadásokat fedezni fogják, a mire annyival nagyobb kilátás van, mert az első sorban szükséges épitkezések már foganatositattván, a tanulmányi alap uj terheknek kitéve hosszu ideig nem leend.

Hozzájárulok a bizottság azon nézetéhez is, hogy tőkeberuházás végett ezentul ingatlanok a vallás alap számára ne vétessenek. Alapi tőkék ingatlanságok vásárlására csak akkor fordittathassanak, ha azok jövedelme a megszerzendő jószágba ruházandó tőkének kamataival szemben is az illető alapnak előnyöket biztosit, kivéve azon eseteket, midőn valamely birtoknak megvásárlása az azon fekvő alapitványi követelés megmentése végett mutatkoznék szükségesnek, vagy ha oly ingatlanról lenne szó, melynek megszerzését a vallásalap rendeltetése, vagy már meglevő alapitványi birtok, jog vagy haszonvétel előnyösebb kezelése kivánná.

A bizottság felterjesztésének legfontosabb részét kétségtelenül azon javaslat képezi, melylyel ellenőrzési bizottság kirendelését kéri. A miniszter kijelenti, hogy e javaslat ellen nincs észrevétele, s kéri ő felségét, hogy ily bizottság felállitását elvileg engedélyezze.

Ő felsége 1878. nov. 3-án kelt elhatározásával az ellenőrző bizottság fellállitását jóváhagyta, a szervezésre és hatáskörre nézve későbbre hagyván fent ez intézkedést.

A bizottság felállitása, mely a törvényhozás helybenhagyása nélkül kezdeményeztetett, maig sem lépett életbe.

Törvényjavaslat

a Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozó és ármentesitő társulatok és Szeged szab. k. város részére kötendő állami kölcsönről.

I. FEJEZET.

1. §. Az 1879. évi XX. és XXXV. törvényczikkekben foglalt rendelkezések kapcsában felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy 40 millió osztr, ért. forintot nyereménykölcsön utján a következő czélokra szerezzen be:

a) a Tisza és mellékfolyói mentében alakult vizszabályozó és ármentesitő társulatok részére, ezen törvény 11. §-ában közelebb körülirt czélokra 25 millió forintot;

b) Szeged szab. kir. város ujjáépitése czéljából középitményekre a városnak és lakházak épitésére a szegedi kárvallott lakosoknak adandó kölcsönökre, 15 millió forintot.

2. §. Az előző szakaszban emlitett 40 millió forintnyi kölcsön létesitése czéljából felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy 44 millió o. ért. frtnyi névértékü nyereménykölcsön kötvényeket bocsáthasson ki, melyek évi 4 száztóli papirban kamatoznak és e mellett a pénzügyminiszter által megállapitandó sorsolási terv alapján, nyereményekben részesüljenek.

3. §. A kölcsön 50 év alatt törlesztendő oly módon, hogy kamat és tőketörlesztési járulék fejében évenként összesen 2.400,000 fizetendő és pedig félévenkint utólagosan 1.200.000 forintos részletekben.

4. §. A pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy a kölcsönkötvények 22 millió forintnyi névértékü felét a folyó 1880. évben akként árusitsa el, hogy ebből az általa megállapitandó határidőkben az időközi kamatokon kivül 20 millió frtnyi készpénz folyjon be az állampénztárba.

5 §. A kölcsönből az állampénztárba befolyt pénzek a pénzügyminiszter által alapszerüen kezelendők.

A nem értékesitett kötvényekre eső nyeremények az állami kölcsön-alap javára esnek.

6. §. Az állami kölcsönből ezen törvény 1. §-ának a) és b) pontjai értelmében engedélyezett kölcsönök után fizetendő évi járulékok pontos befizetéseért első sorban az alábbi 7., 17., 23. és 24. §§-ok-ban jelzett módon az illető vizszabályozó és ármentesitő társulatok, illetőleg Szeged szab. kir. város kezeskednek; az ezek által fizetendő évi járulékok kizárólag a kölcsön után teljesitendő fizetésekre fordandók.

7. §. A vizszabályozó és ármentesitő társulatoknak, valamint Szeged szab. kir. városnak és az ottani kárvallott lakosoknak adandó kölcsönök után fizetendő évi járulékok az 1879. évi XXXIV. törvényczikk 5. §-ában megállapitott elsőbbségi joggal birnak. Az évjáradéki részletek az 1876. évi XV. tcziki értelmében ugy az illető vizszabályozó társulatoktól, illetőleg Szeged várostól, mint az egyes fizető-köteles magánfelektől az egyenes adók módjára fedeztetnek és esetleg hajtatnak be; a május 15-ikéig, illetőleg november 15-éig be nem fizetett évjáradéki részletek után a késedelmi kamatok, esetleg intésdijak és behajtási illetékek ép ugy számittatnak, mint az egyenes adók után.

8. §. Az előző §-ban foglalt rendelkezéseken kivül az engedélyezett kölcsönök évi járulékai pontos befizetésének biztositása czéljából ugy a tiszavölgyi vizszabályozó és ármentesitő társulatoknak, valamint a szegedi kárvallott lakosoknak engedélyezendő kölcsönökből 6% tartalék alapként visszatartatik, melyből a hátralékban maradt évi járulékok előlegezésképen fedezendők.

9. §. A jelen törvény alapján kibocsátandó kölcsön-sorsjegyek és azok kamatszelvényei valamint a kisorsolt jegyekre eső nyeremények minden bélyegtől, illetéktől és adótól mentesek, és ezen teljes bélyeg-illeték és adómentesség azok részére jövőre is biztosittatik; — belyeg és illetékmentesek továbbá az ezen kölcsön iránt kötött szerződések és az ezen kölcsönből a kölcsönvevő vizszabályozó társulatok és Szeged városnak, nemkülönben az ottani kárvallott magánkölcsönökre nézve keletkező jogügyleteket érdeklő beadványok, okiratok és telekkönyvi bejegyzések.

E kedvezmény azonban nem terjed ki a mondott társulatok illetőleg a kölcsönvevő magánfelek által a felvett kölcsönösszegekről kiállitandó nyugtákra, melyek rendes bélyeggel ellátandók; e részben egyedül Szeged város részesül bélyegmentességben, a részére kiszolgáltatandó 5 millió forintnyi kölcsönről szóló nyugtákra nézve is.

II. FEJEZET.

10. §. Az ezen törvény alapján fölveendő állami kölcsönből 25 millió forintnyi összeg fordandó a Tisza és mellékfolyói szabályozására az 1871. XXXIX-dik t.-czikk alapján törvényesen megalakult vizszabályozó és ármentesitő társulatoknak, a következő §§-ban megjelölt czélokra és módozatok alatt adandó kölcsönökre, mely kölcsönök után kamat és törlesztési járulék fejében 50 éven át, évi 6% félévi előleges részletekben fizetendő.

11. §. Az ezen társulatoknak adandó kölcsönök a következő czélokra utalványozhatók:

a) A társulatok által az 1879. évi XXXV. t.-cz. alapján felvett állami előlegek visszautalitására;

b) a társulatok régi tartozásainak törlesztésére.

c) a gátaknak a megállapitandó rendszer szerint leendő kiépitésére; s végre

d) a belvizek szabályozására és esetleg egyéb vizhasznositási czélokra.

12. §. A 10. §-ban emlitett 25 millió forintnyi kölcsönt a vizszabályozó és ármentesitő társulatok veszik fel. E czélból kötelesek a kölcsönök kiosztására hivatott bizottsághoz beterjeszteni:

a) a közgyülési határozatot és a kölcsön felvétel szükségének indokolását; és

b) az ártéri birtokosokat terhelő évjáruléki részletek egyenkinti kimutatását a pénzügyminiszter által meghatározott alakban összeállitva.

13. §. A kölcsönök kiosztását a következőleg alakitott bizottság eszközli: a bizottság elnökét és annak három tagját a pénzügyminiszter nevezi ki és pedig a tagok közül egyet a belügyminiszter, és egyet a közmunka és közlekedési miniszter kijelölése alapján; a bizottság további 3 tagját pedig a tiszavölgyi társulatok központi bizottsága választja.

A bizottság szótöbbséggel határoz; határozat hozatalára az elnökön kivül 4 tagnak jelenléte szükséges.

A bizottság eljárását szabályozó utasitást a pénzügyminiszter adja ki:

14. §. A kölcsönt kérő társulatnak adandó kölcsön összegének megállapitásánál a bizottság köteles figyelemmel lenni arra, hogy a kölcsön azon arányban adassék, a mely arányban a társulat által épitett és még épitendő védmüvek az ártérben fekvő birtokok értékét emelik.

15. §. A bizottság elnöke föl van jogositva a bizottsági határozat végrehajtását felfüggeszteni és az ügyet az összes tárgyalási iratok bemutatása mellett a pénzügyminiszterhez felebbezni, a ki a felebbezés felett a közmunka és közlekedési miniszterrel egyetértőleg véglegesen határoz.

A pénzügyminiszter azonban a kölcsön mennyiségét magasabb összegben nem állapithatja meg, mint a mely összegben azt a bizottság többsége megadhatónak vélte.

A kölcsönök kiosztására hivatott bizottság által engedélyezett vagy ennek elnöki részéről közbevetett felebbezés folytán a pénzügyminiszter által megállapitott kölcsönt mindenkor a pénzügyminiszter utalványozza azon kir. adóhivatalnál, a melynél azt az illető társulat felvenni kivánja.

16. §. Az évi járulékok félévenkinti részletekben mindenkor előre és pedig április és október 1-én fizetendő. A félévi járulékok azon része, mely a kölcsön felvétele napjától az illető félév utolsó hava végéig jár, a kölcsön kifizetése alkalmával visszatartatik.

17. §. A kölcsönt nyert társulatok az állam irányában a felvett kölcsönökért és azok kamataiért a társulatok által biztositékképen letett tartalékalap erejéig szavatossággal tartoznak. E végből a kölcsönt nyert társulat által az ezen törvény 8. §-a értelmében alkotandó tartalékalapra befizetett összegek a m. k. központi állampénztárnál összesitett alap gyanánt lesznek kezelendők.

Ezen tartalékalap és annak kamatai az ármentesitő és vizszabályozó társulatokat illetik, azonban a pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy a félévről félévre lejáró évjáruléki részletekből hiányzó, bármely társulatot terhelő összegeket az emlitett alapból illetőleg első sorban ezen alap folyó kamataiból fedeztesse; viszont a folyó év járadéki részletek teljes fedezése után, a hátralékokra befolyt összegek az alap kiegészitésére fordandók.

Ezen alapnak az évjáradéki részletek kiegészitésére fel nem használt kamatai a tiszavölgyi társulatok központi választmányának adatnak ki, ezen összegnek miként leendő felhasználása iránt az érdekelt társulatok intézkednek.

Az egész kölcsön visszafizetése után a tartalékalapból és annak folyó kamataiból még fenmaradó összeg a vizszabályozó és ármentesitő társulatnak kiadandó.

18. §. A kölcsönt nyert társulatok az általok felvett kölcsönökből a pénzügyminiszter által megállapitandó törlesztési terv szerint hátralévő tőkét az év járadéki részletek lejárta előtt egyszerre is lefizethetik, mely esetben a befizetett összeg az állami kölcsön-alap javára gyümölcsözőleg lesz kezelendő; a 17. §. értelmében letett tartalékalapra, vagy annak a társulatot illető részére azonban csak is az összes társulatoknak adott egész kölcsön visszafizetése után tarthat igényt az egyes társulat.

19. §. A tiszavölgyi vizszabályozó és ármentesitő társulatok központi bizottságának szenvezéséről és hatásköréről külön törvény fog intézkedni,

III. FEJEZET.

20. §. A Szeged szab. kir. város ujjáépitésére s az ottani kárvallott lakosoknak lakházaik felépitésére adandó kölcsön következőleg használandó fel.

a) Szeged város törvényhatóságának középitményekre 5 millió frtnyi kölcsön adatik;

b) a kárvallott lakosok részére, lakházak épitésére 10 millió frt. tartatik fenn.

A b) alatt emlitett kölcsönökben részesülhetnek mindazok, kik az 1879-ki árviz által kárt vallottak és azok jogutódai.

21. §. Ezen kölcsönök után a kölcsönvevők részéről kamat és tőketörlesztés fejében 50 éven át 6% évi járnlék, félévi előleges részletekben és pedig mindenkor april és október hó 1-én fizetendő.

A félévi járulék azon része, mely a kölcsön felvétele napjától az illető félév utolsó hava végeig jár, a kölcsön kifizetése alkalmával visszatartatik,

22. §. A Szeged város törvényhatóságának adandó kölcsön következő czélokra fordandó:

a) a város régi tartozásának átváltoztatására 1 millió forint;

b) az 1880. évi törvényczikk 1. §-ának c—j pontjaiban felsorolt, a város által létesitendő középitményekre és közmunkákra 4 millió frt.

23. §. A Szegedváros törvényhatóságának adandó kölcsön kiszolgáltatásának többi feltételei a következők:

a) a városnak engedélyezendő 5 millió forintnyi kölcsön a város ingatlan birtokaira jelzálogilag kebeleztetik.

b) a régi tartozások átváltoztatására fordandó 1 millió forint akként bocsáttatik a város rendelkezésére, a midőn ezen tartozások felmondási idejének leteltével azok kifizethetők lesznek;

c) az a) alatt emlitett 5 millió forint után a fölvétel napjától 1882. év végéig az évi járulékokat az államkincstár viseli; 1883. január hó 1-étől kezdve pedig ezen évi járulékok Szeged város törvényhatósága által fizetendők.

24. §. A kárvallott szegedi lakosok részére fentartott 10 milló forintból engedélyezhető kölcsönök után fizetendő kamatokért és törlesztési járulékokért az államkincstár irányában az 1-sö sorban kötelezett kölcsönvevők mellett Szeged város kezeskedik.

Ezen czélból a magán kölcsönvevőknek engedélyezendő összeg 6. százstólija a 8. §-ban emlitett tartalék alap-javára visszatartandó, oly formán, hogy a tartalékalapnak megfelelő összeg vagy is hatszázezer forint Szeged város ingatlan birtokaira jelzálogilag biztositandó; a város részére azonban ezen összeg e tartalékalap javára tényleg csak azon arányban szolgáltatik ki, a melyben a magánkölcsönökre szánt 9.400,000 forint az egyes kölcsönvevők által tényleg igénybe vétetik.

Ezen összeg után a város fizeti az évi járadékot; ellenben a város élvezi a tartalékalap gyümölcsöztetéséből nyert kamatokat, amennyiben ez a hátralékban maradt évi járulékok fedezésére nem vétetik igénybe.

Ezen tartalékalap tulajdoni joga Szeged várost illeti s aziránt a kölcsöntörlesztési idő lejártával szabadon fog rendelkezni; ellenben, ha ezen tartalékalap a hátralékban maradt évjáradékok fedezésére netalán eléglen volna, Szeged város kezessége a tartalékalapból nem fedezhető összegre nézve épségben marad.

25. §. Ezen tartalékalap a 32. §.-ban emlitett bizottság ellenőrzése mellett a szegedi kir. adóhivatalban kezeltetik.

26. §. A vizkárosult szegedi lakosok részére fentartott 10 millió forintból a 24. §-ban emlitett tartalékalap levonása után fenmaradt 9.400,000 frtból 500.000 frt kamatmentes kisebb kölcsönökre forditható; 8.900,000 frt pedig a vizkárosultak részére kamatfizetés mellett kölcsönkép nyujtható.

27. Az előző §-ban emlitett kisebb kölcsönökre forditható 500,000 forint lakházaik felépitésére szegényebb sorsu kisebb ház és telepbirtokosoknak engedélyezendő.

Ily kölcsönökben legcsekélyebb vagyonnal biró azon ház és telepbirtokosok részesitendők, a kik a könyöradományokból oly mérvü segélyt nyertek, hogy kisebb kölcsönnel lakházaik felépitésére képesittetnek.

Ezen előlegek egyenkint 500 frtnyi összeget meg nem haladhatnak.

28. §. Ezen kisebb előlegek kamatmentesen adatnak és azok után 1881. év végeig az illető kölcsönvevők részéről törlesztési járulék nem fizettetik; 1882. évtől kezdve számitandó 10 év alatt azonban ezen előlegek törlesztésére évenkint azok 10 százaléka fizetendő ez állami kölcsön alap részére.

Ezen kisebb kölcsönök is jelzálogilag biztositandók és a jelzálogul lekötött ingatlan birtok 50 százalékát meg nem haladhatják.

A ki oly kamatmentes kölcsönt igénybe vesz, kamatozó kölcsönre igényt nem tarthat.

29. § Az előző §-ban emlitett 500.000 forintnyi kölcsön összeg évi járulékait az államkincstár fizeti és az egyes adósok által befizetett törlesztési részletek az ezen törvényben engedélyezett sorsolási kölcsön nyeremény kötvényeinek vásárlás utján eszközlendő törlesztésére forditandók; vagy ha a vásárlás a kötvények árfolyama miatt előnyösen eszközölhető nem volna, a befizetett összegek az állami alap javára gyümölcsözőleg használandók fel.

30. §. További 8,900.000 forint jelzálogos biztositék mellett kárvallott magán épitkezőknek nyujtandó kölcsönökre forditható, a következő feltételek alatt:

1. Az egyes kölcsönök az illető kölcsönvevők ingatlan vagyona értékének csakis 50 százaléka erejéig engedélyezhetők;

2. az egyes kölcsönök 10,000 frtnyi összeget meg nem haladhatnak;

3. oly kárvallott magánépitkezők, kiknek ingatlan vagyona jelzálogi bekeblezésekkel van terhelve, csak akkor részesülhetnek kölcsönben, ha az igénybe veendő kölcsönösszeg erejéig jelzálog-hitelezőiktől elsőbbségi bekeblezési engedélyt eszközölnek ki.

31. §. A kárvallott egyes kölcsönvevők az általok felvett kölcsönökből a pénzügyminiszter által megállapitandó törlesztési terv szerint hátralevő tőkét az évjáradéki részletek lejárata előtt egyszerre is lefizethetik, mely esetben a befizetett összeg az állami kölcsön alap javára gyümölcsözőleg lesz elhelyezendő.

32. §. A mennyiben az előző §-ban meghatározott egyenként 10,000 frtnyi maximál összeget meg nem haladó kölcsönök az 1881. év végeig terjedő idő alatt a rendelkezésre álló alapnak $^2/_3$ része erejéig nem vétetnének igénybe, a mondott időn tul 10,000 frtnál magasabb összegben is 40,000 frtig adhatók kölcsönök épitési czélokra; ezen nagyobb kölcsönök azonban összesen 2 millió frtnál többre nem emelkedhetnek.

33. §. A 27. és 30. §§-ok értelmében engedélyezendő kölcsön összegek mérve s a jelzálog értékének megállapitása iránt bizottság határoz, melynek elnökét és 3 tagját a pénzügyminiszter a 13. §-ban jelzett módon nevezi ki, 3 tagját pedig Szeged város közgyülése választja.

A bizottság elnöke fel van jogositva a bizottsági határozat végrehajtását felfüggeszteni; ha az elnök e jogával él, a pénzügym. határoz.

34. §. A Szeged városnak a jelen törvény 22-ik §-ában emlitett czélokra, valamint a városbeli lakosoknak házaik felépitésére adandó kölcsönök után fizetendő évi járulékok a szegedi kir. adóhivatalnál fizetendők be és innen a m. kir. központi állampénztárba szállitandók.

35. §. Az évjárulékok előirásánál és befizetéséről vezetett könyvek a 32. §-ban emlitett ellenőrző bizottság által bármikor megtekintethetnek.

36. §. A magánépitkezőknek nyujtott kölcsön összegek az 1868. évi LIV. t. cz. 389. §-ában érintett tekintetek alá esvén, mig a szándékolt épitésre nem fordittatnak, sem átruházás, sem birói foglalás és végrehajtás tárgyát nem képezhetik.

37. §. Azon esetre. ha az árvizkárosult szegedi lakosok részére engedélyezendő kölcsönökre fenntartott 9.400,000 frt 1882. év végeig egészben nem vétetnék igénybe, a fenmaradt összegből 500.000 frt Szeged városnak kölcsönül adható, ha ezen kölcsön szükségét igazolja és annak felvételéhez a belügyminiszter engedélyét kieszközli.

38. §. Ezen törvény kihirdetés napjával lép érvénybe és végrehajtásával a belügy-, pénzügy-, a közmunka- és közlekedésügyi és az igazságügyminiszterek bizatnak meg.

Budapest 1880. április 4.

Gr. Szapáry Gyula s. k.
pénzügyminiszter.

Törvényjavaslat

Szeged sz. k. város ujjáépitésének keresztül viteléről, s az erre szükséges költségek viseléséről.

1. §. Szeged sz. k. város belterületén, az 1879. évi XX. t. cz. 5. és 8. §-a értelmében megállapitott épitési terv keretében a következő középitkezések és munkálatok lesznek keresztül viendők:

a) a tiszai rakpart;
b) a tiszai állandó hid;
c) két körut;
d) négy nagy sugárut;
e) három kis sugárut;
f) a tervezetbe foglalt közkertek;
g) laktanya a közös hadsereg használatára a Mars-téren!
h) két falazott főcsatorna;
i) a vár lerombolása;
j) a szabályozási terv folytán szükséges kisajátitások eszközlése.

2. §. Ezen munkálatok, a szegedi kir. birtosság, illetve az államkormány által szervezett épitészeti hivatal által lesznek a megállapitott összhangzatos terv alapján keresztül viendők és 1883. évben befejezendők.

3. §. Ezen törvény 1. §-ának a) és b) pontjai alatt foglalt munkálatok keresztülvitelére szükséges költségeket az állam viseli s az elkészült épitményeket minden viszteher nélkül a város örök tulajdonába bocsátja át.

A város ezen középitmények jövedelmét s-ját háztartása javára fordithatja; tartozik azonban a hid- és rakpart-összesitett jövedelmeinek 10 százólját, mint ezen épitmények fentartására rendelt alapot, elkülönitve kezelni és ezen alapból a hidat és a rakpartot évenkint javittatni és folytonosan kifogástalan állapotban tartani.

4. §. Ezen törvény 1. §-ának c—j) pontjai alatt felsorolt épitkezések Szeged város által és annak terhére lévén teljesitendők, az ezekkel egybekötött költségek a város részére kötendő kölcsönből fedezendők.

Arról, hogy a Szeged sz. k. város terhére eső épitési alap mily módon állittassék elő külön törvény intézkedik.

A szobán levő munkálatok czéljára keresztül viendő kisajátitások utján nyert területek elárusitásából 1884-ik évi január hó 1-sö napjáig befolyó összegek, az épitési alap növelésére az állampénztárba lesznek beszolgáltandók, ezen összegek azonban az épitkezések befejeztével eszközlendő végleszámolásnál, egészben Szeged város javára tudatnak be.

5. §. A miniszterium felhatalmaztatik, hogy az állami hivatalok számára szükséges épületeket 1884. év végéig felépittesse, ugy azonban, hogy az államkincstárt terhelő épitési költségeknek megfelelő tőkeösszeg évi kamatja a Szegeden levő állami hivatalok elhelyezése után 1878. évben fizetett lakbérösszeget meg ne haladja.

Az állami épitkezésekre szükséges területeket, a tervben e végre kijelölendő helyeken, Szeged város tartozik kiszolgáltatni s azon esetben, ha az emlitett állami épületek a fennebb kitüzött határidőben felépittetnek, azon területek minden kárpótlás nélkül az állam tulajdonába mennek át.

6. §. Ezen törvény a kihirdetés napjával lép életbe és végrehajtásával az összminiszterium bizatik meg.

Budapesten, 1880. április 4-én.

Gr. Szapáry Gyula s. k.
m. k. pénzügyminiszter.

KÖZGAZDASAG.

Csongrádmegye léte és a kormány.

(Két czikk.)

Egy éve mult a borzasztó vizkatasztrófának, mely Szegeddel együtt Csongrádmegye egy részét megsemmisitette.

A király azt mondta, hogy „Szegednek lenni kell“, s a kormány e királyi szózat, s az egész világ részvétének hatása alatt azon van, hogy az Alföld megsiratott metropolisának romjain, mint a király igérte, egy szebb Szeged épüljön.

Helyesen van. Az egész ország érdeke az, hogy Szeged legyen és szebb legyen, mint volt. A kormány azonban, fájdalom, ugy látszik, az alföldi metropolis teljesen kimeriti figyelmét, gondját és erejét, s addig, mig itt milliókat áldozva lázasan folyik a munka, a mult tavaszszal szintén rommá lett Algyő és Tápé községek biztonsága érdekében semmi, vagy mondhatni semmivel határos kevés történik. — Két község 5000 lélekre menő, tiszta magyar ajku lakossága néz ismét a bekövetkezhető vizvész pusztitásai elé.

E két község védelmére szolgáló védgátakat fentartó társulat kormánybiztosa, Kende Kanut, országgyülési képviselő volt, kit minden hivatalos takargatások daczára is, első sorban terhel a vád, hogy az ő hanyagsága a főok, hogy Algyő és Tápé megsemmisült, s másodszor az ő mulasztása lesz oka, ha e két község megmaradt romjain a Tisza árja ujra dulni fog.

Kende Kanut ur ezt összetett kezekkel nézte. Egész nyáron át a két falu lakossága tétlenül hevert; mert a társulatnak kormánybiztosa nem gondolt rá, hogy az önhatáruk védelmére szolgáló gátakat, — csak kenyeret adjanak nekik, — szivesen hozzák szegények védképes karba. Kende Kanut csak 1879. okt. 6-án hitta össze a társulatot, tehát a munkaidő legjobb napjainak eltelte után. Ekkor a megrongált, s részben semmivé tett gátak védképes karba helyezésére szükséges kubikos munkát kiadta vállalkozóknak ugy, hogy midőn a társulat e kormánybiztosi vállalkozóknak egy kubikméter föld behordásáért 80 krt fizet, ezek ugyanezért a munkáért a kubikosnak 50 krt fizetnek. Az összes kiadás két ötöde tehát kidobott pénz lesz. Ez eljárss ellen akkor Tápé község kiküldötte tiltakozott is; mert a társulat maga épen ugy megtudta volna e gátakat saját kubikosaival csináltatni, mint a kormánybiztos az ő vállalkozóival. Azzal a különbséggel, hogy mig a kormánybiztos vállalkozói 100,000 frtból 35 ezer frt vállalati hasznot eltesznek a két nyomorult község rovására, addig a társulat nem tett volna el egy krajczárt sem. És Tápé község kiküldötte hiába igyekezett meggyőzni ezen eljárásnak hátrányáról a kormánybiztost és hiába tiltakozott ellene.

Ez azonban csak számitási könnyelműség; az azonban már vétkes és példátlan mulasztás, hogy a kormánybiztos csak az év munkaidejének vége felé fogatott e gátjavitási munkához, minek eredménye az lett, hogy a gát készületlenül várja a bekövetkezhető áradást. A gát szakadásos részein csak annyira ment a munka, hogy a 20 lábnyi viz már elönti a községeket; pedig ha annak idején hozzáfognak a munkához, akár kétszer is teljesen védképes karba lehetett volna helyezni a gátat. Kende nagy késöre lemondott, a nélkül, hogy müködése eredményeül a keserü vádak egész sorozatánál egyebet emlékül hagyott volna hátra.

Nem tudjuk, hogy ki jön helyébe, ugy halljuk, hogy a kormány Horváth Gyula országos képviselő urat akarja kinevezni. Nem tudjuk, hogy Csongrád megyében miért kell képviselő s épen erdélyi képviselő kormánybiztosul. Mi itt a megyében azt hiszszük, hogy ha már okvetlenül képviselő kell, saját képviselőink csak közelebb állnak hozzánk s már a választókhoz kötött viszonyuknál fogva is nagyobb érdekeltséggel viseltetnek ügyünk és érdekeink iránt s több erélyre vannak utalva, mint egy érdekeink iránt teljesen idegen, viszonyainkkal és helyzetünkkel teljesen ismeretlen ember. És miután szerintünk a kormánybiztossághoz nem az országos képviselőség és épen kormánypártiság az egyetlen és nélkülözhetlen qualifikáczió, a kormány a képviselőház körén kivül is megtalálja megyénkben és talán itt inkább mint a képviselőházban, az illető társulat ügyeinek rendezésére a kormánybiztost. Mert hiába csak aki itt közöttünk él, a kinek sorsa a Tisza árja által a mienkével együtt van veszélyeztetve, az van inkább utalva hatványozott erőfeszitéssel müködni védelmünkre.

Mindszent, Csongrádmegyének 10,000 lelket számláló községét az ősök oda épitették a Tiszának természetes állapotában árviz által soha nem ostromolt partjára. E község most a Tisza-szabályozás előtt természetes magaslatot képezett legjobb földjeivel együtt, minden nagyobb áradás esetén a vizvész pusztitásának, az elöntés veszélyének van kitéve. A Tisza árjának elgátolása hozta fejére e vészt, mely a megsemmisitéssel 1876 óta már harmadszor fenyegeté.

Mindszent községe, hogy a valódi árterek vizmentesitésének, tehát saját kárára mások érdekei védelmének őt jogosan nem illető terhétől szabaduljon, a 76-iki vizvész után rögtön folyamodott a miniszteriumhoz, hogy a mennyiben az ő határa az ártérfejlesztés alapját képező 30-iki viz magasság szerint egyfelől a mindszent-apátfalvi, másfelől a Bökény-Mindszent Tisza-szabályozási gátaknak központjául szolgált; de a 76-ik évi rendkivül magas viz után megszünt vizmentes magaslat lenni, ennél fogva a gátolás által ezen állapotot előidézett két szomszéd társulatok egyikének vagy másikának tétessék kötelességévé a két társulat gátja közé eső Mindszent és határa védelmére gátat épiteni.

A miniszteriumnál először azon véleményben voltak, hogy Mindszent községének e gát kiépitése saját érdeke; később azonban sok huza-vona után kezdték belátni, hogy Mindszent nem oka annak, hogy a Tiszamenti árterek vizmentesitettek; de sőt épen e vizmentesités oka annak, hogy Mindszent vizvészszel fenyegettetik, s belátták, hogy miután e kérdéses két társulat gátjának a mindszenti természetes magas partok megszüntek kötpontjául szolgálni, tehát e két társulat saját árterét meg nem védelmezheti a nélkül, ha a mindszent-apátfalvi és bökény-mindszenti társulati gátak egymással össze nem köttetnek; azért el is rendelte a közlekedési miniszter és kötelességévé tette a mindszent-apátfalvi társulatnak e gát kiépitését.

A társulat azonban nem akarja a gátat csinálni, folyamodott a miniszterhez, hogy változtassa meg rendeletét és oldja föl őt ezen gátépités terhe alól, s a miniszter vajudik a kérdés megoldásával. Hetek, hónapok telnek, a tavaszi vizvész maholnap itt lehet nyakunkon, s a mult évek védelme által anyagilag kimerült Mindszent apellál anyagi képtelensége mellett az igazságra, törvényre és miniszteri rendeletre, mely szerint a határa védelmére szolgáló gát kiépitése, s jövőre a védelem terhe nem őt, hanem a mindszent-apátfalvi társulatot illeti.

A tehertől menekülni akarás e község lételét veszélyeztető, harczának egy erélyes miniszteri szó véget vethetne. De a közlekedési miniszteriumnak évek kellenek, még ez ügyet elintézi. S nem elég, hogy ezen miniszteri vajudással Damokles kardja van lebegtetve Mindszent felett; de a miniszteri szaktanácsadók Mindszent község és a mindszent-apátfalvi társulat, tehát a közvetlenül érdekelt felek javaslata ellenére a kérdéses gátat akképen tervelik kiépitetni, hogy ez által Mindszent beltelkének egy része (150 ház) és kenyere betermésére szolgáló legjobb földjéből mintegy 2000 hold a Tisza árjának dobatnék oda. — A község anyagi tönkretételével járó e miniszteri terv ellen Mindszent községe tiltakozott. A közlekedési miniszteriumban azonban valakinek nagyon érdekében állhat a terv valósitása; mert erősen állnak mellette, s azzal indokolják, hogy a jelzett területek ártérben hagyásával épitendő gát kevesebbe kerül, mint ha a gát akképen épittetik, hogy általa Mindszent egész beltelke és a 30-iki vizszinen fölül álló határa vizmentesittessék.

Azon vonal, melyen Mindszent községe kivánja a kérdéses gátnak épitését és azon vonal közötteső területek, melyen a miniszter terveli a gátépitést, mind egy talpalatnyiig magasabban fekszenek a 30-iki vizszinmagasságnál, tehát a kormány oly területeket tervez itt a Tisza árjának dobni ki, melyek a fönnálló törvények értelmében még ha gát mögött fekszenek is, nem vonhatók valamely társulat árterébe. Ez a terv tehát törvényellenes, s emellett nemcsak egy anyagilag ugyis megrongált szegény község legjobb, legértékesebb földjét akarja teljesen értéketlenné tenni, hanem magát az államkincstárt is megtámadja; mert 150 ház és 2000 hold első osztályu földadóját semmisitené meg.

Meg van tehát benne támadva a törvény, a község és az államkincstár érdeke; de azért a miniszteriumnál állnak mellette és erőltetik, bár Mindszent községe ellene tett fölterjesztésében azt is kitüntette, hogy ezen terv valósitása 100.000 frttal drágább, mint a község terve szerinti épités.

Ily helyzetben van Mindszent. „Küzd, hogy a Tiszaszabályozás által nyakára zuditott, meg-meg ujuló vizvész elleni védekezés óriási terhe azokra hárittassék, kik ezt neki okozták, kiket ennek viselése jog és törvény szerint illet, küzd, hogy megmeneküljön ránézve vészes miniszteri terv foganatositásától, s e küzdelemben anyagilag kimerülve, habozva áll, várja sorsát egy, a mult években rögtönzött, a mult tavaszi vizvész által hagyott állapotban levő gátrom mögött. Ne adja az isten, hogy nagyobb viz legyen az idén; mert Algyő, Tápé községét követni fogja Mindszent. — S ezért a felelősség a kormányt fogja terhelni; mert figyelmeztetve volt, s ő vajudik ahelyett, hogy Mindszent létbiztonsága által követelt és évek óta sürgetett erélyes intézkedést tenne. Sima Ferencz.

Orsz. magyar gazdasági egyesület.

— A marhatenyésztési szakosztály ülése. —

Az orsz. magy. gazdasági egyesület marhatenyésztési szakosztálya ma délután **Lónyay** Gábor elnöklete alatt ülést tartott. Az ülésen Tormay Béla tanár akarta előadni tapasztalatait a szarvasmarha tenyésztés terén és érdekében tett utazásairól, azonban nem lévén hosszabb idő előadása megtartására, a szakosztály néhány feliratot tárgyalt. Igy először is a győrmegyei egyesület feliratára — mely különösen az állatorvosok kiképzésének mikéntjére vonatkozik.

Tormay Béla reflektált. Mindenekelőtt ténynek tartja szóló a nevezett felirat amaz állitását, mintha a budapesti állatorvos intézet primitiv volna. Ez igenis ki van fejlődve és nem ez az oka annak, hogy kevés az állatorvos. Az a baj, hogy nincsenek javadalmazva. Utal Franciaországra, a hol az egyes departement-ok ösztöndijjal látnak el ifjakat, a kik aztán némi viszonzásul az illető megyékben müködnek bizonyos ideig. — Nálunk is igy kellene tenni, mert a mostani viszonyok között, a mikor a legjobb esetben is csekély az állatorvos javadalma, nem is lehet e téren több erőt látni. Ez az egyik szükség. A felirat másik része azt kivánja, hogy minden ember-orvos állatorvos is legyen. Ez nem lehet. Legfölebb köteleztessék állatorvosi tanfolyamot is végezni, mert addig, a mig az állategészségügyet a mezőgazdaság viszonyai szerint nem rendezzük, addig elkerülhetlen szükséges, hogy pl. a megyei orvos értsen az állati járványokkoz s a megyei állatorvossal karöltve képes legyenek a járványokat megszüntetni. De ez a részleges tanfolyam legyen kötelező, mert mint rendkivüli tárgyat, nem hallgatja a tanuló.

A felirat harmadik része arra vonatkozik, hogy az állatorvosi tudomány népszerüsittessék. E végett egy népszerü e fajta folyóirat kiadását véli szükségesnek Tormay.

Ezután áttér a szakosztály a tenyészkerületek mikénti beosztásának kérdésére.

Lónyay Gábor azt hiszi, hogy ezt a kérdést közigazgatásilag nem lehet eldönteni, hanem csak az egyesületektől bekért adatok alapján lehetne valamit tenni.

Tormay Béla megjegyzi, hogy az adatbeszerzéssel már többször csalódtak, mert a hány szem, annyit lát. Ausztriában pl. nem az egyes vidékekre bizták az adatok beszerzését, hanem egészben kiküldöttek négy embert, a kik a tartományt négy részre osztva, pár év lefolyása alatt össze szerezték a megkivántató adatokat. Itt is ugy tanácsolná, hogy szakemberek küldessenek ki, mert mystifikálná magát a czél az egyesületeknek esetleges téves adatai által. Igy még a munka is egyöntetübb lesz. E szakembereket a kormány dijjazná, s e tárgyban általában fölirna az egyesület a kormányhoz. A szakosztály osztozott e nézetben, s az inditványt elfogadta azon megjegyzéssel, hogy ily szakemberek volnának a szaktanintézetek tanárai, a kiket müködésükben aztán az egyesületek támogatnának.

Máday Izidor óhajtaná, hogy a megyék hivassanak föl, hogy a marhafajták eredetét, azok fejlődési viszonyait és a vidék természetét, stb. irják össze s ez a munkálat szolgálna előmunkálatul azoknak a kiküldendő szakférfiaknak, a kik ugy sem járhatnak be minden megyét apróra. A szakosztály ez utólag előadott nézetet is elfogadta s elhatározta a szerint intézkedni. Megbeszéltetnének ez előmunkálatok alapján az elvek, ezek utmutatásai után indulnának ki a szakértők.

Birly ez alkalommal azt is óhajtaná belevétetni a feliratba, hogy a hágatási kényszer tárgyában is intézkedjék a kormány. Néhány megye hozott is rendszabályt, a melyeket a miniszterium megerősitett, de azóta (1878) csak irott malaszt ez az intézkedés, mert a vármegyék nem foganatositották. Fölkérendő a kormány, hogy legalább azokban a megyékben, a hol ily intézkedések hozattak és jónak fognának bizonyulni, azok vitessenek keresztül. A szakosztály Birlyneke javaslatát helyesnek találta s azt elfogadta kimondván, hogy szükségesnek véli ez intézkedés előkészitését a szarvasmarha tenyésztésre nézve is törvényileg.

A vorarlbergi állatbiztositó társulat megküldte alapszabályait és jelentését figyelembevétel végett. A szakosztály kiadja Zlamál Vilmos egyet. tanárnak tanulmányozás végett, hogy mi módon volna ilyen nálunk is keresztül vihető.

A lembergi gazdasági egyesület átirata, a melyben kérdést intéz az iránt, hogy gazdasági egyesületünk minő intézkedést tett a bécsi vásár rendezésre vonatkozólag a magyar marhák eladása iránt fenforgó nehézségek elháritására, — kiadatott Tormay Bélának, hogy 5 más szakértőkkel vitassa meg a kérdést, s tegyen arról jelentést. A Tormay előadása a pénteken délután tartandó szakosztályi ülésre maradt.

A pesti polgári kereskedelmi testület,

Ma végre megtartotta közgyütését, bár a tagok ismét kevés számmal jelentek meg. Strasser Alajos elnök megnyitván az ülést, előterjeszté az elnöki jelentést, a mely szerint — fájdalom, a testület igen szük körben forgott a kereskedelem érdekeinek felkarolásánál. Csak is a Pest és Bécs között létrehozott második gyorsvonat létrehozásában van dicsérendő része, de azután itt van az egész működés. A pénztári jelentésből kiemeljük, hogy a testület bevétele volt 15.800 frt, kiadása pedig 14,100 frt, a maradvány 1600 frt. A vagyonmérleg 241,000 forintot tüntet fel. Ezek után **Hubenay** József szólalt föl, a ki őszinte örömét fejezte ki a felett, hogy a testület oly fényesen megczáfolta az ellene emelt németségi vádakat, midőn a mai gyülés lefolyása alatt magyar nyelven hallhatott minden jelentést. Ezért köszönetet szavaz a testületnek, s különösen azon vezérférfiaknak, a kik magyarosodásunk érdekei mellett buzgó harczosokként müködnek. A kereskedelem érdekeiben tett müködést azonban kevésnek találja szóló, különösen akkor, midőn az ipar terén mindenütt mozgalom tapasztalható. Fölhivja a testület figyelmét a szakosztályok megalakitására, mert csak ez apparátus felállitása által hiszi a kereskedelem érdekeinek megvédését, illetőleg előmozditását elérhetni. Inditványozza ezután Hubenay, hogy a testület intézzen kérvényt a kereskedelmi miniszterhez a keresk. akademiák, illetőleg a keresk. középiskolák fölállitása végett, s hangsulyozni kivánja, hogy addig is, a mig ezek felállittatnak, az eddigi államsegélyt, a mely ujabban elvonatott a budapesti kereskedelmi akademiának visszaadassék. **Strasser** Alajos válaszolva az inditványra, azt pártolja s a testület nevében igérte, hogy annak megvalósitására törekedni fog. Igy az inditvány elfogadtatott. **Gerstinger** István a vasárnapi iskolákról tesz jelentést, s inditványozza, hogy jövőre csak a testületben bekebelezett tagok tanonczai fogadtassanak be a vasárnapi iskolába. Ez inditvány — **Adám** Károly pártoló felszólalása után egyhangulag elfogadtatott, mire a közgyülés véget ért.

Borászat.

* **Az országos phylloxera bizottság** ma d. u. 5 órakor ülést tartott a földmivelési, ipar- és kereskedelmi miniszterium helyiségében Kenessey K. osztálytanácsos elnöklete alatt.

Mindenekelőtt Cserháti tanár tett jelentést a Keszthely vidékén végrehajtott irtásról. E szerint Koller szölejében a kilencz inficiált tőke a biztonsági övvel együtt kiirtatott, a talaj négyszögmeterenkint 220 gr. szénkéneggel mérgeztetett. A Becker-féle szőlőben az irtás nem foganatosittatott ezuttal; miután az őszi megelőző vizsgálatból nem tünt ki teljes bizonyossággal — ha csakugyan van e phylloxera jelen s miután minden oknélküli turkálása a mintaszerü uj szőlőnek sok kárt okozna a tulajdonosnak. — A bizottság az eljárást tudomásul vette. — Kimondatott, hogy a többi inficiált területek irtása április hó közepéig halasztassék el, miután e helyeken az irtást vizsgálatnak kell megelőznie. Szóba jött h[...] valjon nem kellene-e az egyes megyék által készitett philloxera statutumokat, helybenhagyás előtt az orsz. phylloxera bizottságnak kiadni véleményadás végett? — E kérdésre Zalamegye azon szigoru szabályzata szolgáltatott okot, melyszerint Mesesgyörk községében, még a venyigét sem engedték a szegény népnek haza vinni tüzelés céljából. — A többség főleg Kerntler és Molnár felszólalása után oda nyilatkozott; miszerint a mit miniszteri szabályrendelet megenged, azt egyes megyei hatóságoknak sem lehet eltiltani.

Végül az albizottság felhivatott, hogy mielőbb ülést tartson s ezen készitse el részletesen ama javaslatokat, melyek Peér sorsára s a pancsovai kisérleti állomásra vonatkoznak; eddig is különös engedély mellett a vitis Solonis és a York Madeira ellentálló venyigékből néhány db elültetés és megfigyelés végett Pancsovára küldetni határoztatott.

Iparügyek.

— **A szabadkai általános ipartársulat**, népes közgyülést tartott e hó 1-én. Az elnöki jelentés előadja, hogy a magas belépti dijak 10 frttól 2 frtra leszállittatnak, társulati tagok részére tagsági igazolványok készitettek, felszabaditandó iparostanonczok részére — kik az iskolát is jó sikkerel végezték, oklevelek adatnak ki; a város ipariskolai czéljaira a vagyon 6%-a forditatott; a társulat tagja lett az országos iparegyesületnek a vagyon gyarapitása körül határozott előmenetelt tanusitott, 350 frt tiszta tőkéjéből 200 frtot a hitelegylet alapitására fordit: a helyi és országos vásári helypénzeknek helybeliek részére való leszállitása végett emlékirat nyujtatik be a városi törvényhatóságnak és a magas kormánynak, az iparosok szegődtetése, szabaditása és összeirása iránt a választmány intézkedett, munkaszerzések körül szivesen segédkezik és a mi fő, tisztán az iparosok részére keblében „általános ipartársulati hitelegylet" czimmel segélypénztárt alakit. Rácz Vilmos a választmány nevében referál a választmány megállapodásairól, a segélypénztár alakitására nézve. Tervbe vétetett ugyanis 25 frtjával részvények kibocsátása s kezdetben, az alapitó tőkén kivül legalább 10,000 frt üzlettőke létesitése; a készpénz a helyb. két pénzintézetnél fog gyümölcsöztetni, a testület egyébként önállóan fog müködni saját e czélra külön közegei utján. Kölcsönöknél a váltó kizáratik, személyes hitelre azonban tekintettel.

Az elnöki jelentés tudomásul vétetvén a segélypénztár mellett melegen felszólal Fischer Fülöp ur s részletesen is hangsulyozza annak fontosságát, miután a közgyülés egyhangulag elfogadta a tervbe vett intézmény életbeléptetését, a részletek kidolgozására 10 tagu bizottságot küldött ki.

— **Lipcsei nemzetközi kiállitás.** A Lipcsében 1880. évben tartandó nemzetközi kiállitásra küldendő tárgyak vámkezelése iránt a pénzügyminiszter elrendelte, hogy az 1880. évi márczius 19-től május 18-áig Lipcsében a német birodalom és Ausztria-Magyarországban levő esztergályosok és képfaragók részére tartandó kiállitáson leendő részvétel a magyarországi kiállitóknak megkönnyittessék, utasittatnak a magyar kir. vámhivatalok, miszerint a kiállitásra kivinni czélzott áruk tekintetében lényegileg azon szabályok szerint járjanak el, melyek a cs. kir. pénzügyminiszterium 1854. évi november hó 9-én 19.501. M sz. a. kiadott körrendeletében az 1855. évi párisi ipar és gazdasági kiállitás alkalmából megállapittattak. A kiviendő tárgyak t. i. mint a bizonytalan eladásra kivitt áruk az előjegyzési eljárás szerint lesznek kezelendők.

Az esetleg el nem adott áruk vámmentes visszahozatalára a kiállitás bezárásától számitandó három havi határidő tüzetik ki.

— **A vasforgácsok megvámolása.** A vámtarifához tartozó betüsoros árulajstromnak a vasforgácsokra vonatkozó határozmányai nem vágván össze kellőleg a vámtarifával, a vasforgácsok ugyanis inkább vashulladéknak, mint vasreszeléknek lévén tekintendők s igy tehát a vámtarifa 52 a) tétele szerint 100 kilogramonként 50 krral vámolandók, a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium egyetértőleg a cs. kir. pénzügyi és kereskedelmi miniszteriumokkal, a betüsoros árulajstroma módosittatott.

Magyarországi kereskedelmi czégek.

— Kivonat a „Központi Értesitő" április 1. számából. —

I. Czég-bejegyzések.

a) **Egyes czégek**. Fleischmann Simon, Simon Fleischmann Budapesten (Fleischmann, szül. Budaspitz Nina 1500 frt készpénz hozománya) bj. a keresk. és vtörvényszéknél márczius 12. — Papirszőnyegek és diszitések Sieburger, Papier-Tapeten und Dekoration, Ludmilla Sieburger, Budapesten. Czégtulajdonos Sieburger Györgyné, szül. Komorniczky Ludmilla asszony papiros-, szönyeg- és diszités üzlet tulajdonosnő Budapesten, bj. a budapesti k. keresk. és váltótörvényszéknél márczius 12. — Josef Bernhardt kovács-iparos Budapestén, bj. ugyanott márczius 12. — Leichtner Benő, Benő Leichtner bizományi és ügynökségi üzlettulajd. Budapesten, bj. ugyanott márczius 12 — Grünberger A. H., A. H. Grünberger czégtulajd. Grünberger Áron és Béla ékszerészek Budapesten, bj. ugyanott márczius 12. — Adolf D. Weisz, Weisz Adolf bizományi bork. Budapesten márczius 15. — Beck J., J. Beck Budapesten. Beck Joachim bizom. és term üzlettulajdonos, márczius 15. — Steiner M. Mór, Moritz M. Steiner Budapesten, fakeresk., márczius 15. Kabdebó Ferencz Gyó-Tölgyesen, a csik-szeredai tszéknél márczius 6. — Zeisler Mihály, Michael Zeisler Szigetváron, rőfösk. a kaposvári kir. törvényszéknél márczius 15. — Drágits Ignácz Déván, (Drágits Ignáczné szül, Aradi Matild asszony 4017 frt hozománya) a dévai kir. tvszéknél január 23. — Kohn Markus Petrozsenyben, (Kohn Markusné szül. Steiner Katalin asszony 2862 frt 50 krnyi hozománya) ugyanott január 23. Vitéz Géza kecskeméti terményk. az ottani tvszéknél február 4. — Bartscht Alajos, Alois Bartscht Aradon (az aradi kir. törvényszéknek, mint keresk. hatóságnak 1880. évi 2058. sz. a. kelt itélete folytán, az I. kötet, 93. lapján, 73. iktató szám alatt ezen czég ellen elkönyvelve volt 3000 frt, készpénz hozomány, ujolag Bartsch Alajosné, szül. Bakay Ilka javára bj. márczius 4. — Avéd János Gyó-Ujfalun, a csik-szeredai kir, törvényszéknél márczius 6.

b) **Társas czégek**. „Körmendi takarékpénztár" Körmenden. Leitner András igazgatósági tag mint czégvezető kitöröltetett. (A február 16-ki közgyülési jegyzőkönyv szerint Leitner József igazg. tag és Munczer Antal felügyelő bizottsági tág kitöröltetett, ezek helyett pedig Pásonyi Antal igazg. taggá, Luttieh Ernő pedig felügyelő bizottsági tag ujonnan választattak meg.) A szombathelyi kir. törvényszéknél deszember 19-én 24/3. sz. a. — „A M.-Szigeti népbank-részvénytársaság" M.-Szigeten, (igazgatósági tagok: Cseresznyés Gyula, Breznay Pál, Kovács József, Kovács Béla, Bucsényi István, ifj. Szarka József, Szilágyi András, Vékony Antal, Birder Antal, Páczka László, kik közül mindenkor kettő közösen a társaság pecsétje hozzányomásával jegyez alá. Az alapszabályok 1879. november 16-ról keltezvék. A társaság olcsó kölcsönök közvetitésére alakult 25 éves 300 névre szóló 25 frtos részvénynyel. Határozatok a hivatalos és egy helyi lapban tétetnek közzé. Bejegyeztetett a m.-szigeti törvényszéknél január 10-én. — Kapdebo és Simon Gyergyó-Tölgyesen. (Czégtulajdonosok: Kapdebo Ferencz és Schmidt Simon. Szerződés felmutatva nem lett. A társaság képviseletére mindkét fél jogositott) a csikszeredai kir. törvényszéknél febr. 17-én és márczius 17-én. — Székesfehérvár takarék- és előleg társulata az osztrák-magyar első általános tisztviselő egyletnek, szövetkezett korlátolt felelősséggel Székesfehérvártt (a február 8-ki közgyülési jegyzőkönyv szerint Janisch Móricz és Viczenty Pál igazg. tagok töröltettek és a helyökbe választott Jaldánay Miklós és Csekó Lajos bejegyeztettek) a székesfehérvári tvnél márcz. 22, — Az „Anker" élet- és járadék-biztositó társaság magyarországi vezérügynksége Budapesten, czégvezető Böhm, ki rendesen a már bejegyzett Goldner Fülöppel jegyez, a budapesti k. és váltó tvnél márcz. 15. — Zentai gőz- és kádfürdőrészvénytársaság Zentán, czégvezetők Révay N. János, Rothner Sándor és Glücksthal Adolf. A társulat 1879. aug, 24-én alakult. Székhelye Zenta. A vállalat czélja a közszükségletnek megfelelő gőz- és kádfürdő alapitása 30 évre. Tőke: Zenta várostól nyert telek, melyért, ha a vállalat megszünnék a városi pénztárba 1000 forint fizetendő éa 150000 db tégla 5000 frt értékben, továbbá 15000 frt, felosztva 300 névre szóló 50 frtos részvényre, melyre előlegesen 12200 frt fizettetett be. Az igazgatóság elnöke dr. Révay N. János, a czég nevében jegyez igazgató vagy a pénztárnok egy választmányi taggal. Bejégyeztetett a szabadkai tvnél márcz. 11. — Csorba és Löffler női ruhakelme kereskedelmi üzlet Brassóban, a brassói tvnél bej. márcz. 15. Gavosdi hengermalom részvénytárs. Lugoson, czégvezetők Deutsch Gerson S. és Deutsch Fülöp bj. lugosi tvnél márczius 17. — Székesfehérvári takarékpénztár Székesfehérvárott, czégvezető Ziehy Jenő gróf bj. a törvszéknél márczius 15. — Móori önsegélyző népbank Mooron, czégvezetők Dokasz Mór és Rimell Lajos bj. székesfehérvári tvnél márczius 15.

II. Czégtörlések.

a) **Egyes czégek**. Th. Harren Budapesten a ker. és v. tvnél márcz. 12. — H. Wurm Budapestén a ker. és v. tvnél márczius 15. — Leop. J. Rothauser Budapesten a k. és v. tvnél márczius 15. — Zeisler D. Szigetvártt, a kaposvári tvnél márcz. 15.

b) **Társasági czégek**: Fuchs und I. Weiser Kassán, a tvnél márczius 16.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Gabnatőzsde.

— ápr. 7.

Buzában ma kezdetben igen csendes volt a forgalom, mivel a tulajdonosok kinálataikkal igen tartózkodók voltak, hogy ez által a vételkedvre buzditsák a vevőket; utóbbiak azonban ezen várakozásnak nem feleltek meg, mivel egyfelől malmaink a csekély fogyasztásók következtében igen el vannak látva készlettel s csak is olcsó áron hajlandók vásárlásokat tenni, másfelől pedig magán üzéreink nek az utóbbiak szolgálnak irányadóul. Észlelve később a vásárlási kedv hiányát, s miután még külföldről is lanyha jelentés is érkezett, a tulajdonosok sürgös kinálatokat kezdtek tenni, ennek ellenében vevők olcsóbb árakat követeltek, mely követelésnek a tulajdonosok által elég is tétetett, annyiban, hogy finomabb 15—20 krral alább rendelt minőségüt azonban 20—30 krral voltak kénytelenek olcsóbban adni, s igy az egész napi üzem lanyha irányzat mellett mintegy 10—12000 m.-m.-ra rugott.

Hivatalosan a következő kötések lettek jegyezve:

Buza. Tiszavidéki: 300 m. m. 76·8 kilo 12·75 frt. 300 m. m. 76·4 k. 12·75 frt. 1000 m. m. 76·5 k. 12·80 frt. 100 m. m. 78·5 k. 12.— frt.

Pestvidéki: 200 m.m. 76·1 k. 12.15 frt. 200 m. m. 76·5 k. 12·25 frt. 400 m. m. 74·8 k. 12·40 frt.

Bácskai: 1700 m. m. 75·2 k. 12·20 frt.
Becsei: 12·50 m. m. 75·3 k. 12.55 frt.
Marosi: 400 m. m. 76·7 k. 12·72½ frt.
Aradi: 300 m. m. 75 k. 12·05 frt.
Felsőmagyarországi: 300 m. m. 76·4 k. 11·75 frt. Vegyiték.
Szokvány: 1200 m. m. 75·5 k. 12 — frt.
Mind három havi időre adatott el.

Rozs s más gabonanemekben nem volt forgalom, az árak tengeri kivételével mely 15 krral ajánltatott olcsóbban változatlanok maradtak. Az irány lanyha.

Határidőüzletben igen csekély volt az üzlet, az árak azonban nagyobb kinálatok s külföldi lanyhább tudósitások bevételével csökkentek. **Szokványbuza** tavaszra 30—35 krral. b. tengeri máj.—juniusra 20 krral, zab tavaszra 5 krral.

Hivatalosan jegyeztetett.
Szokványbuza tavaszra 12.10—12.20
Bánáti tengeri május-juniusra 7.80— 7.85
Zab tavaszra . . . . 7.15— 7.20

Déli 12 óráig felmondatott 2500 mm. tavaszi buza f. hó 12-ére.

Délelőtt eladatott.

Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 12.20—2500 mm. 12.25.

A déli tőzsdén eladatott

Szokványbuza tavaszra 10,000 mm. 12.10.
Bánáti tengeri május-juniusra 2500 mm. 7.75—2500 mm. 7.80—2500 mm. 7.78.
Őszi buza szeptember-októberre 2500 mm. 10.40—
Zab tavaszra 1400 mm. 7.20.

Délutáni tőzsdén

Eladatott:
Szokványbuza tavaszra 2500 mm. 12.08, 2500 mm. 12.10, 2500 mm. 12.17½.
Őszi buza szeptember—októberre 2500 mm. 10. 45 kr.
Bánáti tengeri máj.—juniusra 2500 mm. 7.79, 2500 mm. 7.82.
Zab tavaszra 1400 mm. 7.15.

Esti zárlat

Szokványbuza tavaszra és b. tengeri máj.—juniusra valamivel szilárdabb lett; zab tavaszra azonban 5 krral olcsóbban kináltatott; jegyeztetett:

Szokványbuza tavaszra 12.20—12.30.
Őszi buza szept.—októberre 10.45—10.50.
B. Tengeri május—juniusra 7.85—7.90.
Zab tavaszra 7.10—7.20,
Káposzta-repcze augusztus — szeptemberre 13.¼—13⅜.
Rozs 9.90—10.10.

Terménytőzsde.

Terményekben a forgalom gyenge. Zsirféle lanyha, disznózsir, városi, hordóval együtt 62 áru, falusi szalonna 55.50 áru, fehér asztali szalonna 58 áru, füstölt 63 áru

Értéktőzsde.

Bismarck lemondásának hire nem gyakorolt nagyobb befolyást a tőzsdére. Részint azért, mert a lemondási szándék már többször ismétlődött, de ténynyé nem vált soha, részint pedig mert a mostani lemondás oka igen jelentéktelen. Kezdetben észrevehető volt ugyan némi lehangoltság, de később midőn Bécsből is nyugodt és kedvező jelentések érkeztek, az árak teljesen visszanyerték ebbeli szilárdságukat. Állampapirok közül vasuti kölcsön kerestetett és magasabban fizettetett. Bankok olcsóbbak. Helyi papirok közül malmok kináltattak. Váltók és valuták nem változtak.

előtőzsdén

Osztrák hitel 285, 286,20. Magy. aranyjáradék 103,95. 104,25-ön köttetett. A

déli tőzsdén

Magy. vasuti kölcsön 126.50—127 köttetett, magy. aranyjáradék maradt 104.10 pénz, osztr. hitel 285.70—286 vásároltatott. magy. hitel 272 pénz, első magyar iparbank 166, magy. jelzálogbank 52-ön köttetett. Malmok közül Lujza 276—273, Pannonia 13·50, Viktoria 475, Valutákban az üzlet csendes, tiszai 256, győr-gráczi 148, közuti (ex szelvény 25 frt) 381—374-en vásároltatott. Fővárosi takarékpénztár 432, Ganz és társa 463—466, Athenaeum 528, serfőzde 528-on köttetett; arany záloglevél 117-en vásároltatott. Husz frankos 9.49½-en köttetett.

Esti tőzsde.

Habár a tőzsdén meg voltak győződve, hogy az öreg Vilmos semmi esetre sem fog megválni öreg kanczellárjától, mégis kellemes benyomást gyakorolt, midőn a tőzsde e nézetet egy berlini távirat által is megerősitve látta. Az egész forgalom sokkal élénkebb és barátságosabb volt, az irány kellemesebb és szilárdabb és a forgalomba jött árfolyamok emelkedtek.

Osztrák hitelrészvény 286.20-on indult meg, emelkedett 286.80-ig, de valamivel lanyhább bécsi jegyzésre visszament 286.40-ig és zárul a berlini táviratra szilárdan 286.80-on.

Magyar hitelrészvény per ultimo 282.75-ön köttetett.

Magyar aranyjáradék élénken vásároltatott 104.30—104.65-ig és zárul 104.67½.

Magyar vasuti kölcsön az esti tőzsdén is kerestetett és 127.25-ön vásároltatott.

Magyar leszámitoló és váltóbank 122.50-en kerestetett.

Egyéb értékek is kerestettek, de kötés egyikben sem jött létre.

Hivatalosan kiadott liquidaczionalis árfolyamok:

Magyar aranyjáradék . .	104.15
„ hitelrészvény . .	172.—
M. leszámitoló és v.-bank	122.—
Osztrák hitelrészvény . .	286.—
Angol-osztrákbank . .	152.—

A vetések állása.

Kaposvár, apr. 5. A mult heti tartós, átható jó meleg eső, s ezután bekövetkezett meleg napok uj életet adtak mezőségeink, veteményeinknek. A jóltevő, jókor jött eső nemcsak az iszapot, sárt mosta le az őszi vetésekről, de életet ad azoknak, s ki látta buza és rozstábláit eső előtt, s ma nézi meg, alig ismer rájok, néhány nap alátt akkorát nőttek, gyarapodtak. A buzavetések általában ritka évben teleltek ki oly erőteljesen, gazdagon mint az idén; egészségesek, rovaroktól mentek, s igy a legnagyobb mértékben reményt keltők; az eső pedig csak nevelte a bizalmat. A rozsvetések ritkábbak ugyan, néhol a hó megnyomta és a viz; de azért általánosan véve itt nincs baj, mert a jelenlegi kedvező időjárás megbokrositja, gyarapitja ezt is. A tavaszi vetések, mint árpa, zab, melyek a tartós tavaszi hidegek alatt ki nem kelhettek, buján kelnek, s a koraiak már szépen zöldelnek is. A régi jó tavaszi napokból kaptunk néhányat, tán hoz is szerencsét, mire ugyan nagy szükségünk van. Legelőinknek is sokat használt az eső, kezdenek zöldelni s igy a birkanyájak valahára a zárt istálókat elhagyhatják: ideje is volt, mert a hosszu tél folytán gazdáink egészen kifogytak a takarmányból, még szalma sincs, holott ez elég termett a mult évben — mag nélkül!

Tata, apr. 6. (Az „Egyetértés" tudósitása.) Mindamellett, hogy a tavasz beköszöntése óta még mindeddig nem voltak valami szép meleg napjaink, az időjárás a vetésekre nézve a legkedvezőbbnek mondható. A száraz fagyok a melyek földmivelőink nézetének oly pessimistikus szinezetet adtak, nem okoztak oly nagy kárt és csak egy része, a nagyon késői, gyenge vetéseknek szenvedett nézetem szerint némileg valamit, mert repcze a mi vidékünkön nem termesztetik, és ami netán más terményekben kár volna, a bekövetkezendő szép meleg időjárás még mindent helyrehozhat, mert a mostani esőzések következtében a rovarok kipusztultak, illetőleg nem fejlődhettek, a föld nedvességgel eléggé van ellátva, ugy hogy ha az időjárás april - május hónapokban kedvező leend, mindennemü vetések gyorsan és szépen fognak fejlődhetni. A tavaszi vetés 10 nap óta kedvező körülmények közt eszközöltetik.

Aratási eredmények a főváros határában.

Ez érdemben a fővárosi statisztikai hivatal érdekes adatokat tartalmaz s különösen a most kiadott 1878 és 1879. évi aratási eredményekről szóló kimutatás is igazolja, hogy az összes kenyérterményekre nézve igen kedvezőtlen volt az 1879-ki évi termés, különösen mezei gazdaságunk főczikkében, a buzában volt legkedvezőtlenebb. Őszi buzánál ugyanis csak félannyi, rozsnál egy harmaddal, árpánál egy negyeddel kevesebb az átlagtermés 1879-ben, mint 78-ban volt; csak a kukoriczánál közelitette meg az az idei termés a tavalit. Burgonyában is, melyet pedig a főváros környékén 1251 hektárnyi területen termelnek, csak félannyi átlag-termés mutatkozott, mig az 1513 hektárnyi területü kaszálón, bükkönynél, luczernánál a termés tavalyhoz képest alig változott. — Bortermés volt Budapesten 1878-ban fehér 100,953, vörös 28.188, 1879-ben fehér 89.401, vörös 33,270 hektoliter, elfogyasztatott 1877—8-ban 54 200, 1878—9-ben 242,500 hektoliter; a becs- és eladási ár volt 1877—8-ban a mustnál 5 frt 82, a kész bornál 6 frt 92, 1878-9-ben a mustnál 5 frt 75 kr. a kész bornál 7 frt 38 kr.

Marhavásár.

Berlin, ápril 5. Eladásra felhajtatott; 2545 szarvas marha, 4847 sertés, 1242 borju és 10.627 birka. A szarvasmarhaüzlet az felhajtás következtében még lanyhábban folyt le, mint a mult héten, de az eladók szivósan ragaszkodtak az előbbi árakhoz, melyek következők: első rendü 58—60. másodrendü 50—54, harmadrendü 4245, negyedrendü 30—35 márkon 100 fontonként A sertésüzlet valamivel élénkebb és az árak is jobbak és a következők: legjobb mecklenburgi és pomerani 58—60. falusi 51—56. oroszországi 47 50, bakonyi 58—60 márka 100 fontonként. Borju fontja 45—50—55 fillér, fontja 45—55 fillér.

Gyapju.

Pozen, april 4. Az élénk forgalom egész váratlanul az ünnepek alatt is fentartotta magát és külföldi kereskedők és gyárosok az ünnepek alatt is jelen voltak. Összesen eladatott mintegy 1800 mm. Egy grossenheimi gyáros vásárolt 400 mm. legfinomabb pozeni és lengyel posztógyapjut 67—68 tallérjával; thüringiai gyárosok körülbelül 600 mm. finom pozeni szövetgyapjut 60 tallérjával; egy berlini nagykereskedő 300 mm. jobb minőségü pozeni posztógyapjut 59—61 tallérjával; egy lipcsei nagykereskedő 150 mázsa közép posztógyapjut 57—58¼ frtjával is egy sprembergi gyáros 100 mázsa szövetgyapjut 58 tallérjával. — A határidőüzlet még mindig nem mondható élénknek is csak is egyes kötésekről hallani. Részint a kereskedők tartózkodók, részint az eladók követelnek magasabb árt, ugy hogy a kötés létrejövetele sok akadályba ütközik.

Szesz.

Temesvár, apr. 2. Nyers. hordó nélkül, szilárd 10.000 l. % 34.50—35 frtig. Finomitott hordó nélkül szilárd 10,000 l. % 37.00—37.50.

Arad, apr. 1. Kész áru nagyban 34.75 hordó nélkül; részletben 35.50 hordó nélkül, 38.00 hordóstól per 100 liter %.

A vas- és szénpiaczról.

Az előttünk fekvő jelentések szerint a vasüzlet helyzete Amerikában nem változott, mert a kereslet belföldi és skót nyersvas után még mindig csekély és az árak hanyatló iránya sem változott; ellenben aczélsinek megtartották utolsó jegyzésüket és nagyobb forgalomnak is örvendtek.

Angliában tartós a lanyhaság a vasüzletben, habár az elszállitások még mindig jelentékenyebbek, mint a mult év megfelelő időszakában. Másrészről azonban a készletek jelontékeny mérvben növekednek a rakárakban. A nyersvas piacz helyzete Glasgowban tartósan nyomott. Wolverhamptonban bádog és katlanok erősebben kerestetnek, mint a többi gyártmányok. Nyersvas gyengén kerestetik, de az ár még tartja magát.

A gépépitészet, valamint hajóépitészetben igen élénk a tevékenység és a vasöntődékben is nagy élénkség uralkodik. Szén és koksz jól kerestetik. Belgiumból a hirek pár hét óta kedvezőbbek. Amerikából ujabb megrendelések érkeztek sinekre és az irány általában sokkal szilárdabb s sok reményre jogosit. Charleroi kerületben a szénüzlet nagyon csendes és az árak is hanyatlottak valamivel. Kötések azonban még mindig előfordulnak és a termelők is meg lehetnek még elégedve a jelenlegi árakkal.

Párisból jelentik, hogy a szénpiacz helyzete most inkább a fogyasztókra kedvező, most az árak a jelentékeny szállitások következtében leszálltak a normalis niveaura. A vasüzlet iránya csendes és a jegyzések, ha nem magasabbak is, mindenesetre szilárdak. Nyersanyag most igen ritka. A megrendelések száma most csekély ugyan, de remélik, hogy az épitési saison kezdetével, ez jelentékenyen növekedni fog.

Vidéki piaczok.

Tata, ápril 6. (Az „Egyetértés" tudósitása). Üzletünkben semmiféle lendület nem észlelhető, a hozatal piaczunkra nagyon kevés és csak jó aratás után van kilátás arra, hogy üzletviszonyaink javulni fognak, a mi ugy földmivelőink, mint kereskedőink érdekében bizony már ohajtandó lenne.

Ujvidék, apr. 5. (Az „Egyetértés" tudósitása.) Gabonapiaczunkról semmi ujat nem jelezhetek. Behozatal gyenge, vételkedv tartozkodó, árak szilárdak. Lisztforgalom élénk. Időjárásunk gyönyörü szép meleg tavaszi napok. A Duna vizállása 2.75 s rohamosan apad.

Temesvár, apr. 6. (Temesvári Lloyd.) Buza uj 73 kilo 11.40—11.60, 74 k. 11.65—11.75, 75 k. 12.10—12.25, 76 k., 12.50—12.60. Rozs ó 9.80—10.00. Árpa uj 9.70—9.80. Zab uj 8.50—8.60. Tengeri 8.20—8.25, Repcze uj 7.15—7.25. Métermázsánként.

Vegyes közlemények.

⁂ **A budapest-zimonyi vasut** kiépitése tárgyában a B. Corr. állitása szerint a magyar kormány Fremy-vel jelenleg nem folytat tárgyalásokat.

⁂ **A német kereskedelmi szerződés**. A német kormány azon kérdést intézte az osztrák és magyar kormányaihoz, hogy hajlandó lenne-e Ausztria-Magyarország, a junius végével lejáró legtöbb kedvezményt nyujtó kereskedelmi szerződést továbbra is meghosszabbitani, mivel most már kevés kilátás van arra, hogy a német birodalmi gyülés julius elsejéig az esetleg létrejövő kereskedelmi szerződésről szóló törvényjavaslatot letárgyalhassa. A „Bup. Corr." értesülése szerint mind a magyar, mind az osztrák kormány elhatározta, hogy e kérdésre igenlő választ ad, de egyuttal a végleges kereskedelmi szerződés iránti tárgyalások folytatását fogja sürgetni. A provisorium időtartama fölött később fognak határozni.

⁂ **Három bukás**. Ujvidékről irják nekünk: Szkitsák András vászonkereskedő az elmult héten csődöt mondott. A passzivák 28 ezerre rugnak, az aktivák 20 ezerre. A bukott vászonkereskedő a hitelezők megkeresésére elzáratott. — Mayer Károly vasárus szinte az elmult héten került csődbe s a hitelezők az összes vasárukat biróilag lefoglalták. Passzivái 70—80 ezerre mennek. Megbukott még városunkban Schneller Gyula füszerkereskedő s öszszes árui birói zár alá vétettek Ez már a 6-dik bukás ez évben itt Ujvidéken s az ujvidéki kereskedők nem nagy dicsősége, mert hitelük nagyon megingott. Hirlik, hogy még egynehány kereskedő benyujtja a kulcsot.

⁂ **Az üzletnyitások és beszüntetések 1879-ben.** Budapesten a mult évben — mint a statisztikai hivatal kimutatásából látjuk — nyilt összesen 2127 üzlet, megszünt pedig 962. Ebből iparüzletekre esik 855 nyitás, 447 szünés; forgalmi üzletekre 94 nyitás, 14 szünés; kereskedelmi üzletekre 1124 nyitás, 447 szünés; személyes szolgálatra 54 nyitás, 24 szünés. — Ezenkivül keletkezett még 411 italmérés és megszünt 277 italmérés.

⁂ **Választási mozgalmak a tőzsdén.** Pár nap óta a tőzsdén szokatlan élénkség uralkodik. Nem mintha valami rendkivüli hausse vagy baisse szolgáltatna erre alkalmat, hanem azért, mert a tőzsde már szombaton tartja közgyülését és ekkor választatnak az uj tőzsdetanácsosok. A tanács mult év névsora valószinüleg csak kevés változást fog szenvedni. Uj tag fog választatni az elhalt Lányi Jakab és uj a leköszönt Russó Áron helyébe. Ez utóbbi leköszönésének okáról még csak most értesittettünk. Egy rendelet szerint ugyanis csak az lehet tőzsde-tanácsos, ki magyar állampolgár is. Russo ur inkább lemondott tisztjéről, mintsem megszerezze a magyar állam polgári jogot. — Nincs semmi megjegyzésünk nagyszerü elhatározására. Még egy hirt kell itt registrálnunk, mely örvendetesebb. A tőzsdei tagok egy nagy része közt ugyanis erős mozgalom indult meg Koeflin eddigi tanács tag ellen. Nem akarják ujra beválasztani, mert — nem tud magyarul. — Végre itt közöljük még a mult évi tanácstagok

névsorát: Aebly Adolf, Altschul Simon, Altstätter Rezső, Baronyi Benedek, Beck Miksa, Beimel Jakab, Brüll Ármin, Deutsch Károly, Gschwindt Mihály, Gold Zsigmond, Heller Gábor, Holitscher Manó, Jálics Kálmán, báró Kochmeister Frigyes, Koechlin Ödön, Kohner Zsigmond, Krausz Lajos, lovag Lányi Jakab (meghalt), Maerle Márkus, Mauthner Zsigmond, Nagel Ármin, Neumann Frigyes, Pirnitzer Jakab; Russo Aron (leköszönt), Schweiger Márton, Strasser Alajos, Ullmann M. G., Wahrmann Mór, Weisz Berthold, és Weismann Mór urak.

⁂ **Az indigó-ügy.** Emlitettük, hogy Sarlay János, szarvasi tanár, legutóbb Beliczey, békésmegyei főispántól ajánlatot kapott aziránt, miszerint békéscsabai birtokán indigót termeszszen. Az ajánlat husz holdról szólott egyelőre. Beliczey Zsilinszky M. utján bővebb értekezésbe bocsátkozott Sarlayval, mely értekezésből reánk nézve annyit érdekes megtudni, hogy Sarlay az idén már nem megy le Beliczeyhez, mivel az idő nagyon előrehaladott, s a sok megszerezni való eszköz, s egy szóval a beszerzése is meglehetős időt vesznek igénybe. Sarlaynak ugyan vannak némi eszközei de Szarvason; ezeket átszállitani Békés-Csabára, meg kijavitani: sok időbe kerül. Hanem a jövő évben mindenesetre hozzá fognak az indigó-termeléshez. Beliczey maga nagyon érdeklődik az ügy iránt és pedig annyival is inkább, mivel ő volt az ellenőre Sarlay tanárnak Szarvason, hol is a tisztelt tanár ur több éven át tett indigó termelési kisérleteket egyenesen a kormány megbizásából, csak kisérleteket, mondom, mert nagyobb mértékben nem történt termelés. Jelenleg Sarlay tanár Péklán van, hova tegnapelőtt ment el a földmivelési miniszter által küldve, hogy két holdnyi homokos földön csüllenget (Isatis tinctorea) vessen el s majdan kisérleteket tegyen, ha alkalmas-e ama föld az indigóra nézve. Kedvező esetben — ugylátszik — a kormány maga is nagyobb gondot akar forditni ez ügyre. Ez annyival inkább óhajlani való volna, mert ezáltal nemcsak, hogy egy tudományos s ügyének élő polgár örülhetne hosszas munkájának érdemlett jutalmán, de közgazdasági tekintetben is saját országának hirnevét terjesztené a kormány, a mire bizony jó lélekkel elmondhatjuk, hogy szükségünk van. Még annyit megemlitek, hogy Sarlay a mult és az azelőtti évben Dőry Dénes birtokán Puszta Paradicsomon (Tolna) termelt indigót igen szép sikerrel.

⁂ **Osztrák aranyjáradék.** Mint egy mai táviratunk már jelenti, a kibocsájtandó 20 millió aranyjáradékra tegnap bontották fel az ajánlatokat az osztrák pénzügyminiszteriumban. Ajánlott az:

angol-osztrák bank	89.27
földhitelintézet	89.21
hitelintézet	89.02
Unióbank	88.63
Letéti bank	86.80

Eszerint mint legkedvezőbb az angol-osztrák bank ajánlata fogadtatott el. A pénzügyminiszternek ma volt tehát alkalma megszerezni a meghatározott legkisebb árfolyamot, de arra ő sem gondolt, hogy ily magas ajánlatok fognak tétetni. Az osztrák aranyjáradák tegnapelőtti zárárfolyama 88.65 volt, a tegnapi hivatalos zárárfolyam 89.10; az esti tőzsdén persze már elérte a 90-et.

⁂ **Az aradi gazdasági egylet** f. év junius hó első felében Lőkösházán kapáló és töltögető ekeversenyt határozott megtartani; mindazon gyárosok és kézmüvesek, kik kapáló és töltögető ekék készitésével foglalkoznak és ezen versenyben részt venni szándékoznak, legkésőbben 1880. évi május 20-áig a gazdasági egylet elnökségénél jelentkezzenek. A verseny alkalmával jutalmak, vagy dicsérő oklevelek nem adatnak, hanem a legjobbnak és legalkalmasabbnak talált ekékből a gazdasági egylet a vidéken való terjesztés szempontjából 50 darabot határozott megvenni. A vasuti szállitásról a felek magok gondoskodnak, azonban a kurticsi vasutállomásról a helyszinére való szállitást a gazdasági egylet saját költségén és felügyelete mellett teljesiti.

⁂ **A Körmenden székelő „Vas-zalamegyei első takarékpénztár“** márcz. 14-én tartotta közgyülését. Az igazgatóság jelentéséből kiemeljük a következőket:

a) mult évi forgalmunk 5 millió 619.733 frt 73 krt tett;

b) tartalékalapjaink 6514 frt 78 krral szaporodtak s igy azok 17.601 frt 83 krra emelkedtek fel;

c) tartalékbetét állományunk növekedése 49.167 frt 46 krt tesz;

d) nagyterjedelmü üzletkörünkben előfordult hiteligények gondos kielégitést nyertek;

e) a mult üzletév a csatolt mérleg szerint 19.085 frt 62 kr. tiszta jövedelmet eredményezett;

f) részvényeinkből törvényszéki engedély mellett 111 darabot vásároltunk vissza és semmisitettünk meg, minélfogva részvénytőkénk 165.000 frtról 153,900 frtra szállott alá és igy a lefolyt évi nyeremény 1539 érvényben levő szelvényre oszlik.

Az igazgatóság által előterjesztett és a felügyelőbizottság által is helyeselt nyeremény felosztási javaslat egyhangulag elfogadtatván, melyhez képest a mérlegben kimutatott 19.085 frt 62 krból a fiókpénztárak és hivatalnokoknak járó 494 frt 15 kr dijak és a hivatalszolga jutalmazására adandó 23 frt 47 kr levonása után még a közgyülés rendelkezésére álló 18.568 frt 1539 részvényre 12 frtjával osztalékul kifizettetni határoztatott.

⁂ **A közlekedési eszközök** tökélyének fényes példájáról volt alkalma legközelebb meggyőződni mindazoknak, kik a „Strathleven“ hajót Londonban láthatták. E hajóval, egy valóban merész vállalkozás kisérlete lett eredménynyel végrehajtva, a minnem más, mint Ausztráliából — Angliába friss hust szállitani. Egy tekintélyes londoni czég, Mac Ilwraith, Mac Eacharn és társa, a leadenhall-utczai kereskedők, a mult hó elején egy szakbizottságot hivtak magukkal az emlitett hajó fedélzetére, a czélból, hogy e bizottság megvizsgálván az uj-szerkezetü hajó „élés-kamráját“ (meet room) és az ebben lévő Ausztráliából érkezett fris hust, véleményt nyilvánitana az iránt, vajjon ezen tett kisérlet jogosithatja-e nevezett czéget arra, hogy a fris husnak Ausztráliából Angliába történendő szállitását gyakorlatilag nagyban is foganatosithassa. A hajó éléskamrája u. i. külön e czélra lett szerkesztve, illetve olyképen berendezve, hogy e kamrában elhelyezett husneműek folytonosan fagyos állapotban legyenek tarthatók. Mult év november hó 29-én hagyta el e hajó Sidney városát, 55 db. marha és 357 db. juh husával terhelve. Innen még Melbourneba ment, hol ujból szaporitotta e nyers hus mennyiséget 3 darab marha és 205 darab juh husával, ugy hogy az összes hus mennyisége mintegy 33 tonna volt. — Melbourneból mult év deczember hó 6-án indult el terhével a hajó, mely a Suecz-csatornán át ez év február hó 2-án érkezett Londonba, és igy a nyers hus több mint két hóig utazott. A „Strathleven“ hajó hus-kamarája egy géppel van ellátva, melynek müködése által a kamrában oly légujulás idéztetett elő, melynek mérséklete átlagos 4—6 fok volt 0 alatt. A hajó 23 napig volt a forró égalj alatt és a vöröstengeren is 32—33 fok volt a mérséklet 0 felett. Mindezen hőmérsékletek mellett semmi nehézséggel sem járt a léghütő gép segélyével a kamra mérsékletét 4—5 fok hidegben tartani, — és pedig a nélkül, hogy szükségessé vált volna a gépet folyton müködésbe tartani. — A Londonba érkezett hus a legkitünőbb minőségünek találtatott. — A bizottság az emlitett hajó fedélzetén reggelizett, és a legjobb izünek találta az ausztráliai husokat. — Ezen kisérlet vérmes reményekkel tölté el az emlitett londoni czéget. — Ausztráliában ugyanis nagymérvüleg előhaladott állapotban van az állattenyésztés, és a legjobb karban lévő vágó marhának darabja ötször sőt hatszorta olcsóbb, mint Angliában, — ennélfogva kifizeti magát a nyers husnak onnan történendő behozatala. Emlitett czégnek, a behozott ausztráliai hus minden angol font után 15—18 kr tiszta hasznot hozott. E szerint, ha sikerül nekik hetenként 100—150 tonna nyers hust szállitani Angliába, ugy e mellett valóban fényes üzletet csinálnak. A müszaki téren tett óriási haladás, müszaki vivmányoknak a gyakorlati életre történendő remek alkalmazásáról tesz tanubizonyságot az itt emlitett vállalkozás is. — A Strathleven hajó ily felszerelése, és igy a nyers hus importnak sikere James Campbell mérnök érdeme.

⁂ Jegyzék. Közvetlen közlekedés Bécs és Konstantinápoly közt Orsova és Bukaresten át.

F. évi april 15-dikével a Rustcsuk-várnai vonalon a mult évben is fenállott vonatok a forgalomba bevezettetnek, ugy hogy a fenti naptól kezdve a Bécs Konstantinápoly via Bukarest-várnai uton Rustcsukon történik az éjjelezés, és az utazás számára Konstantinápoly felé és vissza — a mult nyári évadban fenállott menetterv érvénybe lép. Az indulás Bécs és Budapesttől tehát f. évi április 15-től gyorsvonattal minden csütörtök és hétfőn, a megérkezés Konstantinápolyban vasárnap és kedden történik. — A forditott irányban Konstantinápolytól a megérkezés Budapest és Bécsben gyorsvonattal folyó hó 19-től minden hétfőn és pénteken történik. — Az utazási időtartam e vonalon Bécstől Konstantinápolyba 2 nap és 21 óra forditott irányban 3 napig fog tartani.

Napirend április 8-án.

Naptár. Csütörtök. Kath.: Dénes pk. Albert. Prot.: Apolonius. Görög-Orosz: márcz. 27. Matrona vt.
Képviselőház ülést tart d. e. 10 órakor.
Muzeumban nyitva van a természetiek tára d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Fővárosi tanács ülést tart d. e. 10 órakor.
Fővárosi közmunka tanács ülést tart d. u. 4 órakor.
Eszterházi képtár nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Orsz. képzőmüvészeti tárlat kiállitása nyitva d. e. 10—12 d. u. 2—4.
Muzeumi könyvtár d. e. 9 órától d. u. 1 óráig.
Akadémiai könyvtár nyitva d. u. 3—7 óráig.
Egyetemi könyvtár d. u. 4 óráig nyitva.
Magyar daltársulat este a Komlókertben előadást tart.
Az állatkert nyitva egész nap.

Árverés ma a fővárosban. Glück Mór 43663 frtra b. ingatl. (torony-u. 1.)

Hajóforgalom.

April 7-én a Duna balpartján a következő vizijárművek kötöttek ki: Lajos Mihály 1 dereglye 350 mm. fehér márványkő Süttőről. — Freund és Trebicser m.h. „Mariska“ 380 mm. kukoricza Paksról. — Hacz Anna m.h. 4. számu 32,000 db tégla Sződ-Rákosról.

Kivonat a hivatalos lap aprilis 7-ik számából,

Árverések a fővárosban. Mayer Albert 7091 frtra b. ingatl. május 3. (torony-u. 1.) Weisz Józsefné 6500 frtra b. ingatl. april 19. (torony-u. 1.)

Árverések a vidéken. Kis Vincze János 4470 frtra b. ingatl. april 26. Félegyházán, Péchy Gábor 3146 frtra becs. ingatl. május 13. Méhteleken (Szatmárnémeti), Borza Togyer 334 forintra b. ingatl. april 20. B.-Szt.-Miklóson (Belényes), Stier Ferencz 950 frtra b. ingatl. május 4. Szegzárdon, Bogathy Lászlóné 616 frtra b. ingatl. május 11. P.-Helmeczen (Ungvár), Németh Ferencz 670 forintra b. ingatl. május 12. Szombathelyen, Fluszmann Julia 750 frtra b. ingatl. május 11. Nagyszombaton, Horneska Tamás 566 frtra becs. ingatl. Drahóczon (Nyitra). Rosin Jou 780 frtra b. ingatl. május 8. Nagyszebenben, Vrbatsky Vlada 638 frtra b. ingatl. május 7. T.-Becsén, Neubrand Éva 375 forintra b. ingatl. april 26. Szent-Ivánon (pestvidéki tsz), Drdol György 835 frtra becs. ingatl. május 7. Dettváron (Zólyom), Lukovits Ignácz 205 frtra b. ingatl. május 7. Hidaskürtön (Galanthán), Rusz Kandin 382 frtra b. ingatl. május 7. Tiboron (N.-Enyed), ifj. Tóth János 280 frtra b. ingatl. april 29. Sziget-Szt.-Miklóson (pestvidéki tsz), S. Tóth Lucza 700 frtra b. ingatl. apr. 20. Kecskeméten, Hamar Lajos 1917 frtra b. ingatl. apr. 22. Pannon (Nyitra), Grabovitsky Jakab 1050 frtra becs. ingatl. május 4. Nagyszebenben, Mozola János 425 frtra b. ingatl. május 5. Mihalkován (Zólyom), öreg Matola Iván 1213 frtra b. ingatl. május 24. N.-Kanizsán, Kovács Mihály 560 frtra b. ingatl. april 21. Kecskeméten, Dezső Samu 1080 frtra b. ingatl. május 10. Répcze-Szemerében (Sopron), Széka Jov 645 frtra b. ingatl. april 15. Ó-Hodoson (Belényes), Szalai János 625 frtra b. ingatl május 19. N.-Fencsen (Szombathely), Loderer János 800 frtra b. ingatl. május 7. Dettván (Zólyom), Kovács János 351 frtra b. ingatl. april 17. Alsó-Eörsön (Veszprém), Gotia Jon 774 frtra b. ingatl. május 10. Paplakain (Nagyszeben), László Pál 3614 frtra b. ingatl. april 30. Szürthén (Ungvár), Kollmann Mihály 1613 frtra b. ingatl. april 23. Csernegyházán (Temesvár), Kiss Péter 800 frtra b. ingatl. april 20. Ó-Kanizsán. B. Nagy Zsuzsanna 402 frtra b. ingatl. april 13, Mezőturon, Penecz Mátyás 452 frtra b. ingatl. május 25. Perlasin (Csáktornya), Tschanitz József 800 forintra b. ingatl. april 21. Rohonczon (Kőszeg), Farkas József 609 frtra b. ingatl. april 22. Kis-Czetényen, Albrich György 225 forintra b. ingatl. april 29. Mardoson (Medgyes), Hertelendy György 8000 frtra b. ingatl. május 18. Gasztonyban (Szt.-Gotthard), néhai Vucsin Gyorgye 1380 frtra b. ingatl. april 22. Mehallán (Temesvár), Kostyán Mária 663 frtra b. ingatl. april 23. Prekopán (Turócz-Szent-Márton), Zotter Mátyás 1215 frtra b. ingatl. május 12. Gyanafalván (Szt.-Gotthard), özv Matyesits Balázsné 329 frtra b. ingatl. május 11. Mihalyoveczen (Csáktornya), Vesze Mitru 430 frtra b. ingatl april 27. B.-Örvényesen (Belényes), Matejcsik Jánosné 379 frtra b. ingatl. april 26. Zaharon (Ungvár), Schinmann János 491 frtra b. ingatl. april 24. Módoson, Szikszay Tamás 440 frtra b. ingatl. május 10. Szerednyén (Ungvár), Szarukán Gergely 500 frtra b. ingatl. május 26. Nagyváradon, Markovics Jakab 1105 frtra b. ingatl. apr. 29. N.-Lázon (Ungvár), Okolicsányi Ödön 2000 frtra becs. ingatl. april 12. Egerben, Szmrecsányi Gyula 1787 frtra b. ingatl april 30. Jenkén (Ungvár), Lukács Róza 340 frtra b. ingatl. april 29. Sz.-Fehérváron, Diósi Ferencz 475 frtra b. ingatl. Bátorkeszen (Esztergom), Engelmann Ferencz 475 frtra b. ingatl. april 2 . Jánosföldön (Módos), Kamenszki János 391 frtra b. ingatl. május 8. Dettva-Bratkoviczon (Zólyom), id. Czirok József 1845 frtra b. ingatl. april 24. N.-Tanyon (Komárom), özv. Bihary Zsigmondné 2430 frtra b. ingatl. april 2 . Pelbarhidán (N.-Várad), Bielik András 2649 frtra b. ingatl. május 9 Zsolnán, Matyi Borbála 1100 frtra b. ingatl. april 15. K.-Várdán (Nyiregyháza), Dimitrievics Anton 1746 frtra b. ingatl. május 8. Beodrán (N.-Becskerek), Tóth Rozália 965 frtra b. ingatl. május 8. Báron (Győr), Horváth Ferencz 3396 frtra b. ingatl. april 20. Székelyhidán, a pesti rókakopó falka vadász részvény-társaság 571 frtra b. ingói Ujpesten.

A kis lottó huzása.

— April 7-én. —

Prága	28	63	84	35	78
Lemberg	25	33	5	82	61
Szeben	76	66	24	7	29

CSÁVOLSZKY LAJOS
felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos.

NYILT-TÉR.

Papirkárpit gyáros. **Áldási Ignácz** Budapest uj bécsi-utcza 4. sz. ajánl papirkárpit és diszitéseket nagy választékban, tekercse 15 krtól felfelé. Kivánatra mintákkal szolgáltatik. 219

Közvetlen forrásból salon-garniturákat legujabb mintáju (**Renaissance-stilus**) nagy választékban megrendelhetni, üzletem legjobb alkalmat nyujt. — **Minthogy magam készitem a munkát,** természetes is, hogy az árak a legolcsóbbak. Rendes vevők által megrendelt garniturák mindenkor nalam megszemlélhetők. **Terem: I. emelet váczi körut 13. sz.** a lipótvárosi templom átellenében.

Tisztelettel 169

Karner J., kárpitosmester.

Végeladás. Helyiség változás folytán mintaraktáramban bécsi-utcza 4. sz. I. emelet márczius 9-től kezdve több mint százféle mindennemü olcsóbb és finomabb kályhák, kandalok, takaréktüzhelyek, zöld és barna kályhák több mind ezer darab majolica és porczellán diszdarabok servicek stb. egész leszállitott olcsó áron eladatnak. Megtekinthető délelőtt 10-től 1 óráig és délután 4-től 6 óráig.

Fischer J. majolica és kályhagyára.

BUDAPESTI SZINLAPOK.

Nemzeti szinház.

Csütörtök, április 8-án.

EDELSBERG FILIPPIN k. a., a Scala-szinház első énekesnőjének vendégjátékául:

LAHOR KIRÁLYA.

Dalmü 5 felv. Irta Gallet Lajos. Forditotta id. Ábrányi Kornél. Zenéjét szerzette Massenet Gyula. Rendező Ódry Lehel.

Alim	Perotti	Timur	Ney
Kaled	Saxlehner E.	Zitta	Edelsberg E.k.a.
Scindia	Ódry L.	Indra	Tallián

Kezdete 7 órakor.

Népszinház.

ABONYINÉ KOVÁCS ELLA assz. mint vendég.

BOKKÁCSCSÓ.

Nagy operett 3 felv. Szövegét irták Zell F. és Genée R. Forditotta Évva Lajos. Zenéjét szerzé Suppé Ferencz.

Személyek:

Bokkácsccsó	Abonyiné K.E.	Lambertuccsó	Együd
Pietró	Solymosi	Peronella	Jenei A.
Szkaldza	Komáromi J.	Fiametta	Komáromi M.
Beatricze	Sziklai E	Leonettó	Bakonyi
Lotteringi	Kápolnai	Utczai könyvárus	Karikás
Izabella	Csatai Zs.	Marietta	Vasváriné

A harmadik felvonásban előforduló bohóczjáték. Személyei:

Pantalone	Komáromi J.	Árlekino	Egri
Kolombina	Gyöngyösi I.	Szkapino	Pártényi
Brigella	Marton	Narcsiszszino	Vasvári
Polikinella	Enyvári		

Kezdete 7 órakor.

Vasut közlekedési utmutató.

A vonat indul.	A vonatok minősége	Indulási idő
Az osztrák államvaspálya indóházából.		
Budapestről, Vácz, Esztergom, Pozsony, Bécs felé a	gyors vonat	8 óra 10 p. regg.
	szem. vonat	9 óra 30 p. d. e.
Budapestről Érsek-Ujvárig	„ „	9 óra 30 p. este
Budapestről Nagy-Marosig	vegyes von.	11 óra 35 p. d. e.
	„ „	4 óra 55 p. d. u.
Budapestről Czegléd, Szeged, Temesvár, Orsova felé	futár. vonat	10 óra 5 p. este
	szem. „	6 óra 05 p. éjjel
	„ von.	6 óra 55 p. regg.
Budapestről Czegléden keresztül, Szolnok, Arad, Temesvár felé	szem. vona.	7 óra 25 p. „
	„ „	6 óra 3 p. d. u.
Budapestről Czegléden keresztül Püspök-Ladány, N.-Várad, Kolozsvár felé	szem. vonat	7 óra 30 p. regg.
	„ „	6 óra 3 p. d. u.
Budapestről Czeglédig	vegyes von.	3 óra 45 p. d. u.
A magyar államvasut (losonczi) indóházából.		
Budapestről Hatvan, Losoncz, Ruttka, Oderberg felé	gyorsvonat	6 óra — p. regg.
	vegyes von.	3 óra 10 p. d. u.
Budapestről Hatvan, Miskolcz, Kassa, Lemberg felé	szem. vonat	7 óra 42 p. regg.
	vegyes von.	11 óra 3 p. este.
Budapestről Hatvanig	helyi vonat	5 óra 47 p. d. u.
A déli vasut (budai) indóházából.		
Budapestről, Székesfehérvár, Kanizsa, Pragerhof, Trieszt felé	szem. vonat	7 óra 10 p. regg.
	„ „	9 óra 35 p. este
Budapestről, Székesfehérvár, Veszprém, Szombathely, Grátz felé	szem. vonat	7 óra 10 p. regg.
	vegyes von.	11 óra — p. d. e.
Budapestről, Kis-Czell, Pápa, Győr, Uj-Szőny felé	„ „	7 óra 10 p. regg.
Budapestről Kanizsáig	vegyes von.	11 óra —. p. d. e.

A vonat megérkezik.	A vonatok minősége.	Megérkezési idő.
Az osztrák államvasut indóházába		
Bécs, Pozsony, Esztergom, Vácz felől a	gyorsvonat	9 óra 45 p. este
	személy von	5 óra 38 p. d. u.
Érsekujvárról	vegyes von..	6 óra 7 p. regg.
Nagy-Marosról	„ „	12 óra 20 p. d. e.
Orsova, Temesvár, Szeged, Kecskemét felől a	gyorsvonat	8 óra 47 p. regg.
	szem. vonat	7 óra 30 p. regg.
Kolozsvár, Nagy-Várad, Püspök-Ladány felől	vegyes von.	8 óra 31 p. este
	„ „	8 óra 45 p. regg.
	„ „	6 óra 35 p. regg.
Czeglédről	„ „	11 óra 54 p. d. e.
A magyar államvasut (losonczi) indóházába.		
Oderberg, Ruttka, Losoncz felől	gyorsvonat	11 óra 2 p. este
	vegyes von.	12 óra 4 p. d. e.
Lemberg, Szerencs, Miskolcz, Hatvan felől	szem. vonat	7 óra 58 p. este
	vegyes von.	6 óra 14 p. regg.
A déli vasut (budai) indóházába.		
Trieszt, Pragerhof, Kanizsa, Székesfehérvár felől	posta vonat	6 óra 16 p. regg.
	„ „	8 óra 36 p. este
Grátz, Szombathely, Veszprém felől	szem. vonat	8 óra 36 p. este
	vegyes von.	3 óra 13 p. d. u.
Uj-Szőny, Győr, Pápa, Kis-Czell felől	„ „	8 óra 36 p. este
Kanizsáról	„ „	3 óra 13 p. d. u.

Meteorologiai jegyzetek.

A meteorologiai magy. kir. központi intézet időjárási távirati jelentései 1880. évi április 7-ről, reggeli 7 óra.

Észlelési állomás	Légnyomás m. m.	Hőmérséklet C°	Szél iránya	Szél erősség	Felhőzet
Bregenz	751.1	+ 1.9	—	—	borult
Prága	754.2	+ 1.1	D	1	„
Bécs	753.3	+ 2.7	—	—	derült
Sopron	752.5	+ 4.7	Ny	2	„
Magyar-Óvár	753.0	+ 3.6	—	—	borult
Trencsén	751.3	+ 8.1	—	—	köd
Beszterczebánya	752.1	+ 8.0	—	—	eső
Budapest	751.7	+ 8.6	—	—	„
Szolnok	752.3	+ 10.8	D	3	felhős
Debreczen	753.6	+ 11.0	K	1	borult
Ungvár	751.8	+ 11.4	DK	4	„
Szatmár	753.5	+ 12.0	DK	3	felhős
Nagy-Szeben	753.7	+ 7.3	D	3	derült
Orsova	755.7	+ 8.3	—	—	eső
Temesvár	752.6	+ 10.6	DNy	1	borult
Szeged	751.6	+ 8.8	D	3	„
Csáktornya	751.6	+ 5.6	ÉK	1	köd
Zágráb	751.3	+ 7.2	ÉNy	3	eső
Fiume	749.9	+ 11.7	K	4	borult
Pola	746.9	+ 10.4	K	3	„
Lesina	750.5	+ 12.8	K	4	felhős
Selmeczbánya	753.5	+ 6.4	—	—	köd

Vizállás és időjárás.

Április	Névszerint	Méter 0 fölött	Méter 0 alatt	Változik:	Időjárás
7	Budapesten	2.21	—	áradó	esős
7	Pozsony	1.74	—	„	száraz
7	M.-Szigeten	1.34	—	„	derült
7	Szatmáron	2.48	—	apadó	száraz
7	Tokajban	5.67	—	áradó	„
7	Szolnokon	5.04	—	„	borult
7	Szegeden	5.85	—	apadó	felhős
6	Aradon	0.45	—	„	száraz
6	Becskereken	0.74	—	„	„
6	Bezdánnál	—	—	—	—
6	Verbászon	—	—	—	—
7	Eszéken	—	—	—	—
7	Barcson	—	—	—	—
7	Sziszeken	—	1.37	áradó	—
7	Orsován	2.77	—	apadó	felhős

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzetei (azonos a P. Lloydéval) április 7.

Termény	Irány	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm. frtól	Ár frtig	Minőség hektol.	Ár 100 kilogramm. frtól	Ár frtig
Buza							
bánsági uj	szilárd	74	—.—	—.—	75	12.55	12.70
„	„	76	12.75	12.85	77	12.95	13.05
„	„	78	13.10	13.20	79	—.—	—.—
„	„	80	—.—	—.—	91	—.—	—.—
tiszavidéki	„	74	—.—	—.—	75	12.60	12.75
„	„	76	12.85	12.95	77	13.05	13.15
„	„	78	13.20	13.30	79	—.—	—.—
„	„	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
pestvidéki	„	74	—.—	—.—	75	12.55	12.65
„	„	76	12.70	12.75	77	12.85	12.95
„	„	78	13.05	13.10	79	—.—	—.—
„	„	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
fehérmegyei	„	74	—.—	—.—	75	12.55	12.70
„	„	76	12.80	12.90	77	13.—	13.10
„	„	78	13.15	13.25	79	—.—	—.—
„	„	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
bácskai	„	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
„	„	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
„	„	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
„	„	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
északmagyarországi	„	74	—.—	—.—	75	12.20	12.35
„	„	76	12.40	12.50	77	12.60	12.70
„	„	78	12.80	12.90	79	—.—	—.—

Termény	Irányzat	Faj	Minőség hectoliterenk.	Ár 100 kilogrammként frttól	frtig
Rozs	csendes	—	70—72	9.60	9.80
Árpa	szilárd	takarmány	60—62	7.40	7.65
„	„	égetnivaló	62—64	8.—	8.90
„	„	sörfőzdei	64—66	—.—	—.—
Zab	„	—	36—40	7.30	7.50
Tengeri	„	bánsági	75	7.95	8.10
„	„	másnemü	78	7.90	7.95
Repcze	„	káposzta		7.60	7.70
„	„	bánsági		—.—	—.—
Köles	szilárd	—		7.60	7.80
Kendermag	szilárd	—		—.—	—.—

Szokványgabona határidőre			100 kilogramm ára pénzben	100 kilogramm ára áruban
buza	lanyha	tavaszra	12.10—	12.20—
„	„	őszre	—.—	—
tengeri	„	szept.—október	—.—	—.—
„	szilárd	május—jun. 1880	7.80—	7.85—
zab	„	tavaszra	7.15—	7.20—
„	„	őszre	—.—	—
repcze bánáti	„	aug.—szept.	—.—	—.—
		—	—.—	—.—

Szilva lanyha bosn. hord. p. 25.— á. 27.— zsák p. 25.— á. —.— szerb. 24.50 a. p. 25.—
Szesz szilárd régi módu élesztő, hn. p. 35. áru 36.—
Szesz szilárd és uj módu, burgonya p. 37. á. 38.

Értékpapirok

Államadósság		Utolsó árkelet pénz	áru
Magyar vasuti kölcsön	befiz. 170 frt	126 50	127 —
Gömöri államvasuti záloglev.	„ 100 frt	— —	— —
Magy. keleti vasut I. kib.	„ 300 frt	81 75	82 —
„ „ „ II. „	„ 700 frt	95	95 50
Magy. kel. vasuti államkötv. ar.		84 25	84 50
Magy. nyeremény-kölcsön 100 frt		114 75	115 —
„ sorsjegy-kölcsön 50 frt		113 —	114.—
1871-iki magy. államk.-kölcsön v. strl. f. ez. 5%		—.—	—.—
1872-iki „ „ v. strl. f. ez. 5%		—.—	—.—
1873-iki magy. kir. kincstári utalv. f. ez. 6%		—.—	—.—
1874-iki „ „ „ f. ez. 6%		—.—	—.—
Magy. aranyjáradék 6% adómentes		104 20	104 30
„ földtehermentesitési kötvények		92.10	92 50
„ „ „		91.—	91 25

Értékpapirok	Utolsó árkelet pénz	áru
Magy. földtehermentesitési kötvények temesi	90 50	91 —
„ „ 1867. záradékkal	89 50	90 —
„ „ erdélyi	90 75	91 —
Magy. orsz. jel. urbéri válts. kötv. (100 frt) 5%	89 50	90 —
Szőlődézsma váltsági kötvény (100 frt)	92 50	92 75
Magy. kir. pénztárjegyek 6 hóra	100.—	
Osztrák államadósság papirban 5%	73.10	73 30
„ „ ezüst kamat jan.—jul. 5%	73 80	74 —
„ „ apr.—okt. 5%	73 80	74
Osztrák aranyjáradék	88 50	88 75
„ „ kisorsolással 1860-ból á 500 frt.	130.—	130 50
„ „ 1860-ból á 100 frt	132.—	132 50
„ „ 1864-ből á 100 frt	173.—	173 50
„ „ 1864-ből á 50 frt	172 —	173
Pesti városi kölcsöne 1870-ből 6%	101 25	101 75
„ „ „ 1871-ből 5. 6%	101 25	101 75

Osztal. 1878-ra	Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
	Biztositó társulatok.			
200	Első magy. bizt. társ	befiz. 800 frt	3825 —	3900
60	Pannonia viszb. társ.	„ 300 „	1275.—	1300 —
10 —	Pesti bizt. intézet	„ 100 „	—	—.—
—.—	Unio viszbizt. társ.	„ 300 „	187 —	189 —
	Vasutak.			
—.—	Alföld-fiumei	„ 200 „	156 —	156 50
—.—	Arad-körösvölgyi	„ 100 „		
—.—	Báttaszék-dombóvári	„ 200 „	144 50	145 —
. .	Déli vasut	„ 200 „	81 —	81 50
—.—	Éjszakkeleti vasut	„ 200 „	146	146 50
—.—	Erdélyi vasut	„ 200 „	138.50	139 50
—.—	Kassa-oderbergi vasut	„ 200 „	128 —	128 50
—.—	Osztrák államvasut	„ 200 „	279 —	280
—.—	Pécs-barcsi vasut	„ 200 „	194	195
—.—	Tiszavidéki	„ 400 „	246 —	246.50
—.—	Vágvölgyi vasut	„ 200 „		—.
—.—	Osztr. dunagőzhaj. társ.	„ 500 „	613	616
5 —	Budai hegypálya	„ 100 „	89	90
—.—	Pesti közuti vaspálya	„ 200 „	372 —	374
	Bankok.			
	Ált. m. municip. hitelb.	„ 200 „	— —	—.—
—.—	„ „ hitelbank	„ 200 „	272 —	272 50
25 1/12	Anglo-osztrák bank	„ 120 „	152.—	153 —
—.—	Bihari keresk. bank	„ 140 „	—.—	—
24 —	Dettai tak és hitel-egylet	„ 100 „	—.—	—
.—	Horvát leszámitoló-bank	„ 200 „	—.—	—
.—	Iparbank, budapesti	„ 100 „	55.—	58 —
4 —	Kisbirt. földh. intézete	„ 80 „	—.—	—.—
.—	Lipótv. bank rész.-társ.	„ 100 „	62 —	63 —
.—	Magy. ált. földh. részv. ts.	„ 140 „	151 —	152 —
.—	Magy. jelzálog hitelb.	„ 60 „	52	52 50
.—	Osztrák hitelintézet	„ 160 „	286.—	286 50
.—	Osztrák-magyar bank	„ 600 „	841	843 —
—	I. magy. iparbank	„ 200 „	166 —	167.—
8 —	Pesti keresked. bank	„ 500 „	618.—	620.—
45 —	Pest-budai kézm. bank	„ 100 „	84.—	86 —
—	Sziszeki hitelbank	„ 100 „	— —	— —
15 —	„Union“ bank	„ 100 „	112.—	113 —
	Takarékpénztárak.			
8.—	Országos központi	„ 100 „	146.—	146,50
200.—	Pesti első hazai	„ 1000 „	3750.—	3800.—

Osztal. 1878-ra	Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
30 —	Pest-budai fővárosi	befiz. 200 frt	432. —	435 —
4 —	Pesti külvárosi	„ 150 „	57 —	58 —
10 —	Pakrac-daruvár-kutinjai	„ 50 „		
—	Vas-zalamegyei első	„ 100 „	—	—..
	Gőzmalmok.			
60 —	Concordia malom	befiz. 500 frt		
180 —	Első budapesti	„ 500 „	505	510 —
30 —	Erzsébet	„ 200 „	1605 —	1615 —
—	Hengermalom	„ 500 „	305 —	310 —
40 —	Lujza	„ 200 „	745 —	750 —
45 —	Molnárok és sütők	„ 160 „	270 —	272 —
—	„ „ „ III. kib.	„ 200 „	332 —	335 —
250 —	Pannonia	„ 120 „	— —	— —
72 —	Viktoria	„ 1000 „		
		„ 300 „	1335 —	1345 —
			468 —	473 —
	Különféle vállalatok.			
8 —	Alagut	befiz. 105 frt	102 75	103 25
24 —	Ganz és társa vasöntöde	„ 400 „	466.—	468
12 —	Gschwindt-féle szeszgyár	„ 200 „	305.—	310 —
12 —	Gyapjum. és siz.t. első m.	„ 200 „	185.—	—
30 —	Keresked. testület épülete	„ 210 „	—	—
35.—	Könyvnyom. „Athenaeum“	„ 200 „	529 —	532 —
45. —	„ Pesti részv. t.	„ 500 „	610.—	615 —
—	„ Franklin	„ 150 „	— —	—
—	Kőszén és téglagyár	„ 200 „	117 —	117 50
—	Rima-murányi vasmü	—	3100.—	—
7 —	Salgó-tarjáni kőszénbánya	„ 100 „	112,25	113 —
—	Salgó-tarjáni vasöntöde	„ 100 „	150.	152 —
—	Schlick-féle vasöntöde	„ 200 „	137 —	138 —
35 —	Serfőzde első magyar	„ 500 „	575	580 —
10 —	Serteshizlaló	„ 200 „	182 —	184 —
—	Sóskuti kőbánya	„ 200 „	30.—	34 —
24.—	Spodium és csontlisztgyár	„ 200 „	248.—	250 —
5 —	Szálloda-részvénytársaság	„ 200 „	—	—
—.—	Tégla és mészégető, ujlaki	„ 200 „	61 —	62 —
—.—	Téglagyár, kőbányai	„ 200 „	119.—	120 —
	Záloglevelek.			
	Magy. földhit. int. papir érték	5½%	102 25	102 50
	„ „ „ arany v. ezüst	5%	98 75	99 —
	„ jelzálogbank	5½%	117 —	117 25
	„ ált. földh. részv. társ.	6%	95 75	96 —
	„ „ „ „ „	5½%	102 —	102 50
			95.—	95 50

Értékpapirok		Utolsó árkelet pénz	áru
Osztr.-magyar bank o. é.	5%	104 —	104.50
Pesti kereskedelmi bank	5%	102 25	102.50
Kisbirtokosok földhitelintézete	7%	—	—
„ „	6%	—	—.—
Elsőbbségek.			
Báttaszék-dombovár-zákányi vasut	befiz. 200 frt 5%	82 75	83
Dunagőzhaj. társaság	„ 200 „ 5%	—	—
„ „	„ 300 „ 5%		
Észak-keleti vaspálya	5% befiz. 300 frt	84 75	85 25
„ „ ar.	5% „ 300 „		
Magy. gallcz. vaspálya	5% „ 500 „		
I. erdélyi vaspálya	5% „ 200 „	83 75	84 25
Győr-sopron-ebenf. vas.	6% „ 200 „		
Kassa-oderbergi vasut	5% „ 200 „	88 75	89 25
Vágvölgyi vasut	5% „ 200 „		
„ „ részk.	7½% „ 200 „		
Budapesti lánczhid	6% „ 100 „	101 50	—.—
Kőszén és téglagy. kötv.	6% „ 100 „	—	—.—
Lloyd és tőzsdeépület	5% „ 100 „	91 50	92 —
Stirial-Horvát fényszén bányászati társulat	6% „ 200 „	—	— —
Magánsorsjegyek.			
Osztrák hitelintézet		178 —	179.—
Pénznemek.			
Cs. k. arany		5 53	5 57
Osztrák-magyar 8 frtos arany		9 48	9 50 —
20 frankos arany		9 48 —	9 50 —
Török aranylira		—	—
Osztrák és magyar ezüst		—	—
Római birodalmi bankjegyek		58 50	58 65
Váltók árfolyama.			
Német bankpiaczok 100 márk	4%	57 95	58 05
Amsterdam 100 hollandi frtért	3%	98 15	98 30
Brüssel 100 frankért	3½%	46 90	47
Páris 100 frankért	3%	46 90	47
Zürich 100 frankért	3½%	46 90	46 90
Svájczi bankpiaczok	3½%	46 80	46 90
London 10 font sterlingért	3%	118 75	118 85
Szentpétervári 100 rubelért	6%	—	—

Bécsi tőzsde április 6.

A. Államadósság 100 frt.		Pénz	Áru
Egységes járadék, jegy. máj.—nov.	5%	73 15	73 30
„ „ „ feb.—aug.	5%	73 15	73 30
„ „ ezüst. jan.—juli.	5%	73 70	73 85
„ „ „ ápr.—okt.	5%	73 70	73 85
Sorsolással, 1839-ből egész sorsj. pp.		—.—	—.—
„ 1839-ből ötöd			
„ 1854-ből 250 ft	4%	124 25	124 75
„ 1860-ból 500 ft	5%	130	130 50
„ 1860-ból 100 ft	5%	133 25	134 —
„ 1864-ből 100 ft		174 50	175 —
Como járadék 42 lira		—	29
Állanjószági jelzálogleveli 120 ft	5%	146 50	147 —
Osztr. kincstári jegyek 100 ft	5%	101 30	101 70
Arany rente	4%	89 10	89 25

B. Földteherm. k. 100 frt pp.		Pénz	Áru
Csehországi	5%	103	104 —
Bukovinai	5	97.50	98 50
Galicziai	5	98 25	98 50
Karinthia	5	98.—	100.—
Horvátországi	5	93.—	94 —
Morvaországi	5	102.75	103 75
Alsó-ausztriai	5	104.50	105
Felső-ausztriai	5	102 50	— —
Salzburgi	5	100.50	— —
Sziléziai	5	99.	—
Erdélyi	5	90 75	91 50
Stájerországi	5	102	
Tiroli	5	99	
Temesi bánság	5	90 75	91 25
„ 1867-iki sorsolási záradék.	5	89 40	90
Magyar	5	91 75	92 30
„ 1867-iki sorsolási záradék.	5	90 50	91 —

C. Más közkölcsönök.		Pénz	Áru
Dunaszabályozás 100 frtos	5%	112.50	[illegible]
Magy. vas. köles. 120 frt, (300 frc.)	5%	124	[illegible]
Magyar aranyrente adómentes	6%	104 20	[illegible]
Magy. nyeremény 100 frt		114 75	[illegible]
„ szőlődézsma-váltság 100 frt	5%	92 25	[illegible]
„ kölcsön 1871. 30 millió		—.—	
„ „ 1873. 54 millió			
„ kincstári utalv. 1874.	6%		
Keleti vasuti elsőbbs. 1869	5%	81 90	[illegible]
Magy. államköt. (keleti vasut) 1873.	5%	95 25	[illegible]
Magy. állami kötv. 1876. ar.	6%		[illegible]
Gömöri záloglevél 150 frt	5%	—.—	
Bécs városi kölcsön	5%		
Bécs városi kölcsön visz. fiz.	5%	118 50	[illegible]
Pestvárosi kölcsön 100 frt	5%	102	[illegible]
Török vasuti kölcsön 400 frt		16 —	[illegible]

D. Bankok részvényei.	Pénz	Áru
Angol-osztr. bank 200 ftos. 120 frt bef.	154 50	[illegible]
Magy. földh. részv. t. 200 ftos	150 —	[illegible]
Osztr. „ intéz. 200 ftos 40%	216 50	[illegible]
„ hitelintézet 160 ftos	285.80	[illegible]
Magyar ált. hitelintézet 200 frtos	273. —	[illegible]
Alsó-ausztriai leszámit. társas. 500 ftos	800 —	[illegible]
Bécsi giró- és pénztáregylet 200 ftos	248.—	[illegible]
Osztr. jelzál. bank 200 frt. bef. 25%	—.—	
Magy. ált. municip. 200 frt. bef. 40%	—.—	
Osztrák-magyar bank 600 frt	840. —	[illegible]
Unió-bank 100 frt	112 70	[illegible]
Forgalmi bank ált. 140 frt	134 50	[illegible]
Bécsi bankegylet 100 frt	150.—	[illegible]

E. Közlekedési vállalatok részv	Pénz	Áru
Albrecht pálya 200 frt	65 50	66 50
Alföld-fiumei pálya 200 frt	156 25	156 75
Báttaszék-dombovári	145 50	146.
Osztr. dunagőzhajózási társ. 500 frt	610	612
Erzsébet pálya 200 frt p. p.	190 —	199 50
„ Lincz-Budweis 200 frt	—	— —
Eperjes-tarnovi (magy. részv.)	—	—
Ferdinánd északi pálya 1000 frt p. p.	2430	2440
Ferencz-József-pálya 200 frt ezüst	168.50	169
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	—.	—.
Károly-Lajos pálya 200 frt	265.25	265 75
Kassa-oderbergi pálya 200 frt	128	128 50
Lemberg-czernoviczi-jassii pálya 200 frt,	163.25	163.75
Osztrák-magyar Lloyd 500 frt p. p.	662.—	663
Osztrák-északnyugati 200 frt	166 25	166 50
Rudolf pálya 200 frt ezüst	158 50	159
Első erdélyi pálya 200 frt	137 75	138 25
Osztrák államvasut-társaság 200 frt	279.—	279.50
Déli pálya 200 frt	82	82 50
Dél-északnémet összekötő pálya 200 frt.	131 25	131 75
Tiszai pálya 200 frt	245 50	246
Bécsi Tramway 200 frt	246 —	246.50
Magyar gácsországi pálya 200 frt	137 25	137 75
„ északkeleti első 200 frt ezüst	146 25	146 75
„ nyugati székesfeh.-grázi 200 frt	147 75	147 25

F. Ipar és keresk. vállal. részv	Pénz	Áru
Osztrák ált. épitőtársaság 200 frt	—.—	—.—
Bécsi épitőtársaság 100 frt	—.—	—.—
Pesti épitőtársaság 250 frt 40% befiz.	—	—
Innerbergi bányatárs. 200 frt	126.—	127
Liesingi sörfőzde 100 frt	54 —	54 50
Salgó-tarjáni kőszénbánya 100 frt	111	112

	Pénz	Áru
Pesti vaggon-kölcsön 80 frt	— —	— —
„Securitas“ viszb. társ. 300 frt	— —	— —
Fegyvergyár bécsi 100 frt	158 —	160 —

G. Záloglevelek.	Pénz	Áru
Osztrák földhitelint. sors. 5% ezüst	120 —	—
„ „ 33 éves visszaf. 5%	101 75	102 25
Nemzeti bank p. p. 5%	103.90	104 05
„ „ o. é. 5%	101	101 50
Osztrák jelzálogbank 5%	105 80	106
Első osztr. takarékp. 5½% 30 év	102 25	102 50
Magyar földhitelint. 5½%	116 50	117
„ „ aranyban	95 25	96 25
„ jelzálogbank 5½%	95 40	95 60
„ általános földhitel részvénytárs.	—.—	— —
„ kisbirtokosok hitelint. 6% sors.		

H. Elsőbbségi kötvények.	Pénz	Áru
Albrecht pálya 300 frt 5%	87 25	87 50
Alföld-fiumei pálya 200 frt	89 50	90 —
Báttaszék-domb.-zákányi 200 frt	82	82 50
Dunagőzhajózási társaság 300 frt 5%	104 50	— —
„ „ 6%	108	— —
Erzsébet pálya 100 frt 5% ezüst	99 —	— —
Erzsébet pálya 1862-ki kibocsátv. 5% ez.	99.	99 25
Eperjes-tarnovi pálya 300 frt	— —	— —
Ferdinánd északi pálya 100 frt p. p.	105 20	— —
„ „ 100 frt o. é.	101 75	— —
„ „ 100 frt 5% ez.	106 75	107 25
Ferencz-József pálya 200 frt ezüst	99 80	100 10
Pécs-barcsi pálya 200 frt ezüst	97 50	98 —
Károly Lajos pálya 300 frt	106 50	— —
Kassa-oderbergi pálya 200 frt 5%	89 25	89 50

	Pénz	Áru
Lemberg-czern.-jassyi pálya I. kib. 1865.	90 —	90 50
„ „ „ II. „ 1867.	93 90	94 30
„ „ „ III. „ 1868.	87.75	88
Osztrák észak-nyugati pálya 200 frt ez.	101	101 40
Rudolf-pálya 300 frt	94	94 30
Erdélyi-pálya 200 frt	83 75	81 20
Állampálya 500 frank	176 50	— —
„ 1874. kibocsátv.	170 50	— —
Déli pálya 500 frank	128 25	128 50
„ „ 200 frt 5% ez. 400 frt o. é.	113 75	114 25
Dél-északnémet összek.-pálya 100 frt 5%	94. —	95 —
„ „ ez. 100 frt 5%	97	—
Tiszavidéki pálya 5—	98 —	—
Magyar-gácsorsz. pálya 200 frt 5% ez.	85 50	85 70
Magyar-északkeleti pálya 300 frt 5%	84 80	85
Magyar-nyugati pálya 200 frt 5%	89 75	90.25

I. Magánsorsjegyek.	Pénz	Áru
Hitelintézet 100 frt	176 50	177 —
Clary 40 frt p. p.	43 50	44 —
Dunagőzhajózási 100 frt p. p.	107,50	108 25
Innsbruck városi 20 frt o. é.	25. —	25 50
Keglevich 10 frt p. p.	17 50	18
Krakkói sorsjegy-kölcsön 20 frt o. é.	20 75	21 25
Buda városi kölcsöne 40 frt o. é.	43 75	— —
Pálffy „ frt p. p.	42 5	43
Rudolf alapitvány 10 frt o. é.	18	19
Salm 40 frt p. p.	52 50	— —
Salzburgi dijsorsjegy 20 frt o. é.	22 75	23 25
St. Genois 40 frt p. p.	46	46 50
Stanislau városi 20 frt o. é.	25	27
Triest város 100 frt p. p.	123 50	— —
„ „ 50 frt o. é.	62 50	65

	Pénz	Áru
Waldstein 20 frt p. p.	34	35 —
Windischgrätz 20 frt p. p.	37 50	38.—

Váltók (3 hóra.)		Pénz	Áru
Amsterdamra 100 hol. frt	3%	—	— —
Brüsseli 100 frk	2½%	—	—
Német bankpiaczok 100 m	4	57 95	58 10
London 10 font sterl.	3	118 90	119
Milanó 100 lira	5	—	—
Marseillei 00 frk.	3	—	—
Paris 100 frk.	3	47 10	47 15
Zürich 100 frk.	3½%	46 95	47 05
Pétervár 100 rubel	6	—	—.—

A valuták árfolyama.	Pénz	Áru
Cs. arany	5 58	5 60
„ „ reczés	5 57	5 59
Osztrák-magyar 8 frt. arany	—	—.—
20 frankos arany	9 48	9.48⁵
20 márk, darabja	11 68	11.71
Orosz imperiale	9 74	9.76
Sovereigns	11 92	11 97
Török arany lira	10 73	10 75
Mária Terézia tallér		—.—
Egyleti tallér		—.—
Ezüst		—.—
Ezüst rente szelvény		—.—
Német bir. bankjegy	58 55	58 60
Orosz papir rubel	1 25⁵	1.25⁷⁵